

19. Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу

19.1. Вимоги до програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу

19.1.1. Загальні вимоги до програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу

Програма здійснення внутрішнього фінансового моніторингу є внутрішнім документом суб'єкта первинного фінансового моніторингу та повинна містити комплекс заходів з організації проведення фінансового моніторингу з метою запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

Обов'язок щодо розробки та постійного поновлення програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу суб'єктом первинного фінансового моніторингу, з урахуванням вимог чинного законодавства та нормативних актів Державного комітету фінансового моніторингу України (до 01. 01. 2005 року – Державний департамент фінансового моніторингу), покладається, згідно зі ст. 5 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», на працівника, відповідального за проведення внутрішнього фінансового моніторингу, призначеного керівником суб'єкта первинного фінансового моніторингу.

З метою здійснення контролю керівником суб'єкта первинного фінансового моніторингу за своєчасним поновленням програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу, з урахуванням нових вимог чинного законодавства та нормативних актів Державного комітету фінансового моніторингу України, працівник, відповідальний за проведення фінансового моніторингу, зобов'язаний не рідше одного разу на місяць інформувати керівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу про внесені зміни у програму здійснення внутрішнього фінансового моніторингу.

Загальні вимоги до встановлення програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу визначені у Наказі Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до організації фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму». Ці вимоги до програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу є обов'язковими для виконання суб'єктами первинного фінансового моніторингу, під якими розуміються:

- фінансові установи;
- страхові установи;
- професійні учасники ринку цінних паперів;
- інститути спільного інвестування;
- підприємства, організації, які здійснюють управління інвестиційними фондами;
- підприємства, організації, які здійснюють управління недержавними пенсійними фондами;
- фондові біржі;
- товарні та інші біржі;
- банки;
- платіжні організації, члени платіжних систем, еквайрингові та клірингові установи;
- підприємства й об'єднання зв'язку, інші некредитні організації, які здійснюють переказ грошових коштів;
- юридичні особи, які проводять будь-які лотереї;
- інші юридичні особи, які відповідно до законодавства здійснюють фінансові операції.

Також ці вимоги до встановлення програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу є обов'язковими для гральних закладів, ломбардів, але з урахуванням особливостей проведення ними первинного фінансового моніторингу, встановлених для них постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення внутрішнього фінансового моніторингу суб'єктами господарювання, що провадять господарську діяльність з організації та утримання казино, інших гральних закладів, і ломбардами». Необхідно зауважити, що на сьогодні ця постанова Кабінету Міністрів України не містить особливих вимог та навіть не згадує про програми здійснення фінансового моніторингу для вказаних суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

Ці загальні вимоги до програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу є обов'язковими для виконання також і відокремленими підрозділами суб'єктів первинного фінансового моніторингу (у разі їх наявності).

Загальні вимоги до встановлення програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу такі:

- програма затверджується керівником суб'єкта первинного фінансового моніторингу за поданням працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу;
- суб'єкти зобов'язані розробити та затвердити програму протягом трьох робочих днів з дати призначення відповідального працівника, але в будь-якому разі не пізніше моменту здійснення першої фінансової операції;
- порядок та режим доступу до програми визначаються відповідальним працівником суб'єкта за погодженням з керівником цього суб'єкта;
- програма повинна передбачати безпосередню участь кожного працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, в межах його компетенції, у виявленні фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму;
- програма повинна забезпечувати неупередженість у здійсненні фінансового моніторингу працівниками суб'єкта первинного фінансового моніторингу;
- програма повинна передбачати збереження конфіденційності інформації, яка надається Держфінмоніторингу України та факту передачі такої інформації, а також будь-якої іншої інформації з питань фінансового моніторингу працівниками суб'єкта первинного фінансового моніторингу;
- програма повинна забезпечувати запобігання залучення працівників суб'єкта первинного фінансового моніторингу до легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Підсумовуючи наведене, необхідно зауважити, що програма здійснення внутрішнього фінансового моніторингу являє собою внутрішній документ суб'єкта, який містить план запровадження комплексу заходів з організації проведення фінансового моніторингу з урахуванням окремих напрямків діяльності суб'єкта, у тому числі тих, що здійснюються його відокремленими підрозділами, та план проведення перевірок виконання зазначених заходів.

19.1.2. Додаткові вимоги до програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу на ринку цінних паперів

Додаткові вимоги до програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу на ринку цінних паперів встановлені Рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу учасниками ринку цінних паперів».

Вказані додаткові вимоги до програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу не поширюються на банки, які здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів.

Додаткові вимоги поширюються на суб'єктів первинного фінансового моніторингу, під якими розуміються:

- торговці цінними паперами;
- депозитарії цінних паперів;
- зберігачі цінних паперів;
- реєстратори цінних паперів;
- емітенти, які здійснюють ведення власного реєстру власників іменних цінних паперів;
- фондові біржі;
- компанії з управління активами;
- інститути спільного інвестування.

Вказані суб'єкти первинного фінансового моніторингу зобов'язані розробляти й реалізовувати програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу для забезпечення виконання вимог законо-

давства України з питань запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, що затверджуються керівником суб'єкта первинного фінансового моніторингу.

Програма здійснення внутрішнього фінансового моніторингу суб'єкта первинного фінансового моніторингу є документом з обмеженим доступом. Порядок та режим доступу до Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу є окремим документом, що розробляється працівником, відповідальним за проведення фінансового моніторингу, та погоджується із керівником суб'єкта первинного фінансового моніторингу.

Програма здійснення внутрішнього фінансового моніторингу для вказаних суб'єктів первинного фінансового моніторингу повинні містити, зокрема:

- питання ідентифікації та вивчення своїх клієнтів;
- заходи щодо навчання й підвищення кваліфікації працівників;
- визначені законодавством України ознаки фінансових операцій, які підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу;
- визначені законодавством України ознаки фінансових операцій, які підлягають внутрішньому фінансовому моніторингу;
- інші ознаки операцій, які відповідно до специфіки та напрямів діяльності самостійно визначаються та оновлюються суб'єктом на постійній основі з урахуванням документів, розроблених Комісією та Держфінмоніторингом України.

Стосовно вказаних інших ознак Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку рекомендує наступні:

1. Набуття права власності на пакет цінних паперів, сумарна номінальна вартість яких перевищує 80000 грн., за договорами дарування або міни.
2. Здійснення операцій з вексями, у тому числі з індосаментом на пред'явника або бланковим індосаментом.
3. Купівля-продаж без участі торговця цінними паперами пакета цінних паперів, сумарна вартість якого дорівнює чи перевищує 80000 грн.
4. Купівля-продаж цінних паперів емітентів, що не розкривають регулярну інформацію відповідно до законодавства.

Для забезпечення виконання вимог законодавства України з питань запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, суб'єкти зобов'язані розробляти й реалізовувати програми здійснення фінансового моніторингу, що затверджуються керівником.

Новостворені суб'єкти зобов'язані розробити та затвердити програми до моменту здійснення або забезпечення здійснення першої фінансової операції.

Суб'єкти повинні дотримуватись програми здійснення фінансового моніторингу.

Строк, на який складається програма, визначається виходячи з реальних потреб суб'єкта.

Програма здійснення фінансового моніторингу є комплексом заходів з організації проведення фінансового моніторингу. В інститутах спільного інвестування організація та проведення заходів з фінансового моніторингу здійснюються компаніями з управління активами інститутів спільного інвестування.

Необхідно зауважити, що Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку, як суб'єкт державного фінансового моніторингу, який відповідно до законодавства виконує функції регулювання та нагляду за суб'єктами первинного фінансового моніторингу на ринку цінних паперів та похідних цінних паперів, визначила перелік видів суб'єктів первинного фінансового моніторингу на ринку цінних паперів та похідних цінних паперів та встановила, що в інститутах спільного інвестування програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу встановлюють та здійснюють компанії з управління активами цих інститутів спільного інвестування.

Підсумовуючи та виходячи зі змісту загальних та додаткових вимог до програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу на ринку цінних паперів, можна зробити висновок, що це основний

внутрішній документ суб'єкта первинного фінансового моніторингу, який містить опис всієї внутрішньої системи здійснення ним заходів з фінансового моніторингу.

Далі будуть наведені приклади програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу окремо для кожного з вище наведених суб'єктів первинного фінансового моніторингу, з урахуванням їх специфіки та напрямів діяльності у відповідності до ліцензійних умов. У разі, якщо суб'єкт первинного фінансового моніторингу суміщає декілька з вказаних вище видів професійної діяльності на ринку цінних паперів, наведені далі приклади програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу можуть бути придатні для відповідних окремих структурних підрозділів, а для суб'єкта первинного фінансового моніторингу в цілому розробляється загальна програма з урахуванням особливостей діяльності всіх наявних окремих структурних підрозділів.

Програми здійснення фінансового моніторингу є окремими документами з обмеженим доступом.

Порядок та режим доступу до програми можуть бути окремими документами, які розробляються відповідальним працівником суб'єкта та затверджуються керівником цього суб'єкта.

Приклад Порядку доступу до інформації з питань проведення внутрішнього фінансового та надання інформації з питань фінансового моніторингу суб'єктам державного фінансового моніторингу та іншим особам.

«Затверджено»

Генеральний директор

ТОВ «Фінансова установа»

_____ Іванов І.І.

«___» _____ 20__ р.

ПОРЯДОК

доступу до інформації з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу в Товаристві з обмеженою відповідальністю «Фінансова установа» та надання інформації з питань фінансового моніторингу суб'єктам державного фінансового моніторингу та іншим особам

Цей Порядок доступу до інформації з питань проведення первинного фінансового моніторингу та надання інформації з питань фінансового моніторингу суб'єктам державного фінансового моніторингу та іншим особам (далі - Порядок) Товариства з обмеженою відповідальністю «Фінансова установа» (далі - ЕР) яке діє на підставі ліцензії(дозволу) Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку на право здійснення діяльності на ринку цінних паперів, а саме - діяльність з ведення реєстрів власників іменних цінних паперів випущених ЕР (вказати види діяльності та реквізити з ліцензій), визначає порядок та умови вжиття заходів щодо запобігання розголошенню інформації з питань фінансового моніторингу, зокрема, порядок та режим доступу до правил проведення внутрішнього фінансового моніторингу та програм здійснення фінансового моніторингу.

1. Загальні положення

1.1. У відповідності до вимог положень ст. 5, 8 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» (далі – Закон):

- суб'єкт первинного фінансового моніторингу на підставі та на виконання цього Закону зобов'язаний вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Уповноваженому органу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації);

- інформація, що передається згідно з вимогами цього Закону, є такою, що має обмежений доступ. Обмін зазначеною інформацією, її розкриття та захист Уповноваженим органом, суб'єктами первинного фінансового моніторингу, органами виконавчої влади та Національного банку України, які відповідно до законодавства забезпечують регулювання та нагляд за діяльністю суб'єктів первинного фінансового моніторингу, здійснюється відповідно до законодавства;

- суб'єкти первинного фінансового моніторингу, їх посадові особи та інші працівники не несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову та кримінальну відповідальність за надання Уповноваженому органу інформації про фінансову операцію, якщо вони діяли в межах цього Закону, навіть якщо такими діями заподіяно шкоду юридичним або фізичним особам, та за інші дії, пов'язані з виконанням цього Закону;

- працівникам суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які надіслали Уповноваженому органу повідомлення про фінансову операцію, що підлягає згідно з цим Законом фінансовому моніторингу, забороняється повідомляти про це осіб, які здійснюють фінансову операцію, та будь-яких третіх осіб. Внаслідок порушення цієї частини статті працівниками суб'єктів первинного фінансового моніторингу настає відповідальність, передбачена законами України.

1.2. У відповідності до статті 209¹ Кримінального Кодексу України:

1. Повторне умисне неподання інформації про фінансові операції або повторне умисне подання завідомо недостовірної інформації про фінансові операції, які підлягають внутрішньому або обов'язковому фінансовому моніторингу, спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, -

карається штрафом від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Незаконне розголошення у будь-якому вигляді інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, особою, якій ця інформація стала відома у зв'язку з професійною або службовою діяльністю, -

карається штрафом від двох до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

1.3. У відповідності до статті 382 Кримінального Кодексу України:

1. Умисне невиконання службовою особою вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкоджання їх виконанню -

карається штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, вчинені службовою особою, яка займає відповідальне чи особливо відповідальне становище, або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, або якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам і свободам громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам юридичних осіб, -

караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

1.4. У відповідності статті 166⁹ Кодексу України про адміністративні правопорушення:

Порушення вимог щодо ідентифікації особи, яка здійснює фінансову операцію, порушення порядку реєстрації фінансових операцій, що підлягають первинному фінансовому моніторингу, неподання, не своєчасне подання або подання недостовірної інформації про такі фінансові операції спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, а також невиконання вимог щодо зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, що здійснюють фінансові операції, та документації щодо проведених ними фінансових операцій, -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб суб'єктів первинного фінансового моніторингу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Розголошення інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, або факту надання такої інформації -

тягне за собою накладення штрафу від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2. Категорії працівників ЕР та питання конфіденційності

2.1. Всі працівники ЕР поділяються на три категорії:

- до першої категорії включаються працівники ЕР, що здійснюють або забезпечують здійснення фінансових операцій та які мають доступ або причетні до передачі інформації, що надається Держфінмоніторингу, а також факту її надання (перелік посад, які займають ці працівники додається до цього Порядку);

- до другої категорії включаються працівники ЕР, що здійснюють або забезпечують здійснення фінансових операцій та які задіяні у проведенні заходів з внутрішнього фінансового моніторингу ЕР але, які не мають доступ або не причетні до передачі інформації, що надається Держфінмоніторингу (перелік посад, які займають ці працівники додається до цього Порядку);

- до третьої категорії включаються всі інші працівники ЕР.

2.2. Всі працівники ЕР, що відносяться до першої та другої категорії зобов'язані ознайомитися з цим Порядком, Правилами проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - Правила) та Програмою здійснення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - Програма). Ознайомлення працівників з цим Порядком, Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі

календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у цей Порядок та/або Правила та/або Програму. Всі працівники, що ознайомились з цим Порядком, Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

2.3. Всім працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою, з метою забезпечення умов конфіденційності, забороняється розголошувати їх зміст ні в межах установи, ні за її межами крім випадків, передбачених чинним законодавством України.

2.4. Працівник ЕР, відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - відповідальний працівник) забезпечує зберігання цього Порядку, Правил та Програм. Відповідальний працівник зберігає вказані документи у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

2.5. Відповідальний працівник та інші працівники ЕР, що відносяться до першої категорії, повинні забезпечувати конфіденційність інформації, яка надається до Держфінмоніторингу, а також факту її надання і не поширювати її ні в межах установи, ні за її межами, в тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких здійснюється повідомлення, крім випадків, передбачених чинним законодавством України. Порядок зберігання зазначеної інформації визначений у Програмі та Правилах.

2.6. Відповідальний працівник та інші працівники ЕР, що відносяться до першої та другої категорії повинні забезпечувати конфіденційність інформації з питань фінансового моніторингу і не поширювати її ні в межах установи, ні за її межами, крім випадків, передбачених чинним законодавством України. Порядок зберігання зазначеної інформації визначений у Програмі та Правилах.

2.7. З метою забезпечення конфіденційності інформації яка надається (одержується від) Держфінмоніторингу та іншим державним установам, та стосується питань проведення фінансового моніторингу:

- реєстрацію кореспонденції з зазначеного питання здійснює відповідальний працівник у окремому електронному журналі до якого мають доступ треті особи виключно за згодою відповідального та за погодженням з керівником установи;

- вся вхідна кореспонденція від Держфінмоніторингу, з метою запобігання неконтрольованого доступу, негайно передається у день її одержання без догляду та відкриття безпосередньо від працівника, який її одержав відповідальному працівнику, про що попереджаються у посадових інструкціях всі працівники.

3. Випадки надання інформації з питань фінансового моніторингу, передбачені чинним законодавством України

3.1. ЕР зобов'язаний надавати Держфінмоніторингу наступну інформація у строки та у випадках передбачених чинним законодавством України:

- у разі реєстрації суб'єкта первинного фінансового моніторингу в інформаційно-аналітичній системі Держфінмоніторингу (форма № 1-ФМ);
- у разі подання інформації про відокремлений підрозділ суб'єкта первинного фінансового моніторингу (форма № 1-ФМ);
- у разі призначення (звільнення) відповідального працівника за проведення внутрішнього фінансового моніторингу або особи, що тимчасово виконує його обов'язки в суб'єкті первинного фінансового моніторингу (відокремленому підрозділі) (форма № 1-ФМ);
- при зміні загальних та додаткових відомостей про суб'єкта первинного фінансового моніторингу (форма № 1-ФМ);
- при зміні відомостей про відокремлений підрозділ, у разі його наявності (форма № 1-ФМ);
- при зміні відомостей про відповідального працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу (відокремленого підрозділу) або особи, що тимчасово виконує його обов'язки (форма № 1-ФМ);
- у разі припинення діяльності суб'єкта первинного фінансового моніторингу (відокремленого підрозділу) (форма № 1-ФМ);
- про фінансову операцію, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу (форма № 4-ФМ);
- про фінансову операцію, що підлягає внутрішньому фінансовому моніторингу (форма № 4-ФМ);
- додаткову інформацію на запит Держфінмоніторингу (форма № 6-ФМ), пов'язану з фінансовими операціями, що стали об'єктом фінансового моніторингу;
- на запит Держфінмоніторингу (форма № 6-ФМ) про надання інформації (який містить посилання на номер та дату реєстрації запиту органу іноземної держави у відповідному реєстрі Держфінмоніторингу) інформацію вказану у запиті;
- про фінансову операцію у випадку, коли працівники ЕР підозрюють що фінансова операція здійснюється з метою легалізації (відмивання) доходів (форма № 4-ФМ);

- про фінансову операцію у випадку, коли працівники ЕР підозрюють або повинні були б підозрювати, що такі фінансові операції пов'язані, мають відношення або призначені для фінансування терористичної діяльності, терористичних актів чи терористичних організацій (форма № 4-ФМ);

- про фінансову операцію учасником або вигодоодержувачем за якою є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності, з повідомленням про її зупинення (форма № 4-ФМ). У разі надання вказаної інформації Держфінмоніторингу на паперових носіях - нарочним, фельд'єгерською поштою тощо, із дотриманням заходів, що виключають неконтрольований доступ до інформації або документів під час їх доставки.

Обмін вказаною інформацією між суб'єктом первинного фінансового моніторингу (його відокремленим підрозділом) та Держфінмоніторингом може здійснюватись в електронному вигляді за умови засвідчення її електронним цифровим підписом в установленому законодавством порядку та за умови, що захист інформації під час її передачі забезпечується відповідно до законодавства України. При цьому обмін інформацією в електронному вигляді може здійснюватись виключно у вигляді файлів інформаційного обміну у відповідності до наказів Держфінмоніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», «Про затвердження Порядку прийняття Державним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності».

3.2. ЕР зобов'язаний надавати Службі безпеки України наступну інформація:

- про фінансову операцію у випадку, коли працівники ЕР підозрюють або повинні були б підозрювати, що такі фінансові операції пов'язані, мають відношення або призначені для фінансування терористичної діяльності, терористичних актів чи терористичних організацій (за тел. _____).

3.3. ЕР зобов'язаний надавати повноважним представникам Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, що діють у відповідності до Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Правил проведення перевірок діяльності інститутів спільного інвестування, фондових бірж та інших професійних учасників ринку цінних паперів з питань дотримання вимог чинного законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму», будь-яку інформація з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу ЕР.

3.4. ЕР зобов'язана надавати, у разі отримання рішення (ухвали, постанови) суду щодо надання вказаної у ньому інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), будь-яку інформацію.

3.5. Іншим державним органам може надаватись інформації з питань фінансового моніторингу, у випадках та у порядку прямо передбачених законами України, іншими нормативно-правовими актами, що не суперечать Закону.

3.6. Прийняття рішення про надання інформації здійснюється у порядку визначеному Програмою та Правилами.

Даний Порядок набирає чинності з моменту його затвердження Генеральним директором та є обов'язковим для виконання всіма працівниками ЕР, що відносяться до першої та другої категорії.

Відповідальний за проведення

фінансового моніторингу

ТОВ «Фінансова установа» _____

19.1.3. Додаткові вимоги до програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу суб'єктів первинного фінансового моніторингу, за діяльністю яких здійснює нагляд Держфінпослуг

Додаткові вимоги до програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу, встановлені Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу фінансовими установами», поширюються на

суб'єктів первинного фінансового моніторингу, за діяльністю яких здійснює нагляд Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України, а саме на:

- страхові компанії;
- кредитні спілки;
- лізингові компанії;
- ломбарди;
- довірчі товариства;
- установи накопичувального пенсійного забезпечення;
- інші юридичні особи, виключним видом діяльності яких є надання фінансових послуг;
- юридичні особи, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але надають окремі фінансові послуги.

Для забезпечення виконання вимог законодавства України з питань запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму установи зобов'язані розробляти і реалізовувати програми здійснення фінансового моніторингу, що затверджуються керівником установи за поданням відповідального працівника.

Програма розробляється відповідно до законодавства у сфері запобігання легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

Строк, на який складається програма, визначається установою, виходячи з її реальних потреб. Протягом строку дії програми до неї можуть уноситься зміни.

Відповідно до вимог, встановлених Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України, у програмі здійснення внутрішнього фінансового моніторингу повинні бути відображені такі заходи:

- розробка та постійний перегляд критеріїв оцінки ризику проведення клієнтом операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом;
- ознайомлення працівників установи із законодавством України з питань запобігання легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;
- ознайомлення працівників установи з порядком підготовки та подання відповідальному працівнику інформації, необхідної для прийняття рішення про інформування Держфінмоніторингу України та правоохоронних органів;
- ознайомлення працівників установи з порядком збору та зберігання документів, які стосуються фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;
- ознайомлення працівників установи з вимогами щодо забезпечення конфіденційності інформації про фінансові операції, які підлягають фінансовому моніторингу та можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;
- ознайомлення працівників установи з внутрішніми документами установи з питань фінансового моніторингу;
- ознайомлення працівників установи з типологіями відмивання грошей через установи, розробленими компетентними органами, у тому числі іноземними, які працюють у сфері запобігання легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;
- ознайомлення працівників установи з порядком проведення ідентифікації клієнтів установи;
- організація та проведення для працівників установи навчальних занять, тренінгів тощо;
- інформування керівника установи про виявлені фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу;
- постійне оновлення внутрішніх документів, які стосуються проведення фінансового моніторингу в установі.

Вищенаведений перелік заходів не є вичерпним. Установа відповідно до специфіки здійснюваних видів діяльності може розширювати наведений перелік.

Вимоги до забезпечення конфіденційності інформації щодо фінансових операцій, які підлягають фінансовому моніторингу та можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, зокрема включають:

- порядок здійснення заходів щодо з'ясування суті та мети операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;
- ознаки операцій, які підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу, окремо для кожного виду фінансових операцій;
- інші ознаки підозрілих фінансових операцій, які встановлюються відповідно до специфіки та напрямків діяльності установи;
- критерії класифікації осіб, опис типів осіб, які характеризуються підвищеним ступенем ймовірності здійснення ними операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів,

одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму (загальна характеристика, країна походження, характеристика ділової активності та репутації, наявність кримінального минулого тощо).

Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу є документами з обмеженим доступом. Порядок та режим доступу до цих документів працівників установи визначаються відповідальним працівником установи залежно від їх функціональних обов'язків за погодженням з керівником установи.

Приклад порядку та режиму доступу до програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу буде наведений далі у порядку доступу до інформації з питань проведення первинного фінансового моніторингу та надання інформації з питань фінансового моніторингу суб'єктам державного фінансового моніторингу та іншим особам, як розділ програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу.

Виходячи зі змісту загальних та наведених додаткових вимог до програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу, зрозуміло, що це основний внутрішній документ суб'єкта первинного фінансового моніторингу, який містить опис всіх заходів з організації проведення внутрішнього фінансового моніторингу.

Далі будуть наведені приклади програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу окремо для кожного з вище наведених суб'єктів первинного фінансового моніторингу, з урахуванням їх специфіки та напрямів діяльності у відповідності до ліцензійних умов (дозволів, реєстрації тощо).

19.2. Приклади програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу

19.2.1. Приклади програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу для різних видів професійної діяльності на ринку цінних паперів

19.2.1.1. Для зберігачів цінних паперів та депозитаріїв цінних паперів

«Затверджено»
 Генеральний директор
 ТОВ «Зберігач цінних паперів»
 _____ Іванов І.І.
 «___» _____ 20__ р.

ПРОГРАМА здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в Товаристві з обмеженою відповідальністю «Зберігач цінних паперів»

Ця Програма здійснення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – Програма) містить комплекс заходів з організації проведення внутрішнього фінансового моніторингу Товариства з обмеженою відповідальністю «Зберігач цінних паперів» (далі – ЗЦ) у якості суб'єкта первинного фінансового моніторингу, яке діє на підставі ліцензії (дозволу) Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку на право здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, а саме – депозитарна діяльність зберігача (вказати види діяльності та реквізити з ліцензій).

Програма розроблена з метою запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму на виконання вимог Закону України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні», Закону України «Про цінні папери і фондову біржу», Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочин-

ним шляхом», Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку реєстрації фінансових операцій суб'єктами первинного фінансового моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок визначення країн (територій), які не беруть участі в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взяття на облік Державним комітетом фінансового моніторингу фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку формування переліку осіб, пов'язаних з терористичною діяльністю», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про перелік офшорних зон», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до організації фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження деяких форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, та Інструкції щодо їх заповнення», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку прийняття Державним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказ Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку отримання Держфінмоніторингом інформації від суб'єктів господарювання», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу учасниками ринку цінних паперів», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Правил проведення перевірок діяльності інститутів спільного інвестування, фондових бірж та інших професійних учасників ринку цінних паперів з питань дотримання вимог чинного законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження типової програми навчання фахівців з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про організацію підготовки відповідальних працівників (керівників) професійних учасників ринку цінних паперів з питань фінансового моніторингу», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Правил розгляду справ про порушення вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та застосування санкцій», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Порядку організації професійної підготовки фахівців з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Порядку зупинення фінансових операцій на ринку цінних паперів суб'єктами первинного фінансового моніторингу» (зі змінами та доповненнями внесеними у вказані законодавчі акти в установленому законодавством порядку).

1. Загальні положення

1.1. У виконанні Програми зобов'язані приймати безпосередню участь працівники ЗЦ, які займають посади, вказані у Порядку доступу до інформації з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу та надання інформації з питань фінансового моніторингу суб'єктам державного фінансового моніторингу та іншим особам (далі – працівники ЗЦ), в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

1.2. Працівники ЗЦ повинні бути неупереджені при здійсненні фінансового моніторингу.

1.3. Всі працівники ЗЦ повинні дотримуватись принципу конфіденційності інформації, яка надається Держфінмоніторингу (у тому числі про факт передачі відомостей про фінансову операцію), та іншої інформації з питань фінансового моніторингу, відповідно до Порядку доступу до інформації з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу та надання інформації з питань фінансового моніторингу суб'єктам державного фінансового моніторингу та іншим особам (далі – Порядок).

1.4. Працівники ЗЦ повинні запобігати залученню їх до легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

2. Організаційна система забезпечення здійснення внутрішнього фінансового моніторингу

2.1. Внутрішня система фінансового моніторингу ЗЦ складається з трьох рівнів – першого, другого та третього.

Перший рівень – здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ЗЦ, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

Другий рівень – здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівником ЗЦ, відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - відповідальний працівник), в межах його компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму та виконання вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу та забезпечення надання Держфінмоніторингу та правоохоронним органам інформації про виявлені операції у порядку та випадках визначених чинним законодавством України.

Третій рівень – затвердження Генеральним директором необхідних внутрішніх документів, створення умов працівникам ЗЦ з метою забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу у відповідності до Правил проведення внутрішнього фінансового моніторингу ЗЦ (далі – Правила) та Програми, здійснення контролю за належним виконання працівниками ЗЦ вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

Дії спрямовані на забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу, обов'язки та повноваження всіх працівників ЗЦ викладені у їх посадових інструкціях, Правилах та цій Програмі.

3. Перший рівень

3.1. Для забезпечення якісного здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ЗЦ, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму на першому рівні, Генеральним директором та відповідальним працівником постійно контролюється здійснення заходів, викладених далі.

3.2. Усі працівники ЗЦ зобов'язані ознайомитися з Правилами та Програмою. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.3. Для забезпечення належного рівня підготовки персоналу з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу ЗЦ організовує та проводить відповідні навчання, які на практиці пояснюють, що вимагається від працівників, не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що пройшли навчання, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Навчання працівників, виходячи з їх посадових обов'язків, здійснюється шляхом проведення навчальних занять щодо:

- ознайомлення працівників із законодавством України та міжнародними нормативними актами з питань запобігання легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;
- ознайомлення працівників з внутрішніми документами з питань фінансового моніторингу;
- здійснення практичних заходів з фінансового моніторингу;
- вивчення передового досвіду у виявленні фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму;
- ознайомлення з засобами і прийомами вивчення клієнтів та перевірки інформації щодо їх ідентифікації;

- вивчення передового досвіду у виявленні можливого використання новітніх технологій у схемах легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму.

Графік та плани навчань затверджуються Генеральним директором за поданням відповідального працівника.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.4. Не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін до чинного законодавства з цього питання усі працівники мають бути попереджені про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. Всі працівники, що попереджені, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.5. Всі керівники структурних підрозділів повинні сприяти відповідальному працівнику у заходах спрямованих на виконання Програми, зокрема:

- оперативному одержанні у відповідності до Правил всієї необхідної інформації в належному вигляді стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;

- проведенні перевірок діяльності підрозділу та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми;

- залученні до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників підрозділу, виконанні наданих їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також надання ними допомоги при провадженні окремих дій;

- одержанні пояснень (в тому числі у письмовій формі) з питань здійснення фінансового моніторингу від працівників підрозділу незалежно від займаних ними посад;

- отриманні доступу до документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

4. Другий рівень

4.1. На другому рівні відповідальний працівник повинен:

- забезпечити аналіз та, у разі необхідності, перевірку інформації стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, які виявлені працівниками ЗЦ відповідно до Правил, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;

- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення стосовно необхідності реєстрації інформації про фінансові операції у реєстрі фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;

- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення щодо того, про які операції має бути повідомлено Держфінмоніторингу і правоохоронним органам, та забезпечити здійснення відповідних повідомлень.

4.2. Відповідальний працівник повинен не рідше одного разу на рік (але не пізніше 2 місяців від дати призначення, у разі звільнення попереднього відповідального) опанувати затверджену Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку типову програму навчання з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів та скласти кваліфікаційний іспит з метою отримання кваліфікаційного посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійного учасника ринку цінних паперів, в порядку, установленому Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.*

* у разі, якщо відповідальний працівник працює в суб'єкті первинного фінансового моніторингу, який отримав ліцензію на провадження професійної діяльності на ринку фінансових послуг, та має документ про навчання відповідно до розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 16.09.2003 № 55 «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 23.10.2003 за № 965/8286, то отримання кваліфікаційного посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів не є обов'язковим.

4.3. Відповідальний працівник, з метою забезпечення належного виконання ЗЦ внутрішнього фінансового моніторингу, повинен здійснювати:

- розробку та постійне поновлення Правил та Програми;
- забезпечення підготовки та навчання персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- забезпечення контролю за виконанням всіма працівниками ЗЦ Правил та Програми;
- надання консультацій працівникам ЗЦ відносно виявлених ними фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;
- забезпечення надання інформації з питань фінансового моніторингу на запити Держфінмоніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбачених законодавством;
- сприяння представникам Держфінмоніторингу та Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, з питань проведення аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбачених законодавством;
- проведення перевірок діяльності підрозділів ЗЦ (відокремленого підрозділу) та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми, відповідно до плану проведення перевірок (Додаток 7 Програми);
- залучення до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників ЗЦ, надання їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також вимагання від них допомоги при провадженні окремих дій;
- проведення аналізу документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

4.4. Відповідальний працівник зобов'язаний до десятого числа кожного місяця надавати Генеральному директору письмову довідку за підсумками попереднього місяця стосовно:

- виявлених фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та заходів, які були вжиті;
- зареєстрованих фінансових операцій з ознаками обов'язкового і внутрішнього фінансового моніторингу;
- направлених до Держфінмоніторингу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;
- розробки та постійного поновлення Правил внутрішнього фінансового моніторингу і Програми його здійснення;
- підготовки персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- стану забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками та підрозділами ЗЦ;
- стосовно виконання плану проведення перевірок (у разі проведення перевірок у попередньому місяці).

4.5. Відповідальний працівник повинен вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Держфінмоніторингу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), надавати вказану інформацію суб'єктам первинного та державного фінансового моніторингу, державним органам та іншим особам виключно на підставі письмових вимог та лише у випадках, прямо передбачених чинним законодавством України.

4.6. Всі документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу ЗЦ є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Відповідальний працівник зберігає документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу ЗЦ у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

4.7. Відповідальний працівник забезпечує зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, якими здійснено фінансову операцію, що згідно з цим Законом підлягає фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, та всю документацію про здійснення фінансової операції протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції, а також копій документів, що надавались Держфінмоніторингу, та реєстри фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу.

4.8. Відповідальний працівник повинен скласти річний план проведення підготовки персоналу професійного учасника ринку цінних паперів, який повинен обов'язково включати теми навчальних занять, кількість годин навчальних занять за кожною темою, дати проведення навчальних занять, перелік осіб, які повинні взяти участь у навчальних заняттях, погодити зазначений план до початку року з Генеральним директором та вести журнал обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу шляхом проведення освітніх та практичних заходів.

4.9. Відповідальний працівник повинен скласти річний план проведення перевірок підрозділів ЗЦ (відокремлених підрозділів у разі наявності) та надати його на затвердження до початку року Генеральним директором (додатком 7 до цієї Програми). У разі необхідності, на протязі поточного року вносити корективи до вказаного плану та надати на затвердження скорегований план Генеральним директором.

5. Третій рівень

5.1. Генеральний директор, який є відповідальним за організацію виконання вимог законодавства України з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та організацію внутрішньої системи запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, з метою забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу ЗЦ на третьому рівні контролює та забезпечує наступне.

5.2. Забезпечує введення окремої посади працівника, відповідального за проведення внутрішнього фінансового моніторингу.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.3. Призначає відповідального працівника, який є незалежним у своїй діяльності та підзвітним тільки Генеральному директору, не пізніше здійснення першої фінансової операції у новоствореному суб'єкті (відокремленому підрозділі). При призначенні відповідального працівника (але не пізніше 2 місяців від дати призначення, у разі звільнення попереднього відповідального), а також не рідше одного разу на рік створює умови для опанування ним затвердженої Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку типової програми навчання з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів та складання ним кваліфікаційного іспиту з метою отримання кваліфікаційного посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійного учасника ринку цінних паперів.

При призначенні відповідального працівника враховує наступні застереження:

- не може бути призначена відповідальним працівником особа, що має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята в установленому законом порядку;
- відповідальний працівник повинен працювати за основним місцем роботи в ЗЦ;
- відповідальний працівник повинен мати сертифікат Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, який повинен відповідати ліцензії (або одній із ліцензій) на право здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, що має ЗЦ;
- відповідальний працівник повинен мати знання та володіти навичками, визначеними Наказом Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму»;
- надати до призначення довідку про відсутність судимості, отриманої в органах внутрішніх справ;
- відповідальний працівник повинен вільно володіти державною мовою.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.4. На час відсутності відповідального працівника ЗЦ (відокремленого підрозділу) або неможливості виконання покладених на нього обов'язків призначає особу, що виконує його обов'язки. На вказану особу поширюються права, обов'язки та вимоги, встановлені для відповідального працівника (відповідно до посадової інструкції відповідального працівника), на час відсутності відповідального працівника або неможливості виконання покладених на нього обов'язків.

При призначенні особи, що тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника, у разі його відсутності або неможливості виконання покладених на нього обов'язків враховує наступні застереження:

- вона повинна мати сертифікат Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, який повинен відповідати ліцензії (або одній із ліцензій) на право здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, що має ЗЦ;
- вона повинна знання та володіти навичками, визначеними Наказом Державного департаменту фінансового моніторингу від 12.05.2003 № 46 «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 20.05.2003 за № 379/7700 (оволодіння вказаними знаннями та навичками, а також їх перевірка проводиться за допомогою відповідального працівника в робочому порядку на постійній основі до, а також після призначення особи, що тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника, у разі його відсутності або неможливості виконання покладених на нього обов'язків);
- вона повинна не рідше одного разу на рік (але не пізніше дати призначення тимчасово виконуючим обов'язки відповідального) пройти підготовку працівників шляхом участі в освітніх та практичних заходах з проведення внутрішнього фінансового моніторингу, яку проводить відповідальний працівник.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.5. Затверджує посадову інструкцію відповідального працівника з метою визначення його обов'язків та делегування повноважень. Відповідальний працівник та особа, що тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника засвідчує підписом факт ознайомлення з цією посадовою інструкцією.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.6. Забезпечує підписання та відправку повідомлення (форма 1-ФМ) Держфінмоніторингу про призначення або звільнення відповідального працівника (або особи, що тимчасово виконує його обов'язки) протягом трьох робочих днів з моменту призначення, тимчасового призначення або звільнення, або з дати настання змін інших відомостей зазначених у раніше надісланій формі 1-ФМ. Примірник форми 1-ФМ має зберігатися разом з повідомленням про результати її обробки (форми 3-ФМ) протягом п'яти років з дати надіслання форми 1-ФМ до Держфінмоніторингу.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.7. Забезпечує затвердження Програми та Правил за поданням відповідального працівника, протягом трьох робочих днів з дати призначення відповідального працівника, але в будь-якому разі не пізніше моменту здійснення першої фінансової операції.

Відповідальні: відповідальний працівник.

5.8. Забезпечує відповідні умови з метою якісного здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ЗЦ.

5.9. Здійснює оперативне реагування на повідомлення відповідального працівника у разі виявлення неналежного виконання працівниками ЗЦ Програми або Правил.

5.10. Приймає остаточне рішення, у відповідності з чинним законодавством України, стосовно надання інформації, яка стосується проведення фінансового моніторингу ЗЦ, на вимогу державних органів або інших осіб.

5.11. Здійснює контроль за організацією підготовки персоналу професійного учасника ринку цінних паперів з питань фінансового моніторингу шляхом проведення освітніх та практичних заходів та затверджує програми навчання за поданням відповідального працівника.

Відповідальні: відповідальний працівник.

5.12. Здійснює контроль за виконанням плану проведення перевірок підрозділів з питань виконання вимог Програми та Правил та затверджує цей план за поданням відповідального працівника ЗЦ.

Відповідальні: відповідальний працівник.

6. Питання ідентифікації та вивчення клієнтів ЗЦ та інших осіб.

6.1. Під час укладання договору про надання фінансових послуг (або прийняття документів пов'язаних з наданням фінансових послуг, або з відкриттям рахунку у цінних паперах) на підставі ліцензії(дозволу) Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку на право здійснення професійної діяльності на

ринку цінних паперів, а саме — депозитарної діяльності зберігача, працівник ЗЦ, що здійснює вказані вище дії, з метою проведення ідентифікації особи, якій надаються вказані послуги:

- пропонує особі заповнити опитувальник (Додаток 1 або Додаток 2);
- після одержання опитувальника, оформленого належним чином, з метою визначення інформації про цю особу у відповідності до ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», проводить та підтверджує особистим підписом на опитувальнику факт проведення ідентифікації особи на підставі наданих особою, на її вибір:
  - оригіналів документів;
  - або копій документів, що засвідчені нотаріально;
  - або копій документів, що засвідчені підприємством (установою, організацією), яке їх видало;
- створює фотокопії (у разі необхідності) всіх наданих особою документів (або належним чином завірених копій документів), на підставі яких він провів ідентифікацію особи, та долучає їх до опитувальника та заповнює останній розділ опитувальника;
- передає опитувальник та документи, що до нього додаються, на зберігання керівнику підрозділу за підпорядкуванням.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.2. Опитувальник, підписаний працівником ЗЦ, та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Керівник підрозділу, працівник якого провів ідентифікацію особи, зберігає опитувальники та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

Термін зберігання вказаних документів становить п'ять років після підписання опитувальника працівником ЗЦ або, у разі якщо особа, зазначена в опитувальнику, причетна до фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу, протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.3. У разі виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, опитувальник використовується відповідальним працівником під час реєстрації вказаних операцій для заповнення Відомостей про учасника фінансової операції. Після використання відповідальний працівник повертає опитувальник для зберігання відповідному керівнику підрозділу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів, відповідальний працівник.

6.4. У разі якщо особа діє як представник іншої особи, або у працівника ЗЦ, що здійснює дії вказані у п. 6.1, виникає сумнів стосовно того, що особа виступає від власного імені або вигодоодержувачем є інша особа, вказаний працівник ЗЦ зобов'язаний за правилами п. 6.1. ідентифікувати також особу, від імені якої здійснюється фінансова операція або яка є вигодоодержувачем.

6.5. У разі, якщо послуги які надаються особі, мають ознаки фінансових операцій наведені у Додаток 3 до Програми, або є ознаки наведені у Додатку 3 чи Додатку 4 до Правил, слід приділяти підвищену увагу:

- з'ясуванню дійсних власників юридичної особи;
- правильності оформлення установчих документів юридичної особи (враховуючи всі зареєстровані зміни);
  - складу засновників юридичної особи;
  - структурі органів управління юридичної особи та їх повноваженням;
  - розміру зареєстрованого та сформованого статутного фонду юридичної особи;
  - відповідності фінансової операції звичайній діяльності юридичної особи;
  - характеру діяльності;
  - меті та підставам проведення операцій, пов'язаних з наданням послуг;
  - оцінці розміру та джерел існуючих та очікуваних надходжень;
  - опису джерел походження і способів переказу (внесення) грошей, що використовуються в операціях, пов'язаних з наданням послуг;
- вивченню пов'язаних осіб юридичної особи.

6.6. У разі наявності при здійсненні ідентифікації мотивованої підозри щодо надання особою недостовірної інформації або навмисного подання особою інформації з метою введення в оману:

- працівник ЗЦ, що здійснює дії вказані у п. 6.1, має негайно повідомити про це відповідальному працівнику та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;

- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Генеральному директору та може запропонувати (виклавши на вказаній службовій записці) наступне:
  - надати послуги та направити запит з метою витребувати передбачену законодавством інформацію, яка стосується ідентифікації цієї особи, до органів державної влади, банків, інших юридичних осіб, а також здійснювати передбачені законодавством заходи щодо збору такої інформації з інших джерел, з зазначенням терміну безоплатного надання ЗЦ такої інформації протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту;
  - не укладати договір про надання відповідних фінансових послуг;
  - відмовити в наданні послуг (в проведенні фінансових операцій) та надавати інформацію про фінансові операції Держфінмоніторингу у встановленому чинним законодавством порядку;
  - укласти договір (або надати послуги) та надавати інформацію про фінансові операції, що передбачаються договором (або під час надання послуг), Держфінмоніторингу у встановленому чинним законодавством порядку;
- Генеральний директор приймає остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника.

6.7. Під час здійснення ідентифікації працівники ЗЦ повинні враховувати переліки країн, наведені у Додатку 4 та Додатку 5 до цієї Програми.

6.8. Під час здійснення ідентифікації працівники ЗЦ повинні враховувати переліки осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 8 до Програми).

6.9. У разі укладання договору, не пов'язаного з наданням фінансових послуг ЗЦ, та виявлення можливості проведення в подальшому на підставі вказаного договору фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 8 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 3 та Додатку 4 Правил), працівник ЗЦ, що готує вказаний договір зобов'язаний провести заходи передбачені пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми.

6.10. У разі виявлення працівником ЗЦ фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 8 до Програми), або мають критерії підвищеної ймовірності віднесення операцій до сумнівних або до таких, що пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 4 до Правил), працівник повідомляє про це відповідального працівника, який повинен забезпечити, за допомогою працівників відповідних підрозділів ЗЦ, проведення заходів з ідентифікації осіб, які є причетними до вказаних фінансових операцій, передбачених пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми, якщо ці заходи не були здійснені раніше, або виникають сумніви у достовірності або достатності попередньо отриманої інформації про ідентифікацію особи, або відомості зазнали змін, або закінчився строк дії документів, на підставі яких проводилася ідентифікація.

6.11. Працівник відповідного підрозділу, яким була проведена ідентифікація клієнта уточнює інформацію, отриману за результатами ідентифікації та вивчення клієнта не рідше одного разу на три роки, у разі надання на протязі цього терміну послуг відповідному клієнту. Якщо ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, оцінюється як великий (перелік критеріїв таких операцій наведений у Додатку 4 до Правил), уточнення інформації, отриманої за результатами ідентифікації та вивчення клієнта здійснюється не рідше одного разу на рік.

Дана Програма набирає чинності з моменту її затвердження Генеральним директором та є обов'язковою для виконання всіма працівниками ЗЦ, що забезпечують укладання договорів та причетні до проведення фінансових операцій за допомогою ЗЦ, у відповідності до їх посадових обов'язків.

Строк, на який складена ця Програма, встановлено до настання змін чинного законодавства, яке стосується вимог до Програми, або до неї можуть уноситися зміни шляхом затвердження Генеральним директором, за поданням відповідального працівника.

Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу ТОВ «Зберігач цінних паперів»

_____

Додаток №1

до Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в ТОВ «Зберігач цінних паперів»

Керівнику юридичної особи

Шановний(а) пан(і)!

На виконання п. 6.1. Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу учасниками ринку цінних паперів» просимо Вас надати наступні відомості стосовно очолюваної Вами юридичної особи дійсні на дату надання засвідчені Вашим підписом та печаткою очолюваної Вами юридичної особи:

1. Повна назва підприємства вказана в документі, що підтверджує державну реєстрацію:

2. Місцезнаходження (або юридична адреса) вказані в документі, що підтверджує державну реєстрацію:

3. Номер банківського рахунка та реквізити банку (філії) в якому цей рахунок відкрито (повна назва, МФО або S.W.I.F.T., країна, область, поштовий індекс, населений пункт, вулиця, будинок, корпус, офіс):

4. Ідентифікаційний код згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України (для резидентів):

5. Інформація про виконавчі органи юридичної особи, органи управління юридичної особи та їх повноваження (перелік, інформація про осіб, які входять до вказаних органів та їх посади):

6. Реквізити документа про підтвердження державної реєстрації (серія, номер, повна назва органу, дата реєстрації):

7. Реквізити установчих документів (для резидентів) (назва, дата, номер запису в журналі реєстрації, повна назва органу):

8. Поштова адреса, тел/факс.:

9. Інформація про фізичних осіб, які є власниками юридичної особи, мають прямий або опосередкований вплив на неї та отримують економічну вигоду від діяльності юридичної особи. У разі, якщо юридична особа є господарським товариством – інформація про фізичних осіб, які мають істотну участь у цій юридичній особі. Про кожну з вказаних фізичних осіб, необхідно надати інформацію передбачену ст.6 України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», а саме:

1. *Про резидентів:* прізвище, ім'я та по батькові, дата народження, серія та номер паспорта (або іншого документа, який посвідчує особу, дата видачі та орган, що його видав), місце проживання, ідентифікаційний номер згідно з Державним реєстром фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів.

2. *Про нерезидентів:* прізвище, ім'я та по батькові (у разі його наявності), дата народження, серія та номер паспорта (або іншого документа, який посвідчує особу, дата видачі та орган, що його видав), місце проживання або тимчасового перебування, громадянство.

10. Напрями діяльності юридичної особи, що встановлені статутними документами особи:

11. Розмір зареєстрованого та сформованого статутного фонду:

Для проведення ідентифікації юридичної особи разом з цим опитувальником представником юридичної особи надаються оригінали або копії документів, що засвідчені нотаріально чи підприємством (установою, організацією), яке їх видало, що підтверджують інформацію наведену у пунктах 1 - 7.

Для ідентифікації нерезидентів також надається копія легалізованого витягу торговельного, банківського чи судового реєстру або засвідчене нотаріально реєстраційне посвідчення уповноваженого органу іноземної держави про реєстрацію відповідної юридичної особи.

Приймаю на себе зобов'язання, у разі зміни інформації, наведеної в цьому опитувальнику, або закінчення строку дії документів, на підставі яких він заповнювався, протягом десяти робочих днів з дня настання вказаних подій надати наново заповнений опитувальник (у разі, якщо термін надання послуг очолюваної мною юридичній особі не буде вичерпаний).

_____ / _____ /
Посада керівника підпис, печатка П.І.Б. дата

Наступний розділ заповнюється працівником фінансової установи.

Перелік документів на підставі яких було проведено ідентифікацію:

_____
_____

Додаток: _____ арк.

Посада працівника яка здійснив ідентифікацію

_____

П.І.Б

_____

Підпис

_____

Дата проведення ідентифікації

**Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
ТОВ «Зберігач цінних паперів» _____**

Додаток №2

до Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в ТОВ «Зберігач цінних паперів»

Фізичній особі

Шановний(а) пан(і)!

На виконання п. 6.1. Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу учасниками ринку цінних паперів» просимо Вас надати наступні відомості дійсні на дату надання (та копії документів, що підтверджують наведені відомості у пунктах 10-11 цього опитувальника, засвідчені Вашим підписом та печаткою, у разі наявності):

1. Прізвище: _____
2. Ім'я: _____
3. По батькові (для нерезидентів, у разі відсутності, заповнюється «відсутнє»): _____
4. Громадянство: _____
5. Відомості про документ, який посвідчує особу (вид, серія, номер, дата видачі, повна назва органу, який видав): _____
6. Ідентифікаційний номер згідно з Державним реєстром фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів (для резидентів): _____
7. Дата народження: _____
8. Місце проживання (місце проживання або тимчасового перебування – для нерезидентів): _____
9. Поштова адреса, тел/факс.: _____
10. Номер банківського рахунка та реквізити банку в якому цей рахунок відкрито(у разі наявності) (повна назва, МФО або S.W.I.F.T., країна, область, поштовий індекс, населений пункт, вулиця, будинок, корпус, офіс): _____
11. Реквізити документу про підтвердження державної реєстрації (для фізичної особи – суб'єкта підприємницької діяльності (серія, номер, повна назва органу, дата реєстрації): _____

Для проведення ідентифікації фізичної особи разом з цим опитувальником особою надаються оригінали або копії документів, що засвідчені нотаріально чи підприємством (установою, організацією), яке їх видало, що підтверджують інформацію наведену у пунктах 1- 8.

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ У НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВАХ

Приймаю на себе зобов'язання, у разі зміни інформації, наведеної в цьому опитувальнику, або закінчення строку дії документів, на підставі яких він заповнювався, протягом десяти робочих днів з дня настання вказаних подій надати наново заповнений опитувальник (у разі, якщо термін надання мені послуг не буде вичерпаний).

_____ / _____ /
підпис, печатка (у разі наявності) П.І.Б. дата

Наступний розділ заповнюється працівником фінансової установи.

Перелік документів на підставі яких було проведено ідентифікацію:

_____
_____
_____

Додаток: _____ арк.

Посада працівника яка здійснив ідентифікацію

_____
П.І.Б

_____
Підпис

_____
Дата проведення ідентифікації

Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
ТОВ «Зберігач цінних паперів» _____

Додаток № 3

до Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в ТОВ «Зберігач цінних паперів»

Перелік

інших ознак фінансових операцій, які потребують підвищеної уваги

1. Набуття права власності на пакет цінних паперів, сумарна номінальна вартість яких перевищує 80000 грн., за договорами дарування або міни.
2. Здійснення операцій з векселями, у тому числі з індосаментом на пред'явника або бланковим індосаментом.
3. Купівля-продаж без участі торговця цінними паперами пакета цінних паперів, сумарна вартість якого дорівнює чи перевищує 80000 грн.
4. Купівля-продаж цінних паперів емітентів, що не розкривають регулярну інформацію відповідно до законодавства.
5. Проведення (ініціювання проведення) особою на протязі 5 календарних днів 3 та більше однотипних операцій (з однаковими контрагентами, однаковим об'єктом операції, однаковим видом операції), що мають ознаки, наведені в пункті 1 Додатку № 6 Програми, причому сума кожної з таких операцій менша за 80 000 гривень (або еквівалент в іноземній валюті), але загальна сума таких операцій перевищує 80 000 гривень (або еквівалент в іноземній валюті).

Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
ТОВ «Зберігач цінних паперів» _____

Додаток № 4

до Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в ТОВ «Зберігач цінних паперів»

ПЕРЕЛІК

країн (територій), які не беруть участі в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму

Відсутній відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 січня 2007 р. № 17-р.

Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
ТОВ «Зберігач цінних паперів» _____

Додаток № 5

до Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в ТОВ «Зберігач цінних паперів»

Додаток

*до розпорядження Кабінету Міністрів України
від 24 лютого 2003 р. № 77-р*

**ПЕРЕЛІК
офшорних зон**

Британські залежні території

Острів Гернси
Острів Джерсі
Острів Мен
Острів Олдерні

Близький Схід

Бахрейн

Центральна Америка

Беліз

Європа

Андорра
Гібралтар
Монако

Карибський регіон

Ангілья
Антигуа і Барбуда
Аруба
Багамські Острови
Барбадос
Бермудські Острови
Британські Віргінські Острови
Віргінські Острови (США)
Гренада
Кайманові Острови
Монтсеррат
Нідерландські Антильські Острови
Пуерто-Ріко
Сент-Вінсент і Гренадіни
Сент-Кітс і Невіс
Сент-Люсія
Співдружність Домініки
Теркс і Кайкос

Африка

Ліберія
Сейшельські Острови

Тихоокеанський регіон
Вануату
Маршальські Острови
Науру
Ніуе
Острови Кука
Самоа

Південна Азія

Мальдівська Республіка

(додаток із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2005 року № 82-р, від 1 лютого 2006 р. № 44-р)

**Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
ТОВ «Зберігач цінних паперів» _____**

Додаток № 6

до Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в ТОВ «Зберігач цінних паперів»

Перелік

ознак фінансових операцій, які підлягають фінансовому моніторингу відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» з урахуванням специфіки та напрямів діяльності ЗЦ (одержаної ліцензії, дозволу)

1. Фінансова операція підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу, якщо сума, на яку проводиться фінансова операція (здійсненням або забезпеченням здійснення платежу за допомогою ЗЦ) дорівнює чи перевищує 80000 гривень або дорівнює чи перевищує суму в іноземній валюті, еквівалентну 80000 гривень, та має одну або більше ознак, а саме:

- надходження грошових коштів з анонімного (номерного) рахунку з-за кордону;
- купівля (продаж) чеків, дорожніх чеків або інших подібних платіжних засобів за готівку;
- отримання кредиту (позики), коли хоча б одна із сторін є фізичною або юридичною особою, що має відповідну реєстрацію, місце проживання чи місце знаходження в країні (на території), яка вказана у Додатку 4 до Програми, або однією з сторін є особа, що має рахунок в банку, зареєстрованому у країні (на території), яка вказана у Додатку 4 до Програми;
- проведення фінансових операцій з цінними паперами у випадку, коли хоча б одна із сторін є фізичною або юридичною особою, що має відповідну реєстрацію, місце проживання чи місце знаходження в країні (на території), яка вказана у Додатку 4 до Програми, або однією з сторін є особа, що має рахунок в банку, зареєстрованому у країні (на території), яка вказана у Додатку 4 до Програми;
- обмін банкнот, особливо іноземної валюти, на банкноти іншого номіналу;
- проведення фінансових операцій з цінними паперами на пред'явника, не розміщеними в депозитаріях;
- придбання особою цінних паперів за готівку;
- отримання страхової премії;
- виплата особі виграшу в лотерею, казино або в іншому гральному закладі;
- розміщення дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та інших цінностей в ломбард.

2. Фінансова операція підлягає внутрішньому фінансовому моніторингу, якщо вона має одну або більше ознак, а саме:

1) заплутаний або незвичний характер фінансової операції, яка не має очевидного економічного сенсу або очевидної законної мети, а саме:

- наполягання особи провести операцію за правилами, відмінними від встановлених законодавством та внутрішніми документами ЗЦ щодо таких операцій за змістом;
- наполягання особи провести операцію за правилами, відмінними від встановлених законодавством та внутрішніми документами ЗЦ щодо таких операцій за строками її проведення;
- внесення особою у раніше узгоджену схему проведення операції безпосередньо перед початком її реалізації значних змін;

- представлення особою інформації, яку неможливо перевірити;
- неможливість встановлення контрагентів особи;
- відмова в наданні особою відомостей, передбачених законодавством та відповідними внутрішніми документами;
- регулярне укладення особою строкових угод або використання інших похідних фінансових інструментів, особливо таких, що не передбачають поставки базового активу, за фінансовими операціями з одним або кількома контрагентами, результатом чого є постійний прибуток або постійні збитки особи;
- прийняття ЗЦ коштів від особи, яка здійснює неодноразовий обмін цінних паперів на інші цінні папери протягом поточного року без отримання або надання грошових компенсацій, пов'язаних з таким обміном;

2) невідповідність фінансової операції діяльності юридичної особи, що встановлена статутними документами цієї юридичної особи, а саме:

- відсутність зв'язку між характером і родом діяльності юридичної особи з послугами, за якими юридична особа звертається до ЗЦ;
- разовий продаж (купівля) юридичною особою великого пакета цінних паперів (номінальною вартістю що дорівнює чи перевищує 80000 гривень або дорівнює чи перевищує суму в іноземній валюті, еквівалентну 80000 гривень), що вільно не обертаються на організованому ринку (у відповідності з умовами їх випуску або у зв'язку з застереженнями встановленими у порядку, визначеному чинним законодавством України), за умови, що юридична особа не є професійним учасником ринку цінних паперів і цінні папери не передаються юридичній особі в погашення простроченої заборгованості контрагента перед особою.

3) виявлення неодноразового здійснення фінансових операцій, характер яких дає підстави вважати, що метою їх здійснення є уникнення процедур обов'язкового фінансового моніторингу, передбачених Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», а саме:

- передавання особою доручення про здійснення фінансової операції через представника (посередника), якщо представник (посередник) виконує доручення особи без встановлення прямого (особистого) контакту з ЗЦ;

Внутрішній фінансовий моніторинг може здійснюватися (у випадках та порядку передбачених Правилами та Програмою) й щодо інших фінансових операцій, коли у працівників ЗЦ виникають підстави вважати, що фінансова операція проводиться з метою легалізації (відмивання) доходів.

**Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
ТОВ «Зберігач цінних паперів» _____**

Додаток № 7

до Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в ТОВ «Зберігач цінних паперів»

**План проведення перевірок на 200__ рік
виконання комплексу заходів з організації проведення фінансового моніторингу,
відповідно до вимог Програми здійснення фінансового моніторингу, Правил та Порядку**

1. Департамент фінансовий – січень.
2. Департамент роботи з клієнтами – лютий.
3. Філія № 1 - березень.

**Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
ТОВ «Зберігач цінних паперів» _____**

Додаток № 8

до Програми здійснення фінансового моніторингу в ТОВ «Зберігач цінних паперів»

Перелік організацій та фізичних осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності

(Даний додаток повинен містити перелік та зміни до нього доведені до суб'єкта первинного фінансового моніторингу виключно Держфінмоніторингом в установленому порядку)

Далі наведений приклад:

Затверджено наказом Держфінмоніторингу
України від «25» жовтня 2006 р . №209

Номер в списку (C1): 1; Дата внес . (C2): 20061020; Тип особи (C4): 2; Джерело внес . (C5): МЗС України від 17.10.2006, №413/14-194/010-2052; Ім 'я 1 (C6): NAZIRULLAH; Ім 'я 2 (C7): AANAFI; Тип імені (C10): N; Дата нар . (C13): 1962; Місце нар . (C14): Kandahar, Afghanistan; Адреса (C33): Afghan passport number D 000912 issued on 30 Jun. 1998; Націонал . (C16): Afghan; Посада (C17): Commercial Attache, Taliban «Embassy», Islamabad; Звання (C19): Maulavi;

... ..

Номер в списку (C1): 456; Дата внес . (C2): 20061020; Тип особи (C4): 2; Джерело внес . (C5): СБ України від 18.10.2006, №15/5521; Ім 'я 1 (C6): Значко; Ім 'я 2 (C7): Сергій; Ім 'я 3 (C8): Петрович; Тип імені (C10): N; Ім 'я 1 (C6): ZNACHCO; Ім 'я 2 (C7): SERGI; Ім 'я 3 (C8): PETROWYCH; Тип імені (C10): NE; Дата нар . (C13): 1983; Громад . (C15): Україна; Відм . про вирок суду (C35): 15.08.05, ч .3 ст .258, ч .1 ст .263;

Номер в списку (C1): 457; Дата внес . (C2): 20061020; Тип особи (C4): 2; Джерело внес . (C5): СБ України від 18.10.2006, №15/5521; Ім 'я 1 (C6): Швиденко; Ім 'я 2 (C7): Тарас; Ім 'я 3 (C8): Валентинович; Тип імені (C10): N; Ім 'я 1 (C6): SHWYDENCOW; Ім 'я 2 (C7): TARAS; Ім 'я 3 (C8): VALENTYNOWYCH; Тип імені (C10): NE; Дата нар . (C13): 1986; Громад . (C15): Україна; Відм . про вирок суду (C35): 15.08.05, ч .3 ст .258, ч .1 ст .263;

Номер в списку (C1): 458; Дата внес . (C2): 20061020; Тип особи (C4): 2; Джерело внес . (C5): СБ України від 18.10.2006, №15/5521; Ім 'я 1 (C6): Савченко; Ім 'я 2 (C7): Дмитро; Ім 'я 3 (C8): Петрович; Тип імені (C10): N; Ім 'я 1 (C6): SAWCHENCO; Ім 'я 2 (C7): DMYTRO; Ім 'я 3 (C8): PETROWYCH; Тип імені (C10): NE; Дата нар . (C13): 1982; Громад . (C15): Україна; Відм . про вирок суду (C35): 15.08.05, ч .3 ст .258, ч .1 ст .263;

Номер в списку (C1): 459; Дата внес . (C2): 20061020; Тип особи (C4): 2; Джерело внес . (C5): СБ України від 18.10.2006, №15/5521; Ім 'я 1 (C6): Пастух; Ім 'я 2 (C7): Олександр; Ім 'я 3 (C8): Анатолієвич; Тип імені (C10): N; Ім 'я 1 (C6): PASTUKH; Ім 'я 2 (C7): OLECSANDR; Ім 'я 3 (C8): ANATOLIIEWYCH; Тип імені (C10): NE; Дата нар . (C13): 1981; Громад . (C15): Україна; Відм . про вирок суду (C35): 15.08.05, ч .3 ст .258, ч .1 ст .263;

Номер в списку (C1): 460; Дата внес . (C2): 20061020; Тип особи (C4): 2; Джерело внес . (C5): СБ України від 18.10.2006, №15/5521; Ім 'я 1 (C6): Шестаков; Ім 'я 2 (C7): Сергій; Ім 'я 3 (C8): Володимирович; Тип імені (C10): N; Ім 'я 1 (C6): SHESTACOW; Ім 'я 2 (C7): SERGI; Ім 'я 3 (C8): VOLODYMYROWYCH; Тип імені (C10): NE; Дата нар . (C13): 19591227; Місце нар . (C14): Луганська область, м . Красний Луч; Громад .(C15): Україна; Націонал . (C16): українець; Посада (C17): майстер-підривник 4-го розряду шахти «Лідієвка « м . Донецька; Рід діяльн . (C18): пенсіонер, безробітний; Відм . про вирок суду (C35): 03.11.05, ч .1 ст .258;

... ..

Номер в списку (C1): 487; Дата внес . (C2): 20061020; Тип особи (C4): 1; Джерело внес . (C5): МЗС України від 17.10.2006, №413/14-194/010-2052; Ім 'я 1 (C6): NASREDDIN INTERNATIONAL GROUP LIMITED HOLDING; Тип імені (C10): N; Ім 'я 1 (C6): Nasreddin International Group Ltd. Holding; Тип імені (C10): PE; Категорія (C11): aka; Якість (C12): 1; Адреса (C33): с/о/ Rechta Treuhand-Anstalt, Vaduz, Liechtenstein; Адреса (C33): Corso Sempione 69, 20149 Milan, Italy;

Директор Департаменту аналітичної роботи _____

**Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
ТОВ «Зберігач цінних паперів» _____**

* У разі необхідності Програма може бути доповнена іншими додатками
19.2.1.2. Для компаній з управління активами

«Затверджено»

Генеральний директор

ТОВ «Компанія з управління активами «КУА»

_____ Іванов І.І.

«___» _____ 20__ р.

ПРОГРАМА

здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в Товаристві з обмеженою відповідальністю «Компанія з управління активами «КУА»

Ця Програма здійснення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – Програма) містить комплекс заходів з організації проведення внутрішнього фінансового моніторингу ТОВ «Компанія з управління активами «КУА» (далі - КУА) у якості суб'єкта первинного фінансового моніторингу, який діє на підставі ліцензії Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку на право здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, а саме діяльності з управління активами інституційних інвесторів інститутів спільного інвестування (далі – ІСІ) та діяльності з управління активами пенсійних фондів (далі – ПФ) (вказати види діяльності та реквізити з ліцензій).

Програма розроблена з метою запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму на виконання вимог Закону України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)», Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку реєстрації фінансових операцій суб'єктами первинного фінансового моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок визначення країн (територій), які не беруть участі в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взяття на облік Державним комітетом фінансового моніторингу фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку формування переліку осіб, пов'язаних з терористичною діяльністю», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про перелік офшорних зон», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до організації фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження деяких форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, та Інструкції щодо їх заповнення», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку прийняття Державним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказ Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку отримання Держфінмоніторингом інформації від суб'єктів господарювання», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу учасниками ринку цінних паперів», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Правил проведення перевірок діяльності інститутів спільного інвестування, фондових бірж та інших професійних учасників ринку цінних паперів з питань дотримання вимог чинного законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження типової програми навчання фахівців з питань фінансового моніторингу

професійних учасників ринку цінних паперів», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про організацію підготовки відповідальних працівників (керівників) професійних учасників ринку цінних паперів з питань фінансового моніторингу», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Правил розгляду справ про порушення вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та застосування санкцій», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Порядку організації професійної підготовки фахівців з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Порядку зупинення фінансових операцій на ринку цінних паперів суб'єктами первинного фінансового моніторингу» (зі змінами та доповненнями внесеними у вказані законодавчі акти в установленому законодавством порядку).

1. Загальні положення

1.1. У виконанні Програми зобов'язані приймати безпосередню участь працівники КУА, які займають посади вказані у Порядку доступу до інформації з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу та надання інформації з питань фінансового моніторингу суб'єктам державного фінансового моніторингу та іншим особам (далі – працівники КУА), в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

1.2. Працівники КУА повинні бути неупереджені при здійсненні фінансового моніторингу.

1.3. Всі працівники КУА повинні дотримуватись принципу конфіденційності інформації, яка надається Держфінмоніторингу (у тому числі про факт передачі відомостей про фінансову операцію), та іншої інформації з питань фінансового моніторингу, відповідно до Порядку доступу до інформації з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу та надання інформації з питань фінансового моніторингу суб'єктам державного фінансового моніторингу та іншим особам (далі – Порядок).

1.4. Працівники КУА повинні запобігати залученню їх до легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

2. Організаційна система забезпечення здійснення внутрішнього фінансового моніторингу

2.1. Внутрішня система фінансового моніторингу КУА складається з трьох рівнів – першого, другого та третього.

Перший рівень – здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками КУА, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

Другий рівень – здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівником КУА, відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - відповідальний працівник), в межах його компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму та виконання вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу та забезпечення надання Держфінмоніторингу та правоохоронним органам інформації про виявлені операції у порядку та випадках визначених чинним законодавством України.

Третій рівень – затвердження Генеральним директором необхідних внутрішніх документів, створення умов працівникам КУА з метою забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу у відповідності до Правил проведення внутрішнього фінансового моніторингу КУА (далі – Правила) та Програми, здійснення контролю за належним виконання працівниками КУА вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

Дії спрямовані на забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу, обов'язки та повноваження всіх працівників КУА викладені у їх посадових інструкціях, Правилах та цій Програмі.

3. Перший рівень

3.1. Для забезпечення якісного здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками КУА, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму на

першому рівні, Генеральним директором та відповідальним працівником постійно контролюється здійснення заходів, викладених далі.

3.2. Усі працівники КУА зобов'язані ознайомитися з Правилами та Програмою. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.3. Для забезпечення належного рівня підготовки персоналу з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу КУА організовує та проводить відповідні навчання, які на практиці пояснюють, що вимагається від працівників, не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що пройшли навчання, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Навчання працівників, виходячи з їх посадових обов'язків, здійснюється шляхом проведення навчальних занять щодо:

- ознайомлення працівників із законодавством України та міжнародними нормативними актами з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;
- ознайомлення працівників з внутрішніми документами з питань фінансового моніторингу;
- здійснення практичних заходів з фінансового моніторингу;
- вивчення передового досвіду у виявленні фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму;
- ознайомлення з засобами і прийомами вивчення клієнтів та перевірки інформації щодо їх ідентифікації;
- вивчення передового досвіду у виявленні можливого використання новітніх технологій у схемах легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму.

Графік та плани навчань затверджуються Генеральним директором за поданням відповідального працівника.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.4. Не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін до чинного законодавства з цього питання усі працівники мають бути попереджені про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. Всі працівники, що попереджені, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.5. Всі керівники структурних підрозділів повинні сприяти відповідальному працівнику у заходах спрямованих на виконання Програми, зокрема:

- оперативному одержанні у відповідності до Правил всієї необхідної інформації в належному вигляді стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;
- проведенні перевірок діяльності підрозділу та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми;
- залученні до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників підрозділу, виконанні наданих їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також надання ними допомоги при провадженні окремих дій;
- одержанні пояснень (в тому числі у письмовій формі) з питань здійснення фінансового моніторингу від працівників підрозділу незалежно від займаних ними посад;
- отриманні доступу до документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

4. Другий рівень

4.1. На другому рівні відповідальний працівник повинен:

- забезпечити аналіз та, у разі необхідності, перевірку інформації стосовно ідентифікації осіб,

якими здійснено фінансові операції, які виявлені працівниками КУА відповідно до Правил, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;

- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення стосовно необхідності реєстрації інформації про фінансові операції у реєстрі фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;

- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення щодо того, про які операції має бути повідомлено Держфінмоніторингу і правоохоронним органам, та забезпечити здійснення відповідних повідомлень.

4.2. Відповідальний працівник повинен не рідше одного разу на рік (але не пізніше 2 місяців від дати призначення, у разі звільнення попереднього відповідального) опанувати затверджену Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку типову програму навчання з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів та скласти кваліфікаційний іспит з метою отримання кваліфікаційного посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійного учасника ринку цінних паперів, в порядку, установленому Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.*

* у разі, якщо відповідальний працівник працює в суб'єкті первинного фінансового моніторингу, який отримав ліцензію на провадження професійної діяльності на ринку фінансових послуг, та має документ про навчання відповідно до розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 16.09.2003 № 55 «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 23.10.2003 за № 965/8286, то отримання кваліфікаційного посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів не є обов'язковим.

4.3. Відповідальний працівник, з метою забезпечення належного виконання КУА внутрішнього фінансового моніторингу, повинен здійснювати:

- розробку та постійне поновлення Правил та Програми;
- забезпечення підготовки та навчання персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- забезпечення контролю за виконанням всіма працівниками КУА Правил та Програми;
- надання консультацій працівникам КУА відносно виявлених ними фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;
- забезпечення надання інформації з питань фінансового моніторингу на запити Держфінмоніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбач чинним законодавством;
- сприяння представникам Держфінмоніторингу та Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, з питань проведення аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбач чинним законодавством;
- проведення перевірок діяльності підрозділів КУА (відокремленого підрозділу) та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми, відповідно до плану проведення перевірок (Додаток 7 Програми);
- залучення до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників КУА, надання їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також вимагання від них допомоги при провадженні окремих дій;
- проведення аналізу документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

4.4. Відповідальний працівник зобов'язаний до десятого числа кожного місяця надавати Генеральному директору письмову довідку за підсумками попереднього місяця стосовно:

- виявлених фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та заходів, які були вжиті;
- зареєстрованих фінансових операцій з ознаками обов'язкового і внутрішнього фінансового моніторингу;
- направлених до Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, в тому числі на його запити;
- розробки та постійного поновлення Правил внутрішнього фінансового моніторингу і Програми його здійснення;

- підготовки персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- стану забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками та підрозділами КУА;
- стосовно виконання плану проведення перевірок (у разі проведення перевірок у попередньому місяці).

4.5. Відповідальний працівник повинен вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Держфінмоніторингу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), надавати вказану інформацію суб'єктам первинного та державного фінансового моніторингу, державним органам та іншим особам виключно на підставі письмових вимог та лише у випадках, прямо передбачених чинним законодавством України.

4.6. Всі документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу КУА є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Відповідальний працівник зберігає документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу КУА у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

4.7. Відповідальний працівник забезпечує зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, якими здійснено фінансову операцію, що згідно з цим Законом підлягає фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, та всю документацію про здійснення фінансової операції протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції, а також копій документів, що надавались Держфінмоніторингу, та реєстри фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу.

4.8. Відповідальний працівник повинен скласти річний план проведення підготовки персоналу професійного учасника ринку цінних паперів, який повинен обов'язково включати теми навчальних занять, кількість годин навчальних занять за кожною темою, дати проведення навчальних занять, перелік осіб, які повинні взяти участь у навчальних заняттях, погодити зазначений план до початку року з Генеральним директором та вести журнал обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу шляхом проведення освітніх та практичних заходів.

4.9. Відповідальний працівник повинен скласти річний план проведення перевірок підрозділів КУА (відокремлених підрозділів у разі наявності) та надати його на затвердження до початку року Генеральним директором (додатком 7 до цієї Програми). У разі необхідності, на протязі поточного року вносити корективи до вказаного плану та надати на затвердження скорегований план Генеральним директором.

5. Третій рівень

5.1. Генеральний директор, який є відповідальним за організацію виконання вимог законодавства України з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та організацію внутрішньої системи запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, з метою забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу КУА на третьому рівні контролює та забезпечує наступне.

5.2. Забезпечує введення окремої посади працівника, відповідального за проведення внутрішнього фінансового моніторингу.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.3. Призначає відповідального працівника, який є незалежним у своїй діяльності та підзвітним тільки Генеральному директору, не пізніше здійснення першої фінансової операції у новоствореному суб'єкті (відокремленому підрозділі). При призначенні відповідального працівника (але не пізніше 2 місяців від дати призначення, у разі звільнення попереднього відповідального), а також не рідше одного разу на рік створює умови для опанування ним затвердженої Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку типової програми навчання з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів та складання ним кваліфікаційного іспиту з метою отримання

кваліфікаційного посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійного учасника ринку цінних паперів.

При призначенні відповідального працівника враховує наступні застереження:

- не може бути призначена відповідальним працівником особа, що має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята в установленому законом порядку;
- відповідальний працівник повинен працювати за основним місцем роботи в КУА;
- відповідальний працівник повинен мати сертифікат Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, який повинен відповідати ліцензії (або одній із ліцензій) на право здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, що має КУА;
- відповідальний працівник повинен мати знання та володіти навичками, визначеними Наказом Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму»;
- надати до призначення довідку про відсутність судимості, отриманої в органах внутрішніх справ;
- відповідальний працівник повинен вільно володіти державною мовою.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.4 На час відсутності відповідального працівника КУА (відокремленого підрозділу) або неможливості виконання покладених на нього обов'язків призначає особу, що виконує його обов'язки. На вказану особу поширюються права, обов'язки та вимоги, встановлені для відповідального працівника (відповідно до посадової інструкції відповідального працівника), на час відсутності відповідального працівника або неможливості виконання покладених на нього обов'язків.

При призначенні особи, що тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника, у разі його відсутності або неможливості виконання покладених на нього обов'язків враховує наступні застереження:

- вона повинна мати сертифікат Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, який повинен відповідати ліцензії (або одній із ліцензій) на право здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, що має ПР;
- вона повинна знання та володіти навичками, визначеними Наказом Державного департаменту фінансового моніторингу від 12.05.2003 № 46 «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 20.05.2003 за № 379/7700 (оволодіння вказаними знаннями та навичками, а також їх перевірка проводиться за допомогою відповідального працівника в робочому порядку на постійній основі до, а також після призначення особи, що тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника, у разі його відсутності або неможливості виконання покладених на нього обов'язків);
- вона повинна не рідше одного разу на рік (але не пізніше дати призначення тимчасово виконуючим обов'язки відповідального) пройти підготовку працівників шляхом участі в освітніх та практичних заходах з проведення внутрішнього фінансового моніторингу, яку проводить відповідальний працівник.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.5. Затверджує посадову інструкцію відповідального працівника з метою визначення його обов'язків та делегування повноважень. Відповідальний працівник та особа, що тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника засвідчує підписом факт ознайомлення з цією посадовою інструкцією.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.6. Забезпечує підписання та відправку повідомлення (форма 1-ФМ) Держфінмоніторингу про призначення або звільнення відповідального працівника (або особи, що тимчасово виконує його обов'язки) протягом трьох робочих днів з моменту призначення, тимчасового призначення або звільнення, або з дати настання змін інших відомостей зазначених у раніше надісланій формі 1-ФМ. Примірник форми 1-ФМ має зберігатися разом з повідомленням про результати її обробки (форми 3-ФМ) протягом п'яти років з дати надіслання форми 1-ФМ до Держфінмоніторингу.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.7. Забезпечує затвердження Програми та Правил за поданням відповідального працівника, протягом трьох робочих днів з дати призначення відповідального працівника, але в будь-якому разі не пізніше моменту здійснення першої фінансової операції.

Відповідальні: відповідальний працівник.

5.8. Забезпечує відповідні умови з метою якісного здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками КУА.

5.9. Здійснює оперативне реагування на повідомлення відповідального працівника у разі виявлення неналежного виконання працівниками КУА Програми або Правил.

5.10. Приймає остаточне рішення, у відповідності з чинним законодавством України, стосовно надання інформації, яка стосується проведення фінансового моніторингу КУА, на вимогу державних органів або інших осіб.

5.11. Здійснює контроль за організацією підготовки персоналу професійного учасника ринку цінних паперів з питань фінансового моніторингу шляхом проведення освітніх та практичних заходів та затверджує програми навчання за поданням відповідального працівника.

Відповідальні: відповідальний працівник.

5.12. Здійснює контроль за виконанням плану проведення перевірок підрозділів з питань виконання вимог Програми та Правил та затверджує цей план за поданням відповідального працівника КУА.

Відповідальні: відповідальний працівник.

6. Питання ідентифікації та вивчення клієнтів КУА та інших осіб

6.1. Під час укладання договору про надання фінансових послуг на підставі ліцензії Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку на право здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, працівник КУА, що готує вказаний договір, з метою проведення ідентифікації іншої сторони договору:

- пропонує особі заповнити опитувальник (Додаток 1 або Додаток 2);
- після одержання опитувальника, оформленого належним чином, з метою визначення інформації про цю особу у відповідності до ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», проводить та підтверджує особистим підписом на опитувальнику факт проведення ідентифікації особи на підставі наданих особою, на її вибір:
  - оригіналів документів;
  - або копій документів, що засвідчені нотаріально;
  - або копій документів, що засвідчені підприємством (установою, організацією), яке їх видало;
- створює фотокопії (у разі необхідності) всіх наданих особою документів (або належним чином завірених копій документів), на підставі яких він провів ідентифікацію особи, та долучає їх до опитувальника та заповнює останній розділ опитувальника;
- передає опитувальник та документи, що до нього додаються, на зберігання керівнику підрозділу за підпорядкуванням.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.2. Опитувальник, підписаний працівником КУА, та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Керівник підрозділу, працівник якого провів ідентифікацію особи, зберігає опитувальники та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

Термін зберігання вказаних документів становить п'ять років після підписання опитувальника працівником КУА або, у разі якщо особа, зазначена в опитувальнику, причетна до фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу, протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.3. У разі виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, опитувальник використовується відповідальним працівником під час реєстрації вказаних операцій для заповнення Відомостей про учасника фінансової операції. Після використання відповідальний працівник повертає опитувальник для зберігання відповідному керівнику підрозділу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів, відповідальний працівник.

6.4. У разі якщо особа діє як представник іншої особи, або у працівника КУА, що готує вказаний договір, виникає сумнів стосовно того, що особа виступає від власного імені або вигодоодержувачем є

інша особа, вказаний працівник КУА зобов'язаний за правилами п. 6.1. ідентифікувати також особу, від імені якої здійснюється фінансова операція або яка є вигодоодержувачем.

6.5. У разі, якщо послуги які надаються особі, мають ознаки фінансових операцій наведені у Додаток 3 до Програми, або є ознаки наведені у Додатку 3 чи Додатку 4 до Правил, слід приділяти підвищену увагу::

- з'ясуванню дійсних власників юридичної особи;
- правильності оформлення установчих документів юридичної особи (враховуючи всі зареєстровані зміни);
- складу засновників юридичної особи;
- структурі органів управління юридичної особи та їх повноваженням;
- розміру зареєстрованого та сформованого статутного фонду юридичної особи;
- відповідності фінансової операції звичайній діяльності юридичної особи;
- характеру діяльності;
- меті та підставам проведення операцій передбачених договором;
- оцінці розміру та джерел існуючих та очікуваних надходжень;
- опису джерел походження і способів переказу (внесення) грошей, що використовуються в операціях передбачених договором;
- вивченню пов'язаних осіб юридичної особи.

6.6. У разі наявності при здійсненні ідентифікації мотивованої підозри щодо надання особою недостовірної інформації або навмисного подання особою інформації з метою введення в оману:

- працівник КУА, що готує вказаний договір, має негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Генеральному директору та може запропонувати (виклавши на вказаній службовій записці) наступне:

- укласти договір та направити запит з метою витребувати передбачену законодавством інформацію, яка стосується ідентифікації цієї особи, до органів державної влади, банків, інших юридичних осіб, а також здійснювати передбачені законодавством заходи щодо збору такої інформації з інших джерел, з зазначенням терміну безоплатного надання КУА такої інформації протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту;
- не укладати договір про надання відповідних фінансових послуг;
- укласти договір та надавати інформацію про фінансові операції, що передбачаються договором, Держфінмоніторингу у встановленому чинним законодавством порядку;
- Генеральний директор приймає остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника.

6.7. Під час здійснення ідентифікації працівники КУА повинні враховувати переліки країн, наведені у Додатку 4 та Додатку 5 до цієї Програми.

6.8. Під час здійснення ідентифікації працівники КУА повинні враховувати переліки осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 8 до Програми).

6.9. У разі укладання договору, не пов'язаного з наданням фінансових послуг КУА, та виявлення можливості проведення в подальшому на підставі вказаного договору фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 8 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 3 та Додатку 4 Правил), працівник КУА, що готує вказаний договір зобов'язаний провести заходи передбачені пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми.

6.10. У разі виявлення працівником КУА фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 8 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 4 до Правил), працівник повідомляє про це відповідального працівника, який повинен забезпечити, за допомогою працівників

відповідних підрозділів КУА, проведення заходів з ідентифікації осіб, які є причетними до вказаних фінансових операцій, передбачених пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми, якщо ці заходи не були здійснені раніше, або виникають сумніви у достовірності або достатності попередньо отриманої інформації про ідентифікацію клієнта, або відомості зазнали змін, або закінчився строк дії документів, на підставі яких проводилася ідентифікація.

6.11. Працівник відповідного підрозділу, яким була проведена ідентифікація клієнта уточнює інформацію, отриману за результатами ідентифікації та вивчення клієнта не рідше одного разу на три роки, у разі надання на протязі цього терміну послуг відповідному клієнту. Якщо ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, оцінюється як великий (перелік критеріїв таких операцій наведений у Додатку 4 до Правил), уточнення інформації, отриманої за результатами ідентифікації та вивчення клієнта здійснюється не рідше одного разу на рік.

Дана Програма набирає чинності з моменту її затвердження Генеральним директором та є обов'язковою для виконання всіма працівниками КУА, що забезпечують укладання договорів та причетні до проведення фінансових операцій за допомогою КУА, у відповідності до їх посадових обов'язків.

Строк, на який складена ця Програма, встановлено до настання змін чинного законодавства, яке стосується вимог до Програми, або до неї можуть уноситися зміни шляхом затвердження Генеральним директором, за поданням відповідального працівника.

**Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
ТОВ «Компанія з управління активами «КУА» _____**

* Всі додатки аналогічні наведеним у прикладі Програми для зберігачів цінних паперів та депозитаріїв цінних паперів.

19.2.1.3. Для реєстраторів цінних паперів

«Затверджено»

Генеральний директор

ТОВ «Професійний реєстратор»

_____ Іванов І.І.

«___» _____ 20__ р.

ПРОГРАМА

здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в Товаристві з обмеженою відповідальністю «Професійний реєстратор»

Ця Програма здійснення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – Програма) містить комплекс заходів з організації проведення внутрішнього фінансового моніторингу Товариства з обмеженою відповідальністю «Професійний реєстратор» (далі - ПР) у якості суб'єкта первинного фінансового моніторингу, яке діє на підставі ліцензії (дозволу) Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку на право здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, а саме - діяльність з ведення реєстрів власників іменних цінних паперів (вказати види діяльності та реквізити з ліцензій).

Програма розроблена з метою запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму на виконання вимог Закону України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні», Закону України «Про цінні папери і фондову біржу», Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку реєстрації фінансових операцій суб'єктами первинного фінансового моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок визначення країн (територій), які не беруть участі в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взяття на облік Державним комітетом фінансового моніторингу фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку формування переліку осіб, пов'язаних з терористичною діяльністю», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про перелік офшорних зон»,

Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до організації фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження деяких форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, та Інструкції щодо їх заповнення», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу учасниками ринку цінних паперів», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку прийняття Державним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказ Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку отримання Держфінмоніторингом інформації від суб'єктів господарювання», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Правил проведення перевірок діяльності інститутів спільного інвестування, фондових бірж та інших професійних учасників ринку цінних паперів з питань дотримання вимог чинного законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження типової програми навчання фахівців з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про організацію підготовки відповідальних працівників (керівників) професійних учасників ринку цінних паперів з питань фінансового моніторингу», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Правил розгляду справ про порушення вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та застосування санкцій», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Порядку організації професійної підготовки фахівців з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Порядку зупинення фінансових операцій на ринку цінних паперів суб'єктами первинного фінансового моніторингу» (зі змінами та доповненнями внесеними у вказані законодавчі акти в установленому законодавством порядку).

1. Загальні положення

1.1. У виконанні Програми зобов'язані приймати безпосередню участь працівники ПР, які займають посади, вказані у Порядку доступу до інформації з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу та надання інформації з питань фінансового моніторингу суб'єктам державного фінансового моніторингу та іншим особам (далі – працівники ПР), в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

1.2. Працівники ПР повинні бути неупереджені при здійсненні фінансового моніторингу.

1.3. Всі працівники ПР повинні дотримуватись принципу конфіденційності інформації, яка надається Держфінмоніторингу (у тому числі про факт передачі відомостей про фінансову операцію), та іншої інформації з питань фінансового моніторингу, відповідно до Порядку доступу до інформації з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу та надання інформації з питань фінансового моніторингу суб'єктам державного фінансового моніторингу та іншим особам (далі – Порядок).

1.4. Працівники ПР повинні запобігати залученню їх до легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

2. Організаційна система забезпечення здійснення внутрішнього фінансового моніторингу

2.1. Внутрішня система фінансового моніторингу ПР складається з трьох рівнів – першого, другого та третього.

Перший рівень – здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ПР, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

Другий рівень – здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівником ПР, відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - відповідальний працівник), в межах його компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов’язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму та виконання вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу та забезпечення надання Держфінмоніторингу та правоохоронним органам інформації про виявлені операції у порядку та випадках визначених чинним законодавством України.

Третій рівень – затвердження Генеральним директором необхідних внутрішніх документів, створення умов працівникам ПР з метою забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу у відповідності до Правил проведення внутрішнього фінансового моніторингу ПР (далі – Правила) та Програми, здійснення контролю за належним виконання працівниками ПР вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

Дії, спрямовані на забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу, обов’язки та повноваження всіх працівників ПР викладені у їх посадових інструкціях, Правилах та цій Програмі.

3. Перший рівень

3.1. Для забезпечення якісного здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ПР, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов’язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму на першому рівні, Генеральним директором та відповідальним працівником постійно контролюється здійснення заходів, викладених далі.

3.2. Усі працівники ПР зобов’язані ознайомитися з Правилами та Програмою. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.3. Для забезпечення належного рівня підготовки персоналу з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу ПР організує та проводить відповідні навчання, які на практиці пояснюють, що вимагається від працівників, не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що пройшли навчання, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Навчання працівників, виходячи з їх посадових обов’язків, здійснюється шляхом проведення навчальних занять щодо:

- ознайомлення працівників із законодавством України та міжнародними нормативними актами з питань запобігання легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;
- ознайомлення працівників з внутрішніми документами з питань фінансового моніторингу;
- здійснення практичних заходів з фінансового моніторингу;
- вивчення передового досвіду у виявленні фінансових операцій, що можуть бути пов’язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму;
- ознайомлення з засобами і прийомами вивчення клієнтів та перевірки інформації щодо їх ідентифікації;
- вивчення передового досвіду у виявленні можливого використання новітніх технологій у схемах легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму.

Графік та плани навчань затверджуються Генеральним директором за поданням відповідального працівника.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.4. Не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін до чинного законодавства з цього питання усі працівники мають бути попереджені про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. Всі працівники, що попереджені, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.5. Всі керівники структурних підрозділів повинні сприяти відповідальному працівнику у заходах спрямованих на виконання Програми, зокрема:

- оперативному одержанні у відповідності до Правил всієї необхідної інформації в належному вигляді стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;
- проведенні перевірок діяльності підрозділу та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми;
- залученні до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників підрозділу, виконанні наданих їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також надання ними допомоги при провадженні окремих дій;
- одержанні пояснень (в тому числі у письмовій формі) з питань здійснення фінансового моніторингу від працівників підрозділу незалежно від займаних ними посад;
- отриманні доступу до документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

4. Другий рівень

4.1. На другому рівні відповідальний працівник повинен:

- забезпечити аналіз та, у разі необхідності, перевірку інформації стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, які виявлені працівниками ПР відповідно до Правил, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;
- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення стосовно необхідності реєстрації інформації про фінансові операції у реєстрі фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;
- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення щодо того, про які операції має бути повідомлено Держфінмоніторингу і правоохоронним органам, та забезпечити здійснення відповідних повідомлень.

4.2. Відповідальний працівник повинен не рідше одного разу на рік (але не пізніше 2 місяців від дати призначення, у разі звільнення попереднього відповідального) опанувати затверджену Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку типову програму навчання з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів та скласти кваліфікаційний іспит з метою отримання кваліфікаційного посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійного учасника ринку цінних паперів, в порядку, установленому Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.*

* у разі, якщо відповідальний працівник працює в суб'єкті первинного фінансового моніторингу, який отримав ліцензію на провадження професійної діяльності на ринку фінансових послуг, та має документ про навчання відповідно до розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 16.09.2003 № 55 «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 23.10.2003 за № 965/8286, то отримання кваліфікаційного посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів не є обов'язковим.

4.3. Відповідальний працівник, з метою забезпечення належного виконання ПР внутрішнього фінансового моніторингу, повинен здійснювати:

- розробку та постійне поновлення Правил та Програми;
- забезпечення підготовки та навчання персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- забезпечення контролю за виконанням всіма працівниками ПР Правил та Програми;
- надання консультацій працівникам ПР відносно виявлених ними фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;
- забезпечення надання інформації з питань фінансового моніторингу на запити Держфінмоніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбач чинним законодавством;

- сприяння представникам Держфінмоніторингу та Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, з питань проведення аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбачених чинним законодавством;
- проведення перевірок діяльності підрозділів ПР (відокремленого підрозділу) та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми, відповідно до плану проведення перевірок (Додаток 7 Програми);
- залучення до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників ПР, надання їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також вимагання від них допомоги при провадженні окремих дій;
- проведення аналізу документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

4.4. Відповідальний працівник зобов'язаний до десятого числа кожного місяця надавати Генеральному директору письмову довідку за підсумками попереднього місяця стосовно:

- виявлених фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та заходів, які були вжиті;
- зареєстрованих фінансових операцій з ознаками обов'язкового і внутрішнього фінансовому моніторингу;
- направлених до Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, в тому числі на його запити;
- розробки та постійного поновлення Правил внутрішнього фінансового моніторингу і Програми його здійснення;
- підготовки персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- стану забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками та підрозділами ПР;
- стосовно виконання плану проведення перевірок (у разі проведення перевірок у попередньому місяці).

4.5. Відповідальний працівник повинен вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Держфінмоніторингу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), надавати вказану інформацію суб'єктам первинного та державного фінансового моніторингу, державним органам та іншим особам виключно на підставі письмових вимог та лише у випадках, прямо передбачених чинним законодавством України.

4.6. Всі документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу ПР є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Відповідальний працівник зберігає документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу ПР у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

4.7. Відповідальний працівник забезпечує зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, якими здійснено фінансову операцію, що згідно з цим Законом підлягає фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, та всю документацію про здійснення фінансової операції протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції, а також копій документів, що надавались Держфінмоніторингу, та реєстри фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу.

4.8. Відповідальний працівник повинен скласти річний план проведення підготовки персоналу професійного учасника ринку цінних паперів, який повинен обов'язково включати теми навчальних занять, кількість годин навчальних занять за кожною темою, дати проведення навчальних занять, перелік осіб, які повинні взяти участь у навчальних заняттях, погодити зазначений план до початку року з Генеральним директором та вести журнал обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу шляхом проведення освітніх та практичних заходів.

4.9. Відповідальний працівник повинен скласти річний план проведення перевірок підрозділів ПР (відокремлених підрозділів у разі наявності) та надати його на затвердження до початку року Генеральним директором (додатком 7 до цієї Програми). У разі необхідності, на протязі поточного року вносити корективи до вказаного плану та надати на затвердження скорегований план Генеральним директором.

5. Третій рівень

5.1. Генеральний директор, який є відповідальним за організацію виконання вимог законодавства України з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та організацію внутрішньої системи запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, з метою забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу ПР на третьому рівні контролює та забезпечує наступне.

5.2. Забезпечує введення окремої посади працівника, відповідального за проведення внутрішнього фінансового моніторингу.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.3. Призначає відповідального працівника, який є незалежним у своїй діяльності та підзвітним тільки Генеральному директору, не пізніше здійснення першої фінансової операції у новоствореному суб'єкті (відокремленому підрозділі). При призначенні відповідального працівника (але не пізніше 2 місяців від дати призначення, у разі звільнення попереднього відповідального), а також не рідше одного разу на рік створює умови для опанування ним затвердженої Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку типової програми навчання з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів та складання ним кваліфікаційного іспиту з метою отримання кваліфікаційного посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійного учасника ринку цінних паперів.

При призначенні відповідального працівника враховує наступні застереження:

- не може бути призначена відповідальним працівником особа, що має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята в установленому законом порядку;
- відповідальний працівник повинен працювати за основним місцем роботи в ПР;
- відповідальний працівник повинен мати сертифікат Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, який повинен відповідати ліцензії (або одній із ліцензій) на право здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, що має ПР;
- відповідальний працівник повинен мати знання та володіти навичками, визначеними Наказом Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму»;
- надати до призначення довідку про відсутність судимості, отриманої в органах внутрішніх справ;
- відповідальний працівник повинен вільно володіти державною мовою.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.4. На час відсутності відповідального працівника ПР (відокремленого підрозділу) або неможливості виконання покладених на нього обов'язків призначає особу, що виконує його обов'язки. На вказану особу поширюються права, обов'язки та вимоги, встановлені для відповідального працівника (відповідно до посадової інструкції відповідального працівника), на час відсутності відповідального працівника або неможливості виконання покладених на нього обов'язків.

При призначенні особи, що тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника, у разі його відсутності або неможливості виконання покладених на нього обов'язків враховує наступні застереження:

- вона повинна мати сертифікат Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, який повинен відповідати ліцензії (або одній із ліцензій) на право здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, що має ПР;
- вона повинна мати знання та володіти навичками, визначеними Наказом Державного департаменту фінансового моніторингу від 12.05.2003 № 46 «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 20.05.2003 за № 379/7700 (оволодіння вказаними знаннями та навичками, а також їх перевірка проводиться за допомогою відповідального працівника в робочому порядку на постійній основі до, а також після призначення особи, що тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника, у разі його відсутності або неможливості виконання покладених на нього обов'язків);

- вона повинна не рідше одного разу на рік (але не пізніше дати призначення тимчасово виконуючим обов'язки відповідального) пройти підготовку працівників шляхом участі в освітніх та практичних заходах з проведення внутрішнього фінансового моніторингу, яку проводить відповідальний працівник.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.5. Затверджує посадову інструкцію відповідального працівника з метою визначення його обов'язків та делегування повноважень. Відповідальний працівник та особа, що тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника засвідчує підписом факт ознайомлення з цією посадовою інструкцією.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.6. Забезпечує підписання та відправку повідомлення (форма 1-ФМ) Держфінмоніторингу про призначення або звільнення відповідального працівника (або особи, що тимчасово виконує його обов'язки) протягом трьох робочих днів з моменту призначення, тимчасового призначення або звільнення, або з дати настання змін інших відомостей зазначених у раніше надісланій формі 1-ФМ. Примірник форми 1-ФМ має зберігатися разом з повідомленням про результати її обробки (форми 3-ФМ) протягом п'яти років з дати надіслання форми 1-ФМ до Держфінмоніторингу.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.7. Забезпечує затвердження Програми та Правил за поданням відповідального працівника, протягом трьох робочих днів з дати призначення відповідального працівника, але в будь-якому разі не пізніше моменту здійснення першої фінансової операції.

Відповідальні: відповідальний працівник.

5.8. Забезпечує відповідні умови з метою якісного здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ПР.

5.9. Здійснює оперативне реагування на повідомлення відповідального працівника у разі виявлення неналежного виконання працівниками ПР Програми або Правил.

5.10. Приймає остаточне рішення, у відповідності з чинним законодавством України, стосовно надання інформації, яка стосується проведення фінансового моніторингу ПР, на вимогу державних органів або інших осіб.

5.11. Здійснює контроль за організацією підготовки персоналу професійного учасника ринку цінних паперів з питань фінансового моніторингу шляхом проведення освітніх та практичних заходів та затверджує програми навчання за поданням відповідального працівника.

Відповідальні: відповідальний працівник.

5.12. Здійснює контроль за виконанням плану проведення перевірок підрозділів з питань виконання вимог Програми та Правил та затверджує цей план за поданням відповідального працівника ПР.

Відповідальні: відповідальний працівник.

6. Питання ідентифікації та вивчення клієнтів ПР та інших осіб

6.1. Під час укладання договору про надання фінансових послуг (або прийняття документів пов'язаних з наданням фінансових послуг, або з відкриттям рахунку у цінних паперах) на підставі ліцензії (дозволу) Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку на право здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, а саме - діяльність з ведення реєстрів власників іменних цінних паперів, працівник ПР, що здійснює вказані вище дії, з метою проведення ідентифікації особи, якій надаються вказані послуги:

- пропонує особі заповнити опитувальник (Додаток 1 або Додаток 2);
- після одержання опитувальника, оформленого належним чином, з метою визначення інформації про цю особу у відповідності до ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», проводить та підтверджує особистим підписом

на опитувальнику факт проведення ідентифікації особи на підставі наданих особою, на її вибір:

- оригіналів документів;
- або копій документів, що засвідчені нотаріально;
- або копій документів, що засвідчені підприємством (установою, організацією), яке їх видало;
- створює фотокопії (у разі необхідності) всіх наданих особою документів (або належним чином завірених копій документів), на підставі яких він провів ідентифікацію особи, та долучає їх до опитувальника та заповнює останній розділ опитувальника;
- передає опитувальник та документи, що до нього додаються, на зберігання керівнику підрозділу за підпорядкуванням.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.2. Опитувальник, підписаний працівником ПР, та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Керівник підрозділу, працівник якого провів ідентифікацію особи, зберігає опитувальники та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

Термін зберігання вказаних документів становить п'ять років після підписання опитувальника працівником ПР або, у разі якщо особа, зазначена в опитувальнику, причетна до фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу, протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.3. У разі виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, опитувальник використовується відповідальним працівником під час реєстрації вказаних операцій для заповнення Відомостей про учасника фінансової операції. Після використання відповідальний працівник повертає опитувальник для зберігання відповідному керівнику підрозділу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів, відповідальний працівник.

6.4. У разі якщо особа діє як представник іншої особи, або у працівника ПР, що здійснює дії вказані у п. 6.1, виникає сумнів стосовно того, що особа виступає від власного імені або вигодоодержувачем є інша особа, вказаний працівник ПР зобов'язаний за правилами п. 6.1. ідентифікувати також особу, від імені якої здійснюється фінансова операція або яка є вигодоодержувачем.

6.5. У разі, якщо послуги які надаються особі, мають ознаки фінансових операцій наведені у Додаток 3 до Програми, або є ознаки наведені у Додатку 3 чи Додатку 4 до Правил, слід приділяти підвищену увагу:

- з'ясуванню дійсних власників юридичної особи;
- правильності оформлення установчих документів юридичної особи (враховуючи всі зареєстровані зміни);
- складу засновників юридичної особи;
- структурі органів управління юридичної особи та їх повноваженням;
- розміру зареєстрованого та сформованого статутного фонду юридичної особи;
- відповідності фінансової операції звичайній діяльності юридичної особи;
- характеру діяльності;
- меті та підставам проведення операцій, пов'язаних з наданням послуг;
- оцінці розміру та джерел існуючих та очікуваних надходжень;
- опису джерел походження і способів переказу (внесення) грошей, що використовуються в операціях, пов'язаних з наданням послуг;
- вивченню пов'язаних осіб юридичної особи.

6.6. У разі наявності при здійсненні ідентифікації мотивованої підозри щодо надання особою недостовірної інформації або навмисного подання особою інформації з метою введення в оману:

- працівник ПР, що здійснює дії вказані у п. 6.1, має негайно повідомити про це відповідальному працівнику та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;

- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Генеральному директору та може запропонувати (виклавши на вказаній службовій записці) наступне:
  - надати послуги та направити запит з метою витребувати передбачену законодавством інформацію, яка стосується ідентифікації цієї особи, до органів державної влади, банків, інших юридичних осіб, а також здійснювати передбачені законодавством заходи щодо збору такої інформації з інших джерел, з зазначенням терміну безоплатного надання ПР такої інформації протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту;
  - не укладати договір про надання відповідних фінансових послуг;
  - відмовити в наданні послуг (в проведенні фінансових операцій) та надавати інформацію про фінансові операції Держфінмоніторингу у встановленому чинним законодавством порядку;
  - укласти договір (або надати послуги) та надавати інформацію про фінансові операції, що передбачаються договором (або під час надання послуг), Держфінмоніторингу у встановленому чинним законодавством порядку;
- Генеральний директор приймає остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника.

6.7. Під час здійснення ідентифікації працівники ПР повинні враховувати переліки країн, наведені у Додатку 4 та Додатку 5 до цієї Програми.

6.8. Під час здійснення ідентифікації працівники ПР повинні враховувати переліки осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 8 до Програми).

6.9. У разі укладання договору, не пов'язаного з наданням фінансових послуг ПР, та виявлення можливості проведення в подальшому на підставі вказаного договору фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 8 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 3 та Додатку 4 Правил), працівник ПР, що готує вказаний договір зобов'язаний провести заходи передбачені пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми.

6.10. У разі виявлення працівником ПР фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 8 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 4 до Правил), працівник повідомляє про це відповідального працівника, який повинен забезпечити, за допомогою працівників відповідних підрозділів ПР, проведення заходів з ідентифікації осіб, які є причетними до вказаних фінансових операцій, передбачених пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми, якщо ці заходи не були здійснені раніше, або виникають сумніви у достовірності або достатності попередньо отриманої інформації про ідентифікацію особи, або відомості зазнали змін, або закінчився строк дії документів, на підставі яких проводилася ідентифікація.

6.11. Працівник відповідного підрозділу, яким була проведена ідентифікація клієнта уточнює інформацію, отриману за результатами ідентифікації та вивчення клієнта не рідше одного разу на три роки, у разі надання на протязі цього терміну послуг відповідному клієнту. Якщо ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, оцінюється як великий (перелік критеріїв таких операцій наведений у Додатку 4 до Правил), уточнення інформації, отриманої за результатами ідентифікації та вивчення клієнта здійснюється не рідше одного разу на рік.

Дана Програма набирає чинності з моменту її затвердження Генеральним директором та є обов'язковою для виконання всіма працівниками ПР, що забезпечують укладання договорів та причетні до проведення фінансових операцій за допомогою ПР, у відповідності до їх посадових обов'язків.

Строк, на який складена ця Програма, встановлено до настання змін чинного законодавства, яке стосується вимог до Програми, або до неї можуть уноситися зміни шляхом затвердження Генеральним директором, за поданням відповідального працівника.

Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу

ТОВ «Професійний реєстратор» _____

* Всі додатки аналогічні наведеним у прикладі Програми для зберігачів цінних паперів та депозитаріїв цінних паперів.

19.2.1.4. *Для емітентів, які здійснюють ведення власного реєстру власників іменних цінних паперів*

«Затверджено»

Генеральний директор

ТОВ «Кондитерська фабрика»

_____ Іванов І.І.

«___» _____ 20__ р.

ПРОГРАМА

**здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в
Товаристві з обмеженою відповідальністю «Кондитерська фабрика»**

Ця Програма здійснення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – Програма) містить комплекс заходів з організації проведення внутрішнього фінансового моніторингу Товариства з обмеженою відповідальністю «Кондитерська фабрика» (далі – ЕР) у якості суб'єкта первинного фінансового моніторингу, яке діє на підставі ліцензії (дозволу) Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку на право здійснення діяльності на ринку цінних паперів, а саме - діяльність з ведення реєстрів власників іменних цінних паперів випущених ЕР (вказати види діяльності та реквізити з ліцензій).

Програма розроблена з метою запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму на виконання вимог Закону України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні», Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку реєстрації фінансових операцій суб'єктами первинного фінансового моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок визначення країн (територій), які не беруть участі в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взяття на облік Державним комітетом фінансового моніторингу фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку формування переліку осіб, пов'язаних з терористичною діяльністю», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про перелік офшорних зон», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до організації фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження деяких форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, та Інструкції щодо їх заповнення», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку прийняття Державним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказ Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку отримання Держфінмоніторингом інформації від суб'єктів господарювання», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу учасниками ринку цінних паперів», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Правил проведення перевірок діяльності інститутів спільного інвестування, фондових бірж та інших професійних учасників ринку цінних паперів з питань дотримання вимог чинного законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження типової програми навчання фахівців з питань

фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про організацію підготовки відповідальних працівників (керівників) професійних учасників ринку цінних паперів з питань фінансового моніторингу», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Правил розгляду справ про порушення вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та застосування санкцій», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Порядку організації професійної підготовки фахівців з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Порядку зупинення фінансових операцій на ринку цінних паперів суб'єктами первинного фінансового моніторингу» (зі змінами та доповненнями внесеними у вказані законодавчі акти в установленому законодавством порядку).

1. Загальні положення

1.1. У виконанні Програми зобов'язані приймати безпосередню участь працівники ЕР, які займають посади, вказані у Порядку доступу до інформації з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу та надання інформації з питань фінансового моніторингу суб'єктам державного фінансового моніторингу та іншим особам (далі – працівники ЕР), в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

1.2. Працівники ЕР повинні бути неупереджені при здійсненні фінансового моніторингу.

1.3. Всі працівники ЕР повинні дотримуватись принципу конфіденційності інформації, яка надається Держфінмоніторингу України (у тому числі про факт передачі відомостей про фінансову операцію), та іншої інформації з питань фінансового моніторингу, відповідно до Порядку доступу до інформації з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу та надання інформації з питань фінансового моніторингу суб'єктам державного фінансового моніторингу та іншим особам (далі – Порядок).

1.4. Працівники ЕР повинні запобігати залученню їх до легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

2. Організаційна система забезпечення здійснення внутрішнього фінансового моніторингу

2.1. Внутрішня система фінансового моніторингу ЕР складається з трьох рівнів – першого, другого та третього.

Перший рівень – здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ЕР, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

Другий рівень – здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівником ЕР, відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - відповідальний працівник), в межах його компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму та виконання вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу та забезпечення надання Держфінмоніторингу та правоохоронним органам інформації про виявлені операції у порядку та випадках визначених чинним законодавством України.

Третій рівень – затвердження Генеральним директором необхідних внутрішніх документів, створення умов працівникам ЕР з метою забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу у відповідності до Правил проведення внутрішнього фінансового моніторингу ЕР (далі – Правила) та Програми, здійснення контролю за належним виконання працівниками ЕР вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

Дії спрямовані на забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу, обов'язки та повноваження всіх працівників ЕР викладені у їх посадових інструкціях, Правилах та цій Програмі.

3. Перший рівень

3.1. Для забезпечення якісного здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ЕР, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму на

першому рівні, Генеральним директором та відповідальним працівником постійно контролюється здійснення заходів, викладених далі.

3.2. Усі працівники ЕР зобов'язані ознайомитися з Правилами та Програмою. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.3. Для забезпечення належного рівня підготовки персоналу з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу ЕР організовує та проводить відповідні навчання, які на практиці пояснюють, що вимагається від працівників, не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що пройшли навчання, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Навчання працівників, виходячи з їх посадових обов'язків, здійснюється шляхом проведення навчальних занять щодо:

- ознайомлення працівників із законодавством України та міжнародними нормативними актами з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;
- ознайомлення працівників з внутрішніми документами з питань фінансового моніторингу;
- здійснення практичних заходів з фінансового моніторингу;
- вивчення передового досвіду у виявленні фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму;
- ознайомлення з засобами і прийомами вивчення клієнтів та перевірки інформації щодо їх ідентифікації;
- вивчення передового досвіду у виявленні можливого використання новітніх технологій у схемах легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму.

Графік та плани навчань затверджуються Генеральним директором за поданням відповідального працівника.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.4. Не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін до чинного законодавства з цього питання усі працівники мають бути попереджені про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. Всі працівники, що попереджені, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.5. Всі керівники структурних підрозділів повинні сприяти відповідальному працівнику у заходах спрямованих на виконання Програми, зокрема:

- оперативному одержанні у відповідності до Правил всієї необхідної інформації в належному вигляді стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;
- проведенні перевірок діяльності підрозділу та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми;
- залученні до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників підрозділу, виконанні наданих їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також надання ними допомоги при провадженні окремих дій;
- одержанні пояснень (в тому числі у письмовій формі) з питань здійснення фінансового моніторингу від працівників підрозділу незалежно від займаних ними посад;
- отриманні доступу до документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

4. Другий рівень

4.1. На другому рівні відповідальний працівник повинен:

- забезпечити аналіз та, у разі необхідності, перевірку інформації стосовно ідентифікації осіб,

якими здійснено фінансові операції, які виявлені працівниками ЕР відповідно до Правил, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;

- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення стосовно необхідності реєстрації інформації про фінансові операції у реєстрі фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;
- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення щодо того, про які операції має бути повідомлено Держфінмоніторингу і правоохоронним органам, та забезпечити здійснення відповідних повідомлень.

4.2. Відповідальний працівник повинен не рідше одного разу на рік (але не пізніше 2 місяців від дати призначення, у разі звільнення попереднього відповідального) опанувати затверджену Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку типову програму навчання з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів та скласти кваліфікаційний іспит з метою отримання кваліфікаційного посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійного учасника ринку цінних паперів, в порядку, установленому Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.*

* у разі, якщо відповідальний працівник працює в суб'єкті первинного фінансового моніторингу, який отримав ліцензію на провадження професійної діяльності на ринку фінансових послуг, та має документ про навчання відповідно до розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 16.09.2003 № 55 «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 23.10.2003 за № 965/8286, то отримання кваліфікаційного посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів не є обов'язковим.

4.3. Відповідальний працівник, з метою забезпечення належного виконання ЕР внутрішнього фінансового моніторингу, повинен здійснювати:

- розробку та постійне поновлення Правил та Програми;
- забезпечення підготовки та навчання персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- забезпечення контролю за виконанням всіма працівниками ЕР Правил та Програми;
- надання консультацій працівникам ЕР відносно виявлених ними фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;
- забезпечення надання інформації з питань фінансового моніторингу на запити Держфінмоніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбач чинним законодавством;
- сприяння представникам Держфінмоніторингу та Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, з питань проведення аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбач чинним законодавством;
- проведення перевірок діяльності підрозділів ЕР (відокремленого підрозділу) та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми, відповідно до плану проведення перевірок (Додаток 7 Програми);
- залучення до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників ЕР, надання їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також вимагання від них допомоги при провадженні окремих дій;
- проведення аналізу документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

4.4. Відповідальний працівник зобов'язаний до десятого числа кожного місяця надавати Генеральному директору письмову довідку за підсумками попереднього місяця стосовно:

- виявлених фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та заходів, які були вжиті;
- зареєстрованих фінансових операцій з ознаками обов'язкового і внутрішнього фінансовому моніторингу;
- направлених до Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, в тому числі на його запити;
- розробки та постійного поновлення Правил внутрішнього фінансового моніторингу і Програми його здійснення;

- підготовки персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- стану забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками та підрозділами ЕР;
- стосовно виконання плану проведення перевірок (у разі проведення перевірок у попередньому місяці) .

4.5. Відповідальний працівник повинен вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Держфінмоніторингу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), надавати вказану інформацію суб'єктам первинного та державного фінансового моніторингу, державним органам та іншим особам виключно на підставі письмових вимог та лише у випадках, прямо передбачених чинним законодавством України.

4.6. Всі документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу ЕР є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Відповідальний працівник зберігає документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу ЕР у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

4.7. Відповідальний працівник забезпечує зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, якими здійснено фінансову операцію, що згідно з цим Законом підлягає фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, та всю документацію про здійснення фінансової операції протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції, а також копій документів, що надавались Держфінмоніторингу, та реєстри фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу.

4.8. Відповідальний працівник повинен скласти річний план проведення підготовки персоналу ЕР(відокремленого підрозділу), який повинен обов'язково включати теми навчальних занять, кількість годин навчальних занять за кожною темою, дати проведення навчальних занять, перелік осіб, які повинні взяти участь у навчальних заняттях, погодити зазначений план до початку року з Генеральним директором та вести журнал обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу шляхом проведення освітніх та практичних заходів.

4.9. Відповідальний працівник повинен скласти річний план проведення перевірок підрозділів ЕР (відокремлених підрозділів у разі наявності) та надати його на затвердження до початку року Генеральним директором (додатком 7 до цієї Програми). У разі необхідності, на протязі поточного року вносити корективи до вказаного плану та надати на затвердження скорегований план Генеральним директором.

5.Третій рівень

5.1. Генеральний директор, який є відповідальним за організацію виконання вимог законодавства України з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та організацію внутрішньої системи запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, з метою забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу ЕР на третьому рівні контролює та забезпечує наступне.

5.2. Забезпечує введення окремої посади працівника, відповідального за проведення внутрішнього фінансового моніторингу.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.3. Призначає відповідального працівника, який є незалежним у своїй діяльності та підзвітним тільки Генеральному директору, не пізніше здійснення першої фінансової операції у новоствореному суб'єкті (відокремленому підрозділі). При призначенні відповідального працівника (але не пізніше 2 місяців від дати призначення, у разі звільнення попереднього відповідального), а також не рідше одного разу на рік створює умови для опанування ним затвердженої Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку типової програми навчання з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів та складання ним кваліфікаційного іспиту з метою отримання

кваліфікаційного посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійного учасника ринку цінних паперів.

При призначенні відповідального працівника враховує наступні застереження:

- не може бути призначена відповідальним працівником особа, що має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята в установленому законом порядку;
- відповідальний працівник повинен працювати за основним місцем роботи в ЕР;
- відповідальний працівник повинен мати сертифікат Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про здійснення діяльності на ринку цінних паперів, який повинен відповідати ліцензії (дозволу) на право здійснення діяльності на ринку цінних паперів, що має ЕР;
- відповідальний працівник повинен мати знання та володіти навичками, визначеними Наказом Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму»;
- надати до призначення довідку про відсутність судимості, отриманої в органах внутрішніх справ;
- відповідальний працівник повинен вільно володіти державною мовою.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.4. На час відсутності відповідального працівника ЕР(відокремленого підрозділу) або неможливості виконання покладених на нього обов'язків призначає особу, що виконує його обов'язки. На вказану особу поширюються права, обов'язки та вимоги, встановлені для відповідального працівника (відповідно до посадової інструкції відповідального працівника), на час відсутності відповідального працівника або неможливості виконання покладених на нього обов'язків.

При призначенні особи, що тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника, у разі його відсутності або неможливості виконання покладених на нього обов'язків враховує наступні застереження:

- вона повинна мати сертифікат Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, який повинен відповідати ліцензії (або одній із ліцензій) на право здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, що має ЕР;
- вона повинна знання та володіти навичками, визначеними Наказом Державного департаменту фінансового моніторингу від 12.05.2003 № 46 «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 20.05.2003 за № 379/7700 (оволодіння вказаними знаннями та навичками, а також їх перевірка проводиться за допомогою відповідального працівника в робочому порядку на постійній основі до, а також після призначення особи, що тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника, у разі його відсутності або неможливості виконання покладених на нього обов'язків);
- вона повинна не рідше одного разу на рік (але не пізніше дати призначення тимчасово виконуючим обов'язки відповідального) пройти підготовку працівників шляхом участі в освітніх та практичних заходах з проведення внутрішнього фінансового моніторингу, яку проводить відповідальний працівник.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.5. Затверджує посадову інструкцію відповідального працівника ЕР(відокремленого підрозділу) з метою визначення його обов'язків та делегування повноважень. Відповідальний працівник та особа, що тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника засвідчує підписом факт ознайомлення з цією посадовою інструкцією.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.6. Забезпечує підписання та відправку повідомлення (форма 1-ФМ) Держфінмоніторингу про призначення або звільнення відповідального працівника (або особи, що тимчасово виконує його обов'язки) протягом трьох робочих днів з моменту призначення, тимчасового призначення або звільнення, або з дати настання змін інших відомостей зазначених у раніше надісланій формі 1-ФМ. Примірник форми 1-ФМ має зберігатися разом з повідомленням про результати її обробки (форми 3-ФМ) протягом п'яти років з дати надіслання форми 1-ФМ до Держфінмоніторингу.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.7. Забезпечує затвердження Програми та Правил за поданням відповідального працівника, протягом трьох робочих днів з дати призначення відповідального працівника, але в будь-якому разі не пізніше моменту здійснення першої фінансової операції.

Відповідальні: відповідальний працівник.

5.8. Забезпечує відповідні умови з метою якісного здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ЕР.

5.9. Здійснює оперативне реагування на повідомлення відповідального працівника у разі виявлення неналежного виконання працівниками ЕР Програми або Правил.

5.10. Приймає остаточне рішення, у відповідності з чинним законодавством України, стосовно надання інформації, яка стосується проведення фінансового моніторингу ЕР, на вимогу державних органів або інших осіб.

5.11. Здійснює контроль за організацією підготовки персоналу професійного учасника ринку цінних паперів з питань фінансового моніторингу шляхом проведення освітніх та практичних заходів та затверджує програми навчання за поданням відповідального працівника.

Відповідальні: відповідальний працівник.

5.12. Здійснює контроль за виконанням плану проведення перевірок підрозділів з питань виконання вимог Програми та Правил та затверджує цей план за поданням відповідального працівника ЕР.

Відповідальні: відповідальний працівник.

6. Питання ідентифікації та вивчення клієнтів ЕР та інших осіб

6.1. Під час прийняття документів пов'язаних з наданням фінансових послуг, або з відкриттям рахунку у цінних паперах на підставі ліцензії (дозволу) Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку на право здійснення діяльності на ринку цінних паперів, а саме - діяльність з ведення реєстрів власників іменних цінних паперів випущених ЕР, працівник ЕР, що здійснює вказані вище дії, з метою проведення ідентифікації особи, якій надаються вказані послуги:

- пропонує особі заповнити опитувальник (Додаток 1 або Додаток 2);
- після одержання опитувальника, оформленого належним чином, з метою визначення інформації про цю особу у відповідності до ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», проводить та підтверджує особистим підписом на опитувальнику факт проведення ідентифікації особи на підставі наданих особою, на її вибір:
  - оригіналів документів;
  - або копій документів, що засвідчені нотаріально;
  - або копій документів, що засвідчені підприємством (установою, організацією), яке їх видало;
- створює фотокопії (у разі необхідності) всіх наданих особою документів (або належним чином завірених копій документів), на підставі яких він провів ідентифікацію особи, та долучає їх до опитувальника та заповнює останній розділ опитувальника;
- передає опитувальник та документи, що до нього додаються, на зберігання керівнику підрозділу за підпорядкуванням.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.2. Опитувальник, підписаний працівником ЕР, та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Керівник підрозділу, працівник якого провів ідентифікацію особи, зберігає опитувальники та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

Термін зберігання вказаних документів становить п'ять років після підписання опитувальника працівником ЕР або, у разі якщо особа, зазначена в опитувальнику, причетна до фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу, протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.3. У разі виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, опитувальник використовується відповідальним працівником під час реєстрації вказаних операцій для заповнення Відомостей про учасника фінансової операції. Після використання відповідальний працівник повертає опитувальник для зберігання відповідному керівнику підрозділу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів, відповідальний працівник.

6.4. У разі якщо особа діє як представник іншої особи, або у працівника ЕР, що здійснює дії вказані у п. 6.1, виникає сумнів стосовно того, що особа виступає від власного імені або вигодоодержувачем є інша особа, вказаний працівник ЕР зобов'язаний за правилами п. 6.1. ідентифікувати також особу, від імені якої здійснюється фінансова операція або яка є вигодоодержувачем.

6.5. У разі, якщо послуги які надаються особі, мають ознаки фінансових операцій наведені у Додаток 3 до Програми, або є ознаки наведені у Додатку 3 чи Додатку 4 до Правил, слід приділяти підвищену увагу:

- з'ясуванню дійсних власників юридичної особи;
- правильності оформлення установчих документів юридичної особи (враховуючи всі зареєстровані зміни);
- складу засновників юридичної особи;
- структурі органів управління юридичної особи та їх повноваженням;
- розміру зареєстрованого та сформованого статутного фонду юридичної особи;
- відповідності фінансової операції звичайній діяльності юридичної особи;
- характеру діяльності;
- меті та підставам проведення операцій, пов'язаних з наданням послуг;
- оцінці розміру та джерел існуючих та очікуваних надходжень;
- опису джерел походження і способів переказу (внесення) грошей, що використовуються в операціях, пов'язаних з наданням послуг;
- вивченню пов'язаних осіб юридичної особи.

6.6. У разі наявності при здійсненні ідентифікації мотивованої підозри щодо надання особою недостовірної інформації або навмисного подання особою інформації з метою введення в оману:

- працівник ЕР, що здійснює дії вказані у п. 6.1, має негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Генеральному директору та може запропонувати (виклавши на вказаній службовій записці) наступне:
  - відмовити в наданні послуг (в проведенні фінансових операцій) та надавати інформацію про фінансові операції Держфінмоніторингу у встановленому чинним законодавством порядку;
  - надати послуги та надавати інформацію про фінансові операції, що передбачаються під час надання послуг, Держфінмоніторингу у встановленому чинним законодавством порядку;
- Генеральний директор приймає остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника.

6.7. Під час здійснення ідентифікації працівники ЕР повинні враховувати переліки країн, наведені у Додатку 4 та Додатку 5 до цієї Програми.

6.8. Під час здійснення ідентифікації працівники ЕР повинні враховувати переліки осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 8 до Програми).

6.9. У разі виявлення працівником ЕР фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 8 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 3 та Додатку 4 Правил), працівник повідомляє про це відповідального працівника, який повинен забезпечити, за допомогою працівників відповідних підрозділів ЕР, проведення заходів з ідентифікації осіб, які є причетними до вказаних фінансових операцій, передбачених пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми, якщо ці заходи не були здійснені раніше, або виникають сумніви у достовірності або достатності попередньо отриманої інформації про ідентифікацію особи, або відомості зазнали змін, або закінчився строк дії документів, на підставі яких проводилася ідентифікація.

6.10. Працівник відповідного підрозділу, яким була проведена ідентифікація клієнта уточнює інформацію, отриману за результатами ідентифікації та вивчення клієнта не рідше одного разу на три роки, у разі надання на протязі цього терміну послуг відповідному клієнту. Якщо ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, оцінюється як великий (перелік критеріїв таких операцій наведений у Додатку 4 до Правил), уточнення інформації, отриманої за результатами ідентифікації та вивчення клієнта здійснюється не рідше одного разу на рік.

Дана Програма набирає чинності з моменту її затвердження Генеральним директором та є обов'язковою для виконання всіма працівниками ЕР, що забезпечують укладання договорів та причетні до проведення фінансових операцій за допомогою ЕР, у відповідності до їх посадових обов'язків.

Строк, на який складена ця Програма, встановлено до настання змін чинного законодавства, яке стосується вимог до Програми, або до неї можуть уноситися зміни шляхом затвердження Генеральним директором, за поданням відповідального працівника.

Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу

ТОВ «Кондитерська фабрика» _____

* Всі додатки аналогічні наведеним у прикладі Програми для зберігачів цінних паперів та депозитаріїв цінних паперів.

19.2.1.5. *Для торговців цінними паперами та інших професійних учасників ринку цінних паперів*

«Затверджено»

Генеральний директор

ТОВ «ТЦП»

_____ Іванов І.І.

« ___ » _____ 20__ р.

ПРОГРАМА

здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в Товаристві з обмеженою відповідальністю «ТЦП»

Ця Програма здійснення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – Програма) містить комплекс заходів з організації проведення внутрішнього фінансового моніторингу Товариства з обмеженою відповідальністю «ТЦП» (далі - ТЦ) у якості суб'єкта первинного фінансового моніторингу, яке діє на підставі ліцензії Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку на право здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, а саме - торгівлі цінними паперами (вказати види діяльності та реквізити з ліцензій).

Програма розроблена з метою запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму на виконання вимог Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку реєстрації фінансових операцій суб'єктами первинного фінансового моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок визначення країн (територій), які не беруть участі в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взяття на облік Державним комітетом фінансового моніторингу фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку формування переліку осіб, пов'язаних з терористичною діяльністю», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про перелік офшорних зон», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до організації фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження деяких форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, та Інструкції щодо їх заповнення», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку прийняття Держав-

ним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказ Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку отримання Держфінмоніторингом інформації від суб'єктів господарювання», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу учасниками ринку цінних паперів», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Правил проведення перевірок діяльності інститутів спільного інвестування, фондових бірж та інших професійних учасників ринку цінних паперів з питань дотримання вимог чинного законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження типової програми навчання фахівців з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про організацію підготовки відповідальних працівників (керівників) професійних учасників ринку цінних паперів з питань фінансового моніторингу», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Правил розгляду справ про порушення вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та застосування санкцій», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Порядку організації професійної підготовки фахівців з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів», Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Порядку зупинення фінансових операцій на ринку цінних паперів суб'єктами первинного фінансового моніторингу» (зі змінами та доповненнями внесеними у вказані законодавчі акти в установленому законодавством порядку).

1. Загальні положення

1.1. У виконанні Програми зобов'язані приймати безпосередню участь працівники ТЦ, які займають посади, вказані у Порядку доступу до інформації з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу та надання інформації з питань фінансового моніторингу суб'єктам державного фінансового моніторингу та іншим особам (далі – працівники ТЦ), в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

1.2. Працівники ТЦ повинні бути неупереджені при здійсненні фінансового моніторингу.

1.3. Всі працівники ТЦ повинні дотримуватись принципу конфіденційності інформації, яка надається Держфінмоніторингу (у тому числі про факт передачі відомостей про фінансову операцію), та іншої інформації з питань фінансового моніторингу, відповідно до Порядку доступу до інформації з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу та надання інформації з питань фінансового моніторингу суб'єктам державного фінансового моніторингу та іншим особам (далі – Порядок).

1.4. Працівники ТЦ повинні запобігати залученню їх до легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

2. Організаційна система забезпечення здійснення внутрішнього фінансового моніторингу

2.1. Внутрішня система фінансового моніторингу ТЦ складається з трьох рівнів – першого, другого та третього.

Перший рівень – здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ТЦ, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

Другий рівень – здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівником ТЦ, відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - відповідальний працівник), в межах його компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму та виконання вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу та забезпечення надання Держфінмоніторингу та правоохоронним органам інформації про виявлені операції у порядку та випадках визначених чинним законодавством України.

Третій рівень – затвердження Генеральним директором необхідних внутрішніх документів, створення умов працівникам ТЦ з метою забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу у відповідності до Правил проведення внутрішнього фінансового моніторингу ТЦ (далі – Правила) та Програми, здійснення контролю за належним виконання працівниками ТЦ вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

Дії спрямовані на забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу, обов'язки та повноваження всіх працівників ТЦ викладені у їх посадових інструкціях, Правилах та цій Програмі.

3. Перший рівень

3.1. Для забезпечення якісного здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ТЦ, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму на першому рівні, Генеральним директором та відповідальним працівником постійно контролюється здійснення заходів, викладених далі.

3.2. Усі працівники ТЦ зобов'язані ознайомитися з Правилами та Програмою. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.3. Для забезпечення належного рівня підготовки персоналу з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу ТЦ організовує та проводить відповідні навчання, які на практиці пояснюють, що вимагається від працівників, не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що пройшли навчання, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Програми та плани навчань затверджуються Генеральним директором за поданням відповідального працівника.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.4. Не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін до чинного законодавства з цього питання усі працівники мають бути попереджені про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. Всі працівники, що попереджені, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.5. Всі керівники структурних підрозділів повинні сприяти відповідальному працівнику у заходах спрямованих на виконання Програми, зокрема:

- оперативному одержанні у відповідності до Правил всієї необхідної інформації в належному вигляді стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;

- проведенні перевірок діяльності підрозділу та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми;

- залученні до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників підрозділу, виконанні наданих їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також надання ними допомоги при провадженні окремих дій;

- одержанні пояснень (в тому числі у письмовій формі) з питань здійснення фінансового моніторингу від працівників підрозділу незалежно від займаних ними посад;

- отриманні доступу до документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

4. Другий рівень

4.1. На другому рівні відповідальний працівник повинен:

- забезпечити аналіз та, у разі необхідності, перевірку інформації стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, які виявлені працівниками ТЦ відповідно до Правил, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;
- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення стосовно необхідності реєстрації інформації про фінансові операції у реєстрі фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;
- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення щодо того, про які операції має бути повідомлено Держфінмоніторингу і правоохоронним органам, та забезпечити здійснення відповідних повідомлень.

4.2. Відповідальний працівник повинен не рідше одного разу на рік (але не пізніше 2 місяців від дати призначення, у разі звільнення попереднього відповідального) опанувати затверджену Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку типову програму навчання з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів та скласти кваліфікаційний іспит з метою отримання кваліфікаційного посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійного учасника ринку цінних паперів, в порядку, установленому Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.*

* у разі, якщо відповідальний працівник працює в суб'єкті первинного фінансового моніторингу, який отримав ліцензію на провадження професійної діяльності на ринку фінансових послуг, та має документ про навчання відповідно до розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 16.09.2003 № 55 «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 23.10.2003 за № 965/8286, то отримання кваліфікаційного посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів не є обов'язковим.

4.3. Відповідальний працівник, з метою забезпечення належного виконання ТЦ внутрішнього фінансового моніторингу, повинен здійснювати:

- розробку та постійне поновлення Правил та Програми;
- забезпечення підготовки та навчання персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- забезпечення контролю за виконанням всіма працівниками ТЦ Правил та Програми;
- надання консультацій працівникам ТЦ відносно виявлених ними фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;
- забезпечення надання інформації з питань фінансового моніторингу на запити Держфінмоніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбач чинним законодавством;
- сприяння представникам Держфінмоніторингу та Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, з питань проведення аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбач чинним законодавством;
- проведення перевірок діяльності підрозділів ТЦ(відокремленого підрозділу) та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми, відповідно до плану проведення перевірок (Додаток 7 Програми);
- залучення до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників ТЦ, надання їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також вимагання від них допомоги при провадженні окремих дій;
- проведення аналізу документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

4.4. Відповідальний працівник зобов'язаний до десятого числа кожного місяця надавати Генеральному директору письмову довідку за підсумками попереднього місяця стосовно:

- виявлених фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та заходів, які були вжиті;
- зареєстрованих фінансових операцій з ознаками обов'язкового і внутрішнього фінансовому моніторингу;
- направлених до Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, в тому числі на його запити;

- розробки та постійного поновлення Правил внутрішнього фінансового моніторингу і Програми його здійснення;
- підготовки персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- стану забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками та підрозділами ТЦ;
- стосовно виконання плану проведення перевірок (у разі проведення перевірок у попередньому місяці).

4.5. Відповідальний працівник повинен вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Держфінмоніторингу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), надавати вказану інформацію суб'єктам первинного та державного фінансового моніторингу, державним органам та іншим особам виключно на підставі письмових вимог та лише у випадках, прямо передбачених чинним законодавством України.

4.6. Всі документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу ТЦ є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Відповідальний працівник зберігає документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу ТЦ у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

4.7. Відповідальний працівник забезпечує зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, якими здійснено фінансову операцію, що згідно з цим Законом підлягає фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, та всю документацію про здійснення фінансової операції протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції, а також копій документів, що надавались Держфінмоніторингу, та реєстри фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу.

4.8. Відповідальний працівник повинен скласти річний план проведення підготовки персоналу професійного учасника ринку цінних паперів, який повинен обов'язково включати теми навчальних занять, кількість годин навчальних занять за кожною темою, дати проведення навчальних занять, перелік осіб, які повинні взяти участь у навчальних заняттях, погодити зазначений план до початку року з Генеральним директором та вести журнал обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу шляхом проведення освітніх та практичних заходів.

4.9. Відповідальний працівник повинен скласти річний план проведення перевірок підрозділів ТЦ (відокремлених підрозділів у разі наявності) та надати його на затвердження до початку року Генеральним директором (додатком 7 до цієї Програми). У разі необхідності, на протязі поточного року вносити корективи до вказаного плану та надати на затвердження скорегований план Генеральним директором.

5. Третій рівень

5.1. Генеральний директор, який є відповідальним за організацію виконання вимог законодавства України з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та організацію внутрішньої системи запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, з метою забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу ТЦ на третьому рівні контролює та забезпечує наступне.

5.2. Забезпечує введення окремої посади працівника, відповідального за проведення внутрішнього фінансового моніторингу.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.3. Призначає відповідального працівника, який є незалежним у своїй діяльності та підзвітним тільки Генеральному директору, не пізніше здійснення першої фінансової операції у новоствореному суб'єкті (відокремленому підрозділі). При призначенні відповідального працівника (але не пізніше 2 місяців від дати призначення, у разі звільнення попереднього відповідального), а також не рідше одного разу на рік створює умови для опанування ним затвердженої Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку типової програми навчання з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів та складання ним кваліфікаційного іспиту з метою отримання кваліфікаційного посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійного учасника ринку цінних паперів.

При призначенні відповідального працівника враховує наступні застереження:

- не може бути призначена відповідальним працівником особа, що має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята в установленому законом порядку;
- відповідальний працівник повинен працювати за основним місцем роботи в ТЦ;
- відповідальний працівник повинен мати сертифікат Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, який повинен відповідати ліцензії (або одній із ліцензій) на право здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, що має ТЦ;
- відповідальний працівник повинен мати знання та володіти навичками, визначеними Наказом Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму»;
- надати до призначення довідку про відсутність судимості, отриманої в органах внутрішніх справ;
- відповідальний працівник повинен вільно володіти державною мовою.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.4. На час відсутності відповідального працівника ТЦ(відокремленого підрозділу) або неможливості виконання покладених на нього обов'язків призначає особу, що виконує його обов'язки. На вказану особу поширюються права, обов'язки та вимоги, встановлені для відповідального працівника (відповідно до посадової інструкції відповідального працівника), на час відсутності відповідального працівника або неможливості виконання покладених на нього обов'язків.

При призначенні особи, що тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника, у разі його відсутності або неможливості виконання покладених на нього обов'язків враховує наступні застереження:

- вона повинна мати сертифікат Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, який повинен відповідати ліцензії (або одній із ліцензій) на право здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, що має ПР;
- вона повинна знання та володіти навичками, визначеними Наказом Державного департаменту фінансового моніторингу від 12.05.2003 № 46 «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 20.05.2003 за № 379/7700 (оволодіння вказаними знаннями та навичками, а також їх перевірка проводиться за допомогою відповідального працівника в робочому порядку на постійній основі до, а також після призначення особи, що тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника, у разі його відсутності або неможливості виконання покладених на нього обов'язків);
- вона повинна не рідше одного разу на рік (але не пізніше дати призначення тимчасово виконуючим обов'язки відповідального) пройти підготовку працівників шляхом участі в освітніх та практичних заходах з проведення внутрішнього фінансового моніторингу, яку проводить відповідальний працівник.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.5. Затверджує посадову інструкцію відповідального працівника з метою визначення його обов'язків та делегування повноважень. Відповідальний працівник та особа, що тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника засвідчує підписом факт ознайомлення з цією посадовою інструкцією.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.6. Забезпечує підписання та відправку повідомлення (форма 1-ФМ) Держфінмоніторингу про призначення або звільнення відповідального працівника (або особи, що тимчасово виконує його обов'язки) протягом трьох робочих днів з моменту призначення, тимчасового призначення або звільнення, або з дати настання змін інших відомостей зазначених у раніше надісланих формі 1-ФМ. Примірник форми 1-ФМ має зберігатися разом з повідомленням про результати її обробки (форми 3-ФМ) протягом п'яти років з дати надіслання форми 1-ФМ до Держфінмоніторингу.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.7. Забезпечує затвердження Програми та Правил за поданням відповідального працівника, протягом трьох робочих днів з дати призначення відповідального працівника, але в будь-якому разі не пізніше моменту здійснення першої фінансової операції.

Відповідальні: відповідальний працівник.

5.8. Забезпечує відповідні умови з метою якісного здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ТЦ.

5.9. Здійснює оперативне реагування на повідомлення відповідального працівника у разі виявлення неналежного виконання працівниками ТЦ Програми або Правил.

5.10. Приймає остаточне рішення, у відповідності з чинним законодавством України, стосовно надання інформації, яка стосується проведення фінансового моніторингу ТЦ, на вимогу державних органів або інших осіб.

5.11. Здійснює контроль за організацією підготовки персоналу професійного учасника ринку цінних паперів з питань фінансового моніторингу шляхом проведення освітніх та практичних заходів та затверджує програми навчання за поданням відповідального працівника.

Відповідальні: відповідальний працівник.

5.12. Здійснює контроль за виконанням плану проведення перевірок підрозділів з питань виконання вимог Програми та Правил та затверджує цей план за поданням відповідального працівника ТЦ.

Відповідальні: відповідальний працівник.

6. Питання ідентифікації та вивчення клієнтів ТЦ та інших осіб

6.1. Під час укладання договору про надання фінансових послуг на підставі ліцензії Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку на право здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, а саме – торгівлі цінними паперами, працівник ТЦ, що готує вказаний договір, з метою проведення ідентифікації іншої сторони договору:

- пропонує особі заповнити опитувальник (Додаток 1 або Додаток 2);
- після одержання опитувальника, оформленого належним чином, з метою визначення інформації про цю особу у відповідності до ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», проводить та підтверджує особистим підписом, на опитувальнику факт проведення ідентифікації особи на підставі наданих особою, на її вибір:
  - оригіналів документів;
  - або копій документів, що засвідчені нотаріально;
  - або копій документів, що засвідчені підприємством (установою, організацією), яке їх видало;
- створює фотокопії (у разі необхідності) всіх наданих особою документів (або належним чином завірених копій документів), на підставі яких він провів ідентифікацію особи, та долучає їх до опитувальника та заповнює останній розділ опитувальника;
- передає опитувальник та документи, що до нього додаються, на зберігання керівнику підрозділу за підпорядкуванням.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.2. Опитувальник, підписаний працівником ТЦ, та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Керівник підрозділу, працівник якого провів ідентифікацію особи, зберігає опитувальники та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

Термін зберігання вказаних документів становить п'ять років після підписання опитувальника працівником ТЦ або, у разі якщо особа, зазначена в опитувальнику, причетна до фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу, протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.3. У разі виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, опитувальник використовується відповідальним працівником під час реєстрації вказаних операцій для заповнення Відомостей про учасника фінансової операції. Після використання відповідальний працівник повертає опитувальник для зберігання відповідному керівнику підрозділу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів, відповідальний працівник.

6.4. У разі якщо особа діє як представник іншої особи, або у працівника ТЦ, що готує вказаний договір, виникає сумнів стосовно того, що особа виступає від власного імені або вигодоодержува-

чем є інша особа, вказаний працівник ТЦ зобов'язаний за правилами п. 6.1. ідентифікувати також особу, від імені якої здійснюється фінансова операція або яка є вигодоодержувачем.

6.5. У разі, якщо послуги які надаються особі, мають ознаки фінансових операцій наведені у Додаток 3 до Програми, або є ознаки наведені у Додатку 3 чи Додатку 4 до Правил, слід приділяти підвищену увагу:

- з'ясуванню дійсних власників юридичної особи;
- правильності оформлення установчих документів юридичної особи (враховуючи всі зареєстровані зміни);
- складу засновників юридичної особи;
- структурі органів управління юридичної особи та їх повноваженням;
- розміру зареєстрованого та сформованого статутного фонду юридичної особи;
- відповідності фінансової операції звичайній діяльності юридичної особи;
- характеру діяльності;
- меті та підставам проведення операцій передбачених договором;
- оцінці розміру та джерел існуючих та очікуваних надходжень;
- опису джерел походження і способів переказу (внесення) грошей, що використовуються в операціях передбачених договором;
- вивченню пов'язаних осіб юридичної особи.

6.6. У разі наявності при здійсненні ідентифікації мотивованої підозри щодо надання особою недостовірної інформації або навмисного подання особою інформації з метою введення в оману:

- працівник ТЦ, що готує вказаний договір, має негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Генеральному директору та може запропонувати (виклавши на вказаній службовій записці) наступне:
  - укласти договір та направити запит з метою витребувати передбачену законодавством інформацію, яка стосується ідентифікації цієї особи, до органів державної влади, банків, інших юридичних осіб, а також здійснювати передбачені законодавством заходи щодо збору такої інформації з інших джерел, з зазначенням терміну безоплатного надання ТЦ такої інформації протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту;
  - не укладати договір про надання відповідних фінансових послуг;
  - укласти договір та надавати інформацію про фінансові операції, що передбачаються договором, Держфінмоніторингу у встановленому чинним законодавством порядку;
  - Генеральний директор приймає остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника.

6.7. Під час здійснення ідентифікації працівники ТЦ повинні враховувати переліки країн, наведені у Додатку 4 та Додатку 5 до цієї Програми.

6.8. Під час здійснення ідентифікації працівники ТЦ повинні враховувати переліки осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 8 до Програми).

6.9. У разі укладання договору, не пов'язаного з наданням фінансових послуг ТЦ, та виявлення можливості проведення в подальшому на підставі вказаного договору фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 8 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 3 та Додатку 4 Правил), працівник ТЦ, що готує вказаний договір зобов'язаний провести заходи передбачені пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми.

6.10. У разі виявлення працівником ТЦ фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 8 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 4 до Правил),

працівник повідомляє про це відповідального працівника, який повинен забезпечити, за допомогою працівників відповідних підрозділів ТЦ, проведення заходів з ідентифікації осіб, які є причетними до вказаних фінансових операцій, передбачених пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми, якщо ці заходи не були здійснені раніше, або виникають сумніви у достовірності або достатності попередньо отриманої інформації про ідентифікацію клієнта, або відомості зазнали змін, або закінчився строк дії документів, на підставі яких проводилася ідентифікація.

6.11. Працівник відповідного підрозділу, яким була проведена ідентифікація клієнта уточнює інформацію, отриману за результатами ідентифікації та вивчення клієнта не рідше одного разу на три роки, у разі надання на протязі цього терміну послуг відповідному клієнту. Якщо ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, оцінюється як великий (перелік критеріїв таких операцій наведений у Додатку 4 до Правил), уточнення інформації, отриманої за результатами ідентифікації та вивчення клієнта здійснюється не рідше одного разу на рік.

Дана Програма набирає чинності з моменту її затвердження Генеральним директором та є обов'язковою для виконання всіма працівниками ТЦ, що забезпечують укладання договорів та причетні до проведення фінансових операцій за допомогою ТЦ, у відповідності до їх посадових обов'язків.

Строк, на який складена ця Програма, встановлено до настання змін чинного законодавства, яке стосується вимог до Програми, або до неї можуть уноситися зміни шляхом затвердження Генеральним директором, за поданням відповідального працівника.

**Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
ТОВ «ТЦП» _____**

* Всі додатки аналогічні наведеним у прикладі Програми для зберігачів цінних паперів та депозитаріїв цінних паперів

19.2.2. Приклади програм здійснення внутрішнього фінансового моніторингу для різних видів суб'єктів первинного фінансового моніторингу, за діяльністю яких здійснює нагляд Держфінпослуг

19.2.2.1. Для адміністраторів пенсійних фондів

«Затверджено»

Генеральний директор
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА»
_____ Іванов І.І.
«__» _____ 20__ р.

**ПРОГРАМА
здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА»**

Ця Програма здійснення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – Програма) містить комплекс заходів з організації проведення внутрішнього фінансового моніторингу АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА» (далі - ПА) у якості суб'єкта первинного фінансового моніторингу, що діє на підставі Ліцензії (вказати реквізити документу) Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України на провадження діяльності з адміністрування пенсійних фондів.

Програма розроблена з метою запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму на виконання вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку реєстрації фінансових операцій суб'єктами первинного фінансового моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок визначення країн (територій), які не беруть участі в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом».

жаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взяття на облік Державним комітетом фінансового моніторингу фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку формування переліку осіб, пов'язаних з терористичною діяльністю», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про перелік офшорних зон», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до організації фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження деяких форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, та Інструкції щодо їх заповнення», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку прийняття Державним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказ Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку отримання Держфінмоніторингом інформації від суб'єктів господарювання», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу фінансовими установами», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Порядку проведення перевірок з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Порядку застосування Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України штрафів за невиконання (неналежне виконання) вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про застосування Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України заходів впливу», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Правил проведення перевірок Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України» (зі змінами та доповненнями внесеними у вказані законодавчі акти в установленому законодавством порядку).

1. Загальні положення

1.1. У виконанні Програми зобов'язані приймати безпосередню участь працівники ПА, які займають посади вказані у розділі 10 Програми (далі – працівники ПА), в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

1.2. Працівники ПА повинні бути неупереджені при здійсненні фінансового моніторингу.

1.3. Всі працівники ПА повинні дотримуватись принципу конфіденційності інформації, яка надається Держфінмоніторингу України (у тому числі про факт передачі відомостей про фінансову операцію), та іншої інформації з питань фінансового моніторингу.

Вимоги до забезпечення конфіденційності інформації щодо фінансових операцій, які підлягають фінансовому моніторингу та можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, зокрема включають:

- порядок здійснення заходів щодо з'ясування суті та мети операцій, що підлягають фінансовому моніторингу відповідно до розділу 6 цієї Програми;
- ознаки операцій, які підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу, додаток 6 до цієї Програми;
- інші ознаки підозрілих фінансових операцій, додаток 7 до цієї Програми;

- критерії класифікації осіб, опис типів осіб, які характеризуються підвищеним ступенем ймовірності здійснення ними операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму, додаток 3 до цієї Програми;
- перелік організацій та фізичних осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності, додаток 9 до цієї Програми;
- вжиття заходів щодо запобігання розголошенню інформації з питань фінансового моніторингу відповідно до розділу 10 цієї Програми.

Розробка та постійний перегляд вказаних додатків до цієї Програми здійснюється працівником відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – відповідальний працівник) у терміни та строки та в порядку, відповідно до вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом». Вказані додатки та зміни до них затверджуються Генеральним директором за поданням відповідального працівника.

1.4. Працівники ПА повинні запобігати залученню їх до легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

2. Організаційна система забезпечення здійснення внутрішнього фінансового моніторингу

2.1. Внутрішня система фінансового моніторингу ПА складається з трьох рівнів – першого, другого та третього.

Перший рівень – здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ПА, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

Другий рівень – здійснення заходів з проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівником відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – відповідальний працівник), в межах його компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму та виконання вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу та забезпечення надання Держфінмоніторингу та правоохоронним органам інформації про виявлені операції у порядку та випадках визначених чинним законодавством України.

Третій рівень – затвердження Головою правління необхідних внутрішніх документів, створення умов працівникам ПА з метою забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу у відповідності до Правил проведення внутрішнього фінансового моніторингу ПА (далі – Правила) та Програми, здійснення контролю за належним виконання працівниками ПА вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

Дії спрямовані на забезпечення проведення фінансового моніторингу, обов'язки та повноваження всіх працівників ПА викладені у їх посадових інструкціях, Правилах та цій Програмі.

3. Перший рівень

3.1. Для забезпечення якісного здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ПА, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму на першому рівні Головою правління та відповідальним працівником постійно контролюється здійснення заходів викладених далі.

3.2. Усі працівники ПА зобов'язані ознайомитися з Правилами та Програмою. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.3. Для забезпечення належного рівня підготовки персоналу з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу ПА організовує та проводить відповідні навчання, які на практиці пояснюють, що вимагається від працівників, не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі

працівники, що пройшли навчання, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Навчання працівників, виходячи з їх посадових обов'язків, здійснюється шляхом проведення навчальних занять щодо:

- ознайомлення працівників з міжнародними документами, рекомендаціями ФАТФ з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, із законодавством України з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;
- ознайомлення працівників з порядком підготовки та подання відповідальному працівнику інформації, необхідної для прийняття рішення про інформування Держфінмоніторингу та правоохоронних органів;
- ознайомлення працівників з порядком збору та зберігання документів, які стосуються фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;
- ознайомлення працівників з вимогами щодо забезпечення конфіденційності інформації про фінансові операції, які підлягають фінансовому моніторингу та можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;
- ознайомлення працівників з внутрішніми документами з питань фінансового моніторингу;
- ознайомлення працівників з типологіями відмивання грошей через установи, розробленими компетентними органами, у тому числі іноземними, які працюють у сфері запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, та які офіційно надіслані Держфінмоніторингом або Держфінпослуг для вивчення;
- ознайомлення працівників з порядком проведення ідентифікації фізичних та юридичних осіб;
- ознайомлення з засобами і прийомами вивчення клієнтів та перевірки інформації щодо їх ідентифікації;
- здійснення практичних заходів з фінансового моніторингу;
- вивчення передового досвіду у виявленні фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму;
- вивчення передового досвіду у виявленні можливого використання новітніх технологій у схемах легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму;
- попередження про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;
- практичні заняття щодо реалізації Правил та Програми.

Програма та плани навчань затверджуються Головою правління за поданням відповідального працівника.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.4. Не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін до чинного законодавства з цього питання усі працівники мають бути попереджені про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму. Всі працівники, що попереджені, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.5. Всі керівники структурних підрозділів повинні сприяти відповідальному працівнику у заходах спрямованих на виконання Програми, зокрема:

- оперативному одержанню у відповідності до Правил всієї необхідної інформації в належному вигляді стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;
- проведенню перевірок, згідно Плану проведення перевірок, діяльності підрозділу (в тому числі відокремленого підрозділу) та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми;
- залученню до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників підрозділу, виконанню наданих їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також надання ними допомоги при провадженні окремих дій;
- одержанню пояснень (в тому числі у письмовій формі) з питань здійснення фінансового моніторингу від працівників підрозділу незалежно від займаних ними посад;

- отриманню доступу до документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

4. Другий рівень

4.1. На другому рівні відповідальний працівник повинен:

- забезпечити аналіз та, у разі необхідності, перевірку інформації стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, які виявлені працівниками ПА відповідно до Правил, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;

- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення стосовно необхідності реєстрації інформації про фінансові операції у реєстрі фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;

- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення щодо того, про які операції має бути повідомлено Держфінмоніторингу і правоохоронним органам, та забезпечити здійснення відповідних повідомлень.

4.2. Відповідальний працівник повинен підвищувати свою кваліфікацію не рідше одного разу на три роки (або пройти навчання протягом трьох місяців після призначення на посаду або надання відповідних повноважень) опанувати затверджену Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України типову програму навчання з питань фінансового моніторингу, скласти екзамен та отримати відповідний документ про навчання, у відповідності до Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу».

У разі, якщо ПА поєднує свою діяльність з діяльністю з управління активами і відповідальний працівник отримав кваліфікаційне посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів у порядку, встановленому Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку, проходження навчання відповідно до цього пункту не є обов'язковим.

4.3. Відповідальний працівник, з метою забезпечення належного виконання ПА внутрішнього фінансового моніторингу, повинен здійснювати:

- розробку та постійне поновлення Правил та Програми;

- забезпечення підготовки та навчання персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;

- забезпечення контролю за виконанням всіма працівниками ПА Правил та Програми;

- надання консультацій працівникам ПА відносно виявлених ними фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;

- забезпечення надання інформації з питань фінансового моніторингу на запити Держфінмоніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбач чинним законодавством;

- сприяння представникам Держфінмоніторингу та Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, з питань проведення аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбач чинним законодавством;

- проведення перевірок діяльності підрозділів ПА (відокремленого підрозділу) та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми (план є Додатком 10 до цієї Програми);

- залучення до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників ПА, надання їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також вимагання від них допомоги при провадженні окремих дій;

- проведення аналізу документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

4.4. Відповідальний працівник зобов'язаний до десятого числа кожного місяця надавати Голові правління письмову довідку за підсумками попереднього місяця стосовно:

- виявлених фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та заходи, які були вжиті;

- зареєстрованих фінансових операцій з ознаками обов'язкового і внутрішнього фінансового моніторингу;

- направлених до Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, в тому числі на його запити;

- розробки та постійного поновлення Правил внутрішнього фінансового моніторингу і Програми його здійснення;
- підготовки персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- стану забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками та підрозділами ПА;
- стосовно виконання плану проведення перевірок (у разі проведення перевірок у попередньому місяці).

4.5. Відповідальний працівник повинен вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Держфінмоніторингу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), надавати вказану інформацію суб'єктам первинного та державного фінансового моніторингу, державним органам та іншим особам виключно на підставі письмових вимог та лише у випадках прямо передбачених чинним законодавством України.

4.6. Всі документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу ПА є внутрішніми документами ПА, що містять інформацію з обмеженим доступом. Відповідальний працівник зберігає документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу ПА у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

4.7. Відповідальний працівник забезпечує зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, якими здійснено фінансову операцію, що згідно з цим Законом підлягає фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, та всю документацію про здійснення фінансової операції протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції, а також копій документів, що надавались Держфінмоніторингу, та реєстри фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу.

4.8. Відповідальний працівник повинен складати річний план проведення перевірок підрозділів ПА (відокремленого підрозділу) та погодити зазначений план до початку року з Головою правління (план є Додатком 10 до цієї Програми). У разі необхідності, на протязі поточного року вносити корективи до вказаного плану та погодити скорегований план з Головою правління.

5. Третій рівень

5.1. Голова правління, який є відповідальним за організацію виконання вимог законодавства України з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та організацію внутрішньої системи запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, з метою забезпечення проведення первинного фінансового моніторингу ПА на третьому рівні контролює та забезпечує наступне.

5.2. Забезпечує введення окремої посади працівника відповідального за проведення внутрішнього фінансового моніторингу, у тому числі у відокремлених підрозділах.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.3. Призначає відповідального працівника, який є незалежним у своїй діяльності та підзвітним тільки Голові правління, не пізніше здійснення першої фінансової операції у новоствореному суб'єкті (відокремленому підрозділі). Створює умови, щоб відповідальний працівник міг підвищувати свою кваліфікацію не рідше одного разу на три роки (або пройти навчання протягом трьох місяців після призначення на посаду або надання відповідних повноважень) опанувати затверджену Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України типову програму навчання з питань фінансового моніторингу, скласти екзамен та отримати відповідний документ про навчання, у відповідності до Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу».

У разі, якщо ПА поєднує свою діяльність з діяльністю з управління активами і відповідальний працівник отримав кваліфікаційне посвідчення фахівця з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів у порядку, встановленому Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку, проходження навчання відповідно до цього пункту не є обов'язковим.

При призначенні відповідального працівника враховує наступні застереження:

- не може бути призначена відповідальним працівником особа, що має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята в установленому законом порядку;
  - одна і та сама особа не може бути одночасно призначена відповідальним працівником суб'єкта і відокремленого підрозділу суб'єкта;
  - відповідальний працівник повинен мати знання та володіти навичками визначеними Наказом Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму»;
  - відповідальний працівник повинен вільно володіти державною мовою.
- Відповідальні:* працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.4. На час відсутності відповідального працівника ПА(відокремленого підрозділу) або неможливості виконання покладених на нього обов'язків призначає особу, що виконує його обов'язки. На вказану особу поширюються права, обов'язки та вимоги, встановлені для відповідального працівника (відповідно до посадової інструкції відповідального працівника), на час відсутності відповідального працівника або неможливості виконання покладених на нього обов'язків.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.5. Затверджує посадову інструкція відповідального працівника з метою визначення його обов'язків та делегування повноважень. Відповідальний працівник та особа, що виконує його обов'язки у разі його відсутності, засвідчують підписом ознайомлення з цією посадовою інструкцією.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.6. Забезпечує підписання та відправку повідомлення (форма 1-ФМ) Держфінмоніторингу про призначення або звільнення відповідального працівника (або особи, що тимчасово виконує його обов'язки) протягом трьох робочих днів з моменту призначення, тимчасового призначення або звільнення, або з дати настання змін інших відомостей зазначених у раніше надісланій формі 1-ФМ. Примірник форми 1-ФМ має зберігатися разом з повідомленням про результати її обробки (форми 3-ФМ) протягом п'яти років з дати надіслання форми 1-ФМ до Держфінмоніторингу.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.7. Забезпечує затвердження Програми та Правил за поданням відповідального працівника, протягом трьох робочих днів з дати призначення відповідального працівника, але в будь-якому разі не пізніше моменту здійснення першої фінансової операції.

Відповідальні: відповідальний працівник.

5.8. Забезпечує відповідні умови з метою якісного здійснення фінансового моніторингу працівниками ПА.

5.9. Здійснює оперативне реагування на повідомлення відповідального працівника у разі виявлення неналежного виконання працівниками ПА Програми або Правил.

5.10. Приймає остаточне рішення, у відповідності з чинним законодавством України, стосовно надання інформації, яка стосується проведення фінансового моніторингу ПА, на вимогу державних органів або інших осіб.

5.11. Здійснює контроль за виконанням плану проведення перевірок підрозділів з питань виконання вимог Програми та Правил та погоджує цей план за поданням відповідального працівника ПА(відокремленого підрозділу).

Відповідальні: відповідальний працівник.

6. Питання ідентифікації та вивчення клієнтів ПА та інших осіб

6.1. Під час укладання договорів про надання фінансових послуг, договорів про адміністрування пенсійного фонду, договір від імені пенсійного фонду, або укладання пенсійних контрактів від імені пенсійних фондів, на підставі Ліцензії на провадження діяльності з адміністрування пенсійних фондів Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, працівник ПА, що готує вказаний договір (контракт), з метою проведення ідентифікації іншої сторони договору (контракту):

- пропонує особі заповнити опитувальник (Додаток 1 або Додаток 2);

- після одержання опитувальника, оформленого належним чином, з метою визначення інформації про цю особу у відповідності до ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», проводить та підтверджує особистим підписом на опитувальнику факт проведення ідентифікації особи на підставі наданих особою, на її вибір:
  - оригіналів документів;
  - або копій документів, що засвідчені нотаріально;
  - або копій документів, що засвідчені підприємством (установою, організацією), яке їх видало;
- створює фотокопії (у разі необхідності) всіх наданих особою документів (або належним чином завірених копій документів), на підставі яких він провів ідентифікацію особи, та долучає їх разом з опитувальником до заповненої ним анкети (Додаток 8);
- надає анкету, опитувальник та створені ним фотокопії відповідальному працівнику для перевірки вірності заповненої ним анкети та підписання її;
- після підписання анкети відповідальним працівником, працівник передає її, фотокопії документів, опитувальник та документи, що до нього додаються, на зберігання керівнику підрозділу за підпорядкуванням.

Анкета заповнюється за такими ж правилами як і Відомості про учасника фінансової операції (форма № 2-ФМ).

Анкета є внутрішнім документом установи.

Анкета не складається у випадку, якщо вона раніше була вже складена та данні, що в ній містяться, не зазнали змін.

Анкета та опитувальник не складаються, якщо стороною договору є фізична особа, що непричетна до фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, згідно Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом».

Анкета не складаються, якщо стороною договору є юридична особа, що непричетна до фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, згідно Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом».

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.2. Опитувальник, підписаний працівником ПА, та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Керівник підрозділу, працівник якого провів ідентифікацію особи, зберігає анкету, опитувальники та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

Термін зберігання вказаних документів становить п'ять років після підписання опитувальника працівником ПА або, у разі якщо особа, зазначена в опитувальнику, причетна до фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу, протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.3. У разі виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, анкета, використовується відповідальним працівником під час реєстрації вказаних операцій для заповнення Відомостей про учасника фінансової операції. Після використання відповідальний працівник повертає анкету та інші документи, які до неї додаються, для подальшого зберігання відповідному керівнику підрозділу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів, відповідальний працівник.

6.4. У разі якщо особа діє як представник іншої особи, або у працівника ПА, що готує вказаний договір (контракт), виникає сумнів стосовно того, що особа виступає від власного імені або вигодоодержувачем є інша особа, вказаний працівник ПА зобов'язаний за правилами п. 6.1. ідентифікувати також особу, від імені якої здійснюється фінансова операція або яка є вигодоодержувачем (або в інтересах якої складається договір чи контракт).

6.5. У разі, якщо особа, яка є іншою стороною договору (контракту), належить до осіб, які характеризуються підвищеним ступенем імовірності здійснення ними операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму (Додаток 3), слід приділяти підвищену увагу:

- з'ясуванню дійсних власників юридичної особи;

- правильності оформлення установчих документів юридичної особи (враховуючи всі зареєстровані зміни);
- складу засновників юридичної особи;
- структурі органів управління юридичної особи та їх повноваженням;
- розміру зареєстрованого та сформованого статутного фонду юридичної особи;
- відповідності фінансової операції звичайній діяльності юридичної особи;
- характеру діяльності;
- меті та підставам проведення операцій передбачених договором;
- оцінці розміру та джерел існуючих та очікуваних надходжень;
- опису джерел походження і способів переказу (внесення) грошей, що використовуються в операціях передбачених договором;
- вивченню пов'язаних осіб юридичної особи.

6.6. У разі наявності при здійсненні ідентифікації мотивованої підозри щодо надання особою недостовірної інформації або навмисного подання особою інформації з метою введення в оману:

- працівник ПА, що готує вказаний договір (контракт), має негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Голови правління;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Голові правління та може запропонувати (виклавши на вказаній службовій записці) наступне:

- укласти договір (контракт) та направити запит з метою витребувати передбачену законодавством інформацію, яка стосується ідентифікації цієї особи в органів державної влади, банків, інших юридичних осіб, а також здійснювати передбачені законодавством заходи щодо збору такої інформації з інших джерел, з зазначенням терміну безоплатного надання ПА такої інформації протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту;

- не укладати договір про надання відповідних фінансових послуг (пенсійний контракт);
- укласти договір (контракт) та надавати інформацію про фінансові операції, що передбачаються договором (контрактом), Держфінмоніторингу у встановленому чинним законодавством порядку;

- Голова правління приймає остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника.

6.7. Під час здійснення ідентифікації працівники ПА повинні враховувати переліки країн наведені у Додатку 4 та Додатку 5 до цієї Програми.

6.8. Під час здійснення ідентифікації працівники ПА повинні враховувати переліки осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 9 до Програми).

6.9. У разі укладання договору не пов'язаного з наданням фінансових послуг ПА та виявлення можливості проведення в подальшому на підставі вказаного договору фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 9 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 7), працівник ПА, що готує вказаний договір зобов'язаний провести заходи передбачені пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми.

6.10. У разі виявлення працівником ПА, фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 9 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 7), працівник повідомляє про це відповідального працівника, який повинен забезпечити, за допомогою працівників відповідних підрозділів ПА, проведення заходів з ідентифікації осіб, які є причетними до вказаних фінансових операцій, передбачених пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми, якщо ці заходи не були здійснені раніше або виникають сумніви у достовірності або достатності попередньо отриманої інформації про ідентифікацію клієнта, або відомості зазнали змін, або закінчився строк дії документів, на підставі яких проводилася ідентифікація.

6.11. Працівник відповідного підрозділу, яким була проведена ідентифікація клієнта уточнює інформацію, отриману за результатами ідентифікації та вивчення клієнта не рідше одного разу на три роки, у разі надання на протязі цього терміну послуг відповідному клієнту. Якщо ризик проведення клієнтом

фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, оцінюється як великий (перелік критеріїв таких операцій наведений у Додатку 7), уточнення інформації, отриманої за результатами ідентифікації та вивчення клієнта здійснюється не рідше одного разу на рік.

7. Випадки відмови від забезпечення здійснення фінансової операції

7.1. У разі виявлення працівником ПА, фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6), працівник ПА може запропонувати відмовитися від забезпечення здійснення цієї фінансової операції керівництву ПА.

Рішення про відмову від забезпечення здійснення цієї фінансової операції приймається в наступному порядку:

- працівник має негайно повідомити про свою пропозицію відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Голови правління;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Голові правління виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Голова правління.

7.2. У разі прийняття рішення про відмову від забезпечення здійснення фінансової операції особа, якій відмовлено повідомляється про це відповідним листом.

7.3. Відповідальний працівник забезпечує реєстрацію цієї операції не пізніше дня підписання вказаного листа Головою правління та надання в установленому порядку Держфінмоніторингу інформації про цю фінансову операцію на протязі трьох робочих днів з моменту її реєстрації.

8. Випадки припинення обслуговування особи у разі скасування державної реєстрації особи, визнання особи фіктивною, безвісно відсутньою, оголошення особи померлою

8.1. За наявності рішення відповідного органу державної влади про скасування державної реєстрації юридичної особи або державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності - фізичної особи, визнання в установленому законом порядку юридичної особи фіктивною або оголошення судом фізичної особи померлою чи визнання безвісно відсутньою ПА припиняє подальше обслуговування такої особи та не перераховує чи іншим шляхом не розпоряджається фінансовими активами такої особи.

8.2. Рішення про припинення обслуговування особи приймається в день отримання відповідного повідомлення в наступному порядку:

- працівник ПА, який отримав офіційного листа з відповідною інформацією має в той же день негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти інформацію у службовій записці на ім'я Голови правління;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає в той же день негайно службову записку Голові правління виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Головою правління в той же день.

8.3. Відповідальний працівник забезпечує невідкладне, в день прийняття рішення про припинення обслуговування особи, надання в установленому порядку Держфінмоніторингу інформації щодо фінансових активів такої особи.

8.4. У разі надходження розпоряджень Держфінмоніторингу або рішення суду стосовно вжиття чи невжиття заходів щодо вказаних фінансових активів особи ПА вирішує пов'язані з ними питання відповідно до законодавства України в наступному порядку:

- працівник ПА, який отримав офіційного листа з відповідними розпорядженнями (рішеннями) має в той же день негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти інформацію у службовій записці на ім'я Голови правління;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає в той же день негайно службову записку Голові правління виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Головою правління в той же день.

8.5. У разі ненадходження розпоряджень Держфінмоніторингу або рішення суду стосовно вжиття

чи невжиття заходів щодо вказаних фінансових активів особи ПА вирішує пов'язані з ними питання відповідно до законодавства України в наступному порядку:

- відповідальний працівник після закінчення семи робочих днів, на які було припинено обслуговування особи та розпорядження фінансовими активами такої особи, готує службову записку на ім'я Голови правління з викладенням ситуації та надає її того ж дня негайно Голові правління;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідально-го працівника, приймає Голова правління.

9. Порядок зупинення проведення фінансових операцій

9.1. Перед здійсненням кожної фінансової операції працівник ПА, який забезпечує її здійснення, перевіряє наявність серед учасників або вигодоодержувачів цієї фінансової операції осіб, яких включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 9 до Програми).

9.2. Працівник ПА зобов'язаний призупинити проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до вказаного переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності.

9.3. Рішення про зупинення проведення цієї фінансової операції на строк до двох робочих днів приймається в наступному порядку:

- працівник ПА, який призупинив проведення фінансової операції, має в той же день негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Голови правління;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, в той же день негайно передає службову записку Голові правління, виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції та у разі прийняття ним рішення про зупинення фінансової операції видає відповідне письмове доручення, яке є обов'язковим до виконання усіма працівниками ПА;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Голова правління шляхом накладання відповідної резолюції на письмовому дорученні складеному відповідальним працівником або на наданій ним службовій записці.

9.4. У разі прийняття рішення про зупинення цієї фінансової операції, відповідальний працівник забезпечує надання інформації про цю фінансову операцію Держфінмоніторингу та правоохоронним органам визначеним законодавством на протязі дня зупинення фінансової операції у відповідності до Правил.

Повідомлення про зупинення фінансової операції надається Держфінмоніторингу в електронному вигляді каналами зв'язку та засвідчується електронним цифровим підписом в установленому законодавством порядку. У разі якщо установа подає Держфінмоніторингу інформацію про зупинення фінансової операції на паперових носіях, повідомлення про зупинення фінансової операції також передається Держфінмоніторингу засобами факсимільного зв'язку за телефонним номером та у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

Не пізніше наступного робочого дня після надсилання повідомлення про зупинення фінансової операції відповідальний працівник повинен пересвідчитися в отриманні Держфінмоніторингом зазначеного повідомлення у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

9.5. ПА може одержати від Держфінмоніторингу рішення про подальше зупинення фінансової операції або повідомлення про прийняття рішення щодо недоцільності подальшого зупинення фінансової операції в паперовому вигляді поштою з повідомленням про вручення яке може доводитись до відома ПА за допомогою факсимільного або кур'єрського, або фельд'єгерського, або спеціального зв'язку, або у вигляді файлу-рішення в електронному вигляді засобами електронної пошти в мережі Інтернет у встановленому Держфінмоніторингом порядку та вигляді.

9.6. У разі одержання ПА повідомлення від Держфінмоніторингу стосовно прийняття ним рішення про подальше зупинення такої операції на строк до п'яти робочих днів, рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції ПА приймається в наступному порядку:

- працівник ПА, що одержав вказане рішення, в той же день негайно передає його відповідальному працівнику;
- відповідальний працівник на підставі наданого рішення забезпечує подальше зупинення проведення фінансової операції на строк, указаний у рішенні Держфінмоніторингу, шляхом

видання відповідного письмового доручення, яке є обов'язковим до виконання усіма працівниками ПА та надає його того ж дня негайно Голові правління;

- остаточне рішення з цього питання приймає Голова правління шляхом накладання відповідної резолюції на письмовому дорученні складеному відповідальним працівником.

9.7. У разі ненадходження до ПА протягом двох робочих днів з дня зупинення фінансової операції рішення Держфінмоніторингу про подальше зупинення фінансової операції або одержання від Держфінмоніторингу рішення щодо недоцільності подальшого зупинення проведення фінансової операції ПА поновлює її проведення.

Рішення про поновлення проведення фінансової операції ПА приймається в наступному порядку:

- відповідальний працівник в день одержання від Держфінмоніторингу рішення щодо недоцільності подальшого зупинення проведення фінансової операції або після закінчення другого робочого дня, на які було зупинено проведення вказаної фінансової операції, готує службову записку на ім'я Голови правління з викладенням ситуації та пропозицією щодо поновлення проведення фінансової операції наступного робочого дня та надає її того ж дня Голові правління;

- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Голова правління шляхом накладання відповідної резолюції на наданій службовій записці не пізніше наступного робочого дня після одержання вказаної службової записки відповідального працівника.

10. Порядок вжиття заходів щодо запобігання розголошенню інформації з питань фінансового моніторингу

10.1. Загальні положення.

10.1.1. У відповідності до вимог положень ст. 5, 8 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» (далі – Закон):

- суб'єкт первинного фінансового моніторингу на підставі та на виконання цього Закону зобов'язаний вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Уповноваженому органу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації);

- інформація, що передається згідно з вимогами цього Закону, є такою, що має обмежений доступ. Обмін зазначеною інформацією, її розкриття та захист Уповноваженим органом, суб'єктами первинного фінансового моніторингу, органами виконавчої влади та Національного банку України, які відповідно до законодавства забезпечують регулювання та нагляд за діяльністю суб'єктів первинного фінансового моніторингу, здійснюється відповідно до законодавства;

- суб'єкти первинного фінансового моніторингу, їх посадові особи та інші працівники не несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову та кримінальну відповідальність за надання Уповноваженому органу інформації про фінансову операцію, якщо вони діяли в межах цього Закону, навіть якщо такими діями заподіяно шкоду юридичним або фізичним особам, та за інші дії, пов'язані з виконанням цього Закону;

- працівникам суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які надіслали Уповноваженому органу повідомлення про фінансову операцію, що підлягає згідно з цим Законом фінансовому моніторингу, забороняється повідомляти про це осіб, які здійснюють фінансову операцію, та будь-яких третіх осіб. Внаслідок порушення цієї частини статті працівниками суб'єктів первинного фінансового моніторингу настає відповідальність, передбачена законами України.

10.1.2. У відповідності до статті 209¹ Кримінального Кодексу України:

1. Повторне умисне неподання інформації про фінансові операції або повторне умисне подання завідомо недостовірної інформації про фінансові операції, які підлягають внутрішньому або обов'язковому фінансовому моніторингу, спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, -

карається штрафом від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Незаконне розголошення у будь-якому вигляді інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, особою, якій ця інформація стала відома у зв'язку з професійною або службовою діяльністю, -

карається штрафом від двох до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

10.1.3. У відповідності до статті 382 Кримінального Кодексу України:

1. Умисне невиконання службовою особою вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкоджання їх виконанню -

карається штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, вчинені службовою особою, яка займає відповідальне чи особливо відповідальне становище, або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, або якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам і свободам громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам юридичних осіб, -

караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

10.1.4. У відповідності статті 166⁹ Кодексу України про адміністративні правопорушення:

Порушення вимог щодо ідентифікації особи, яка здійснює фінансову операцію, порушення порядку реєстрації фінансових операцій, що підлягають первинному фінансовому моніторингу, неподання, несвочасне подання або подання недостовірної інформації про такі фінансові операції спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, а також невиконання вимог щодо зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, що здійснюють фінансові операції, та документації щодо проведених ними фінансових операцій, -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб суб'єктів первинного фінансового моніторингу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Розголошення інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, або факту надання такої інформації -

тягне за собою накладення штрафу від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

10.2. Категорії працівників ПА та питання конфіденційності.

10.2.1. Всі працівники ПА поділяються на три категорії:

- до першої категорії включаються працівники ПА, які мають доступ або причетні до передачі інформації, що надається Держфінмоніторингу, а також факту її надання (перелік посад, які займають ці працівники додається до цієї Програми);

- до другої категорії включаються працівники ПА, які задіяні у проведенні заходів з внутрішнього фінансового моніторингу ПА але, які не мають доступ або не причетні до передачі інформації, що надається Держфінмоніторингу (перелік посад, які займають ці працівники додається до цієї Програми);

- до третьої категорії включаються всі інші працівники ПА.

10.2.2. Всі працівники ПА, що відносяться до першої та другої категорії зобов'язані ознайомитися з Правилами проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - Правила) та Програмою здійснення внутрішнього фінансового моніторингу. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін Правила та/або Програму. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у відомості з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

10.2.3. Всім працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою, з метою забезпечення умов конфіденційності, забороняється розголошувати їх зміст ні в межах установи, ні за її межами крім випадків, передбачених чинним законодавством України.

10.2.4. Відповідальний працівник ПА, забезпечує зберігання Правил та Програм. Відповідальний працівник зберігає вказані документи у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

10.2.5. Відповідальний працівник та інші працівники ПА, що відносяться до першої категорії, повинні забезпечувати конфіденційність інформації, яка надається до Держфінмоніторингу, а також факту її надання і не поширювати її ні в межах установи, ні за її межами, в тому числі особам, стосовно фінансо-

вих операцій яких здійснюється повідомлення, крім випадків, передбачених чинним законодавством України. Порядок зберігання зазначеної інформації визначений у Програмі та Правилах.

10.2.6. Відповідальний працівник та інші працівники ПА, що відносяться до першої та другої категорії повинні забезпечувати конфіденційність інформації з питань фінансового моніторингу і не поширювати її ні в межах установи, ні за її межами, крім випадків, передбачених чинним законодавством України. Порядок зберігання зазначеної інформації визначений у Програмі та Правилах.

10.2.7. З метою забезпечення конфіденційності інформації яка надається (одержується від) Держфінмоніторингу та іншим державним установам, та стосується питань проведення фінансового моніторингу:

- реєстрацію кореспонденції з зазначеного питання здійснює відповідальний працівник у окремому електронному журналі до якого мають доступ треті особи виключно за згодою відповідального та за погодженням з керівником установи;

вся вхідна кореспонденція від Держфінмоніторингу, з метою запобігання неконтрольованого доступу, негайно передається у день її одержання без догляду та відкриття безпосередньо від працівника, який її одержав відповідальному працівнику, про що попереджаються у посадових інструкціях всі працівники.

10.3. Випадки надання інформації з питань фінансового моніторингу, передбачені чинним законодавством України

10.3.1. ПА зобов'язаний надавати Держфінмоніторингу наступну інформація у строки та у випадках передбачених чинним законодавством України:

- у разі реєстрації суб'єкта первинного фінансового моніторингу в інформаційно-аналітичній системі Держфінмоніторингу (форма № 1-ФМ);

- у разі подання інформації про відокремлений підрозділ суб'єкта первинного фінансового моніторингу (форма № 1-ФМ);

- у разі призначення (звільнення) відповідального працівника за проведення внутрішнього фінансового моніторингу або особи, що тимчасово виконує його обов'язки в суб'єкті первинного фінансового моніторингу (відокремленому підрозділі) (форма № 1-ФМ);

- при зміні загальних та додаткових відомостей про суб'єкта первинного фінансового моніторингу (форма № 1-ФМ);

- при зміні відомостей про відокремлений підрозділ, у разі його наявності (форма № 1-ФМ);

- при зміні відомостей про відповідального працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу (відокремленого підрозділу) або особи, що тимчасово виконує його обов'язки (форма № 1-ФМ);

- у разі припинення діяльності суб'єкта первинного фінансового моніторингу (відокремленого підрозділу) (форма № 1-ФМ);

- про фінансову операцію, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу (форма № 4-ФМ);

- про фінансову операцію, що підлягає внутрішньому фінансовому моніторингу (форма № 4-ФМ);

- додаткову інформацію на запит Держфінмоніторингу (форма № 6-ФМ), пов'язану з фінансовими операціями, що стали об'єктом фінансового моніторингу;

- на запит Держфінмоніторингу (форма № 6-ФМ) про надання інформації (який містить посилення на номер та дату реєстрації запиту органу іноземної держави у відповідному реєстрі Держфінмоніторингу) інформацію вказану у запиті;

- про фінансову операцію у випадку, коли працівники ПА підозрюють що фінансова операція здійснюється з метою легалізації (відмивання) доходів (форма № 4-ФМ);

- про фінансову операцію у випадку, коли працівники ПА підозрюють або повинні були б підозрювати, що такі фінансові операції пов'язані, мають відношення або призначені для фінансування терористичної діяльності, терористичних актів чи терористичних організацій (форма № 4-ФМ);

- про фінансову операцію учасником або вигодоодержувачем за якою є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності, з повідомленням про її зупинення (форма № 4-ФМ). У разі надання вказаної інформації Держфінмоніторингу на паперових носіях ця інформація також передається Держфінмоніторингу засобами факсимільного зв'язку за телефонним номером та у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

Обмін вказаною інформацією між суб'єктом первинного фінансового моніторингу (його відокремленим підрозділом) та Держфінмоніторингом може здійснюватись в електронному вигляді за умови засвідчення її електронним цифровим підписом в установленому законодавством порядку та за умови, що захист інформації під час її передачі забезпечується відповідно до законодавства України. При цьому обмін інформацією в електронному вигляді може здійснюватись виключно у вигляді файлів інформаційного обміну у відповідності до наказів Держфінмоніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», «Про затвердження Порядку прийняття Державним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності».

10.3.2. ПА зобов'язаний надавати Службі безпеки України наступну інформація:

- про фінансову операцію у випадку, коли працівники ПА підозрюють або повинні були б підозрювати, що такі фінансові операції пов'язані, мають відношення або призначені для фінансування терористичної діяльності, терористичних актів чи терористичних організацій (за тел. — —)-

10.3.3. ПА зобов'язаний надавати повноважним представникам Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, що діють у відповідності з Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Порядку проведення перевірок з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», будь-яку інформація з питань проведення первинного фінансового моніторингу ПА.

10.3.4. ПА зобов'язаний надавати, у разі отримання рішення (ухвали, постанови) суду щодо надання вказаної у ньому інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), будь-яку інформацію.

10.3.5. Іншим державним органам може надаватись інформації з питань фінансового моніторингу, у випадках та у порядку прямо передбачених законами України, іншими нормативно-правовими актами, що не суперечать Закону.

10.3.6. Прийняття рішення про надання інформації здійснюється у порядку визначеному Програмою та Правилами.

Дана Програма набирає чинності з моменту її затвердження Головою правління та є обов'язковою для виконання всіма працівниками ПА, що забезпечують укладання договорів та причетні до проведення фінансових операцій за допомогою ПА, у відповідності до їх посадових обов'язків.

Строк, на який складена ця Програма, встановлено до настання змін чинного законодавства, яке стосується вимог до Програми, або до неї можуть уноситися зміни шляхом затвердження Головою правління, за поданням відповідального працівника.

Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА» _____

Додаток №1
до Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА»

Керівнику юридичної особи

Шановний(а) пан(і)!

На виконання п. 5.1. Рішення Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу фінансовими установами» просимо Вас надати наступні відомості стосовно очолюваної Вами юридичної особи дійсні на дату надання засвідчені Вашим підписом та печаткою очолюваної Вами юридичної особи:

1. Повна назва підприємства вказана в документі, що підтверджує державну реєстрацію:

2. Місцезнаходження (або юридична адреса) вказані в документі, що підтверджує державну реєстрацію:

3. Номер банківського рахунка та реквізити банку (філії) в якому цей рахунок відкрито (повна назва, МФО або S.W.I.F.T., країна, область, поштовий індекс, населений пункт, вулиця, будинок, корпус, офіс):

4. Ідентифікаційний код згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України (для резидентів):

5. Інформація про виконавчі органи юридичної особи, органи управління юридичної особи та їх повноваження (перелік, інформація про осіб, які входять до вказаних органів, та їх посади):

6. Реквізити документа про підтвердження державної реєстрації (серія, номер, повна назва органу, дата реєстрації):

7. Реквізити установчих документів (для резидентів) (назва, дата, номер запису в журналі реєстрації, повна назва органу):

8. Поштова адреса, тел/факс.:

9. Інформація про фізичних осіб, які є власниками юридичної особи, мають прямий або опосередкований вплив на неї та отримують економічну вигоду від діяльності юридичної особи. У разі, якщо юридична особа є господарським товариством – інформація про фізичних осіб, які мають істотну участь у цій юридичній особі. Про кожну з вказаних фізичних осіб, необхідно надати інформацію передбачену ст.6 України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», а саме:

1. *Про резидентів:* прізвище, ім'я та по батькові, дата народження, серія та номер паспорта (або іншого документа, який посвідчує особу, дата видачі та орган, що його видав), місце проживання, ідентифікаційний номер згідно з Державним реєстром фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів.

2. *Про нерезидентів:* прізвище, ім'я та по батькові (у разі його наявності), дата народження, серія та номер паспорта (або іншого документа, який посвідчує особу, дата видачі та орган, що його видав), місце проживання або тимчасового перебування, громадянство.

10. Напрямки діяльності юридичної особи, що встановлені статутними документами особи:

11. Розмір зареєстрованого та сформованого статутного фонду:

Для проведення ідентифікації юридичної особи разом з цим опитувальником представником юридичної особи надаються оригінали або копії документів, що засвідчені нотаріально чи підприємством (установою, організацією), яке їх видало, що підтверджують інформацію наведену у пунктах 1- 7.

Для ідентифікації нерезидентів також надається копія легалізованого витягу торговельного,

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ У НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВАХ

банківського чи судового реєстру або засвідчене нотаріально реєстраційне посвідчення уповноваженого органу іноземної держави про реєстрацію відповідної юридичної особи.

Приймаю на себе зобов'язання, у разі зміни інформації, наведеної в цьому опитувальнику, або закінчення строку дії документів, на підставі яких він заповнювався, протягом десяти робочих днів з дня настання вказаних подій надати наново заповнений опитувальник (у разі, якщо термін надання послуг очолюваній мною юридичній особі не буде вичерпаний).

_____ / _____ /
Посада керівника підпис, печатка П.І.Б. дата

Наступний розділ заповнюється працівником фінансової установи.

Перелік документів на підставі яких було проведено ідентифікацію:

_____
_____

Додаток: _____ арк.

Посада працівника яка здійснив ідентифікацію

_____ П.І.Б

_____ Підпис

_____ Дата проведення ідентифікації

Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА» _____

Додаток №2
до Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА»

Фізичній особі

Шановний(а) пан(і)!

На виконання п. 5.1. Рішення Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу фінансовими установами» просимо Вас надати наступні відомості дійсні на дату надання (та копії документів, що підтверджують наведені відомості у пунктах 10-11 цього опитувальника, засвідчені Вашим підписом та печаткою, у разі наявності):

1. Прізвище: _____

2. Ім'я: _____

3. По батькові (для нерезидентів, у разі відсутності, заповнюється «відсутне»): _____

4. Громадянство: _____

5. Відомості про документ, який посвідчує особу (вид, серія, номер, дата видачі, повна назва органу, який видав): _____

6. Ідентифікаційний номер згідно з Державним реєстром фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів (для резидентів): _____

7. Дата народження: _____

8. Місце проживання (місце проживання або тимчасового перебування – для нерезидентів): _____

9. Поштова адреса, тел/факс: _____

10. Номер банківського рахунка та реквізити банку, в якому цей рахунок відкрито(у разі наявності) (повна назва, МФО або S.W.I.F.T., країна, область, поштовий індекс, населений пункт, вулиця, будинок, корпус, офіс): _____

11. Реквізити документу про підтвердження державної реєстрації (для фізичної особи – суб'єкта підприємницької діяльності (серія, номер, повна назва органу, дата реєстрації):

Для проведення ідентифікації фізичної особи разом з цим опитувальником особою надаються оригінали або копії документів, що засвідчені нотаріально чи підприємством (установою, організацією), яке їх видало, що підтверджують інформацію наведену у пунктах 1- 8;

Приймаю на себе зобов'язання, у разі зміни інформації, наведеної в цьому опитувальнику, або закінчення строку дії документів, на підставі яких він заповнювався, протягом десяти робочих днів з дня настання вказаних подій надати наново заповнений опитувальник (у разі, якщо термін надання мені послуг не буде вичерпаний).

_____ / _____ /
 Посада керівника підпис, печатка П.І.Б. дата

Наступний розділ заповнюється працівником фінансової установи.

Перелік документів на підставі яких було проведено ідентифікацію:

_____
 _____

Додаток: _____ арк.

_____ Посада працівника яка здійснив ідентифікацію

_____ П.І.Б

_____ Підпис

_____ Дата проведення ідентифікації

Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА» _____

Додаток № 3
 до Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в
 АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА»

Перелік

критеріїв класифікації осіб, опис типів осіб, які характеризуються підвищеним ступенем імовірності здійснення ними операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму

1. У разі коли особа є резидентом країн, про які з достовірних джерел відомо, що вони є країнами, у яких відбуваються воєнні дії.
2. У разі коли особа є резидентом країн зазначеної у Розпорядженні Кабінету Міністрів України «Про перелік офшорних зон».
3. У разі коли особа є резидентом країн зазначеної у Розпорядженні Кабінету Міністрів України «Про перелік країн (територій), які не беруть участі в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму».
4. Якщо особа - є політичним діячем, зокрема обіймає керівну посаду у політичній партії.
5. Якщо особа – є юридичною особою, що є благодійною громадською організацією (крім організацій, що діють під егідою відомих міжнародних організацій).
6. Якщо особа – є акціонерним товариством, яке здійснило випуск цінних паперів на пред'явника.
7. Якщо на підставі одержаної інформації, документів, поведінки, зовнішнього вигляду фізичної особи або представника юридичної особи є підозра про наявність у неї кримінального минулого, або що особа пов'язана з кримінальними елементами.
8. Якщо на підставі одержаної інформації, документів, поведінки, зовнішнього вигляду фізичної особи або представника юридичної особи є підозра про сумнівний характер ділової репутації юридичної або фізичної особи.

9. Якщо на підставі одержаної інформації, документів є підозра про сумнівний характер ділової активності юридичної або фізичної особи.

10. Якщо особа за допомогою ПА намагається здійснювати зовнішньоекономічні операції.

11. Проведення (ініціювання проведення) особою на протязі 5 календарних днів 3 та більше однотипних операцій (з однаковими контрагентами, однаковим об'єктом операції, однаковим видом операції), що мають ознаки, наведені в пункті 1 Додатку № 6 Програми, причому сума кожної з таких операцій менша за 80 000 гривень (або еквівалент в іноземній валюті), але загальна сума таких операцій перевищує 80 000 гривень (або еквівалент в іноземній валюті).

Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА» _____

Додаток № 4
до Програми здійснення фінансового моніторингу в
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА»

ПЕРЕЛІК

країн (територій), які не беруть участі в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму

Відсутній відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 січня 2007 р. № 17-р.

Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА» _____

Додаток № 5
до Програми здійснення фінансового моніторингу в
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА»

Додаток
до розпорядження Кабінету Міністрів України
від 24 лютого 2003 р. № 77-р

ПЕРЕЛІК
офшорних зон

Британські залежні території

Острів Гернси
Острів Джерсі
Острів Мен
Острів Олдерні

Близький Схід

Бахрейн

Центральна Америка

Беліз

Європа

Андорра
Гібралтар
Монако

Карибський регіон

Ангілья
Антигуа і Барбуда
Аруба
Багамські Острови
Барбадос

Бермудські Острови
Британські Віргінські Острови
Віргінські Острови (США)
Гренада
Кайманові Острови
Монтсеррат
Нідерландські Антильські Острови
Пуерто-Ріко
Сент-Вінсент і Гренадіни
Сент-Кітс і Невіс
Сент-Люсія
Співдружність Домініки
Теркс і Кайкос

Африка

Ліберія
Сейшельські Острови
Тихоокеанський регіон
Вануату
Маршальські Острови
Науру
Ніуе
Острови Кука
Самоа

Південна Азія

Мальдівська Республіка
(додаток із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2005 року № 82-р, від 1 лютого 2006 р. № 44-р)

Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА» _____

Додаток № 6
до Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА»

Перелік

ознак фінансових операцій, які підлягають фінансовому моніторингу відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» з урахуванням специфіки та напрямів діяльності ПА (одержаних ліцензій, дозволів тощо)

1. Фінансова операція підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу, якщо сума, на яку проводиться фінансова операція (здійсненням або забезпеченням здійснення платежу за допомогою ПА) дорівнює чи перевищує 80000 гривень або дорівнює чи перевищує суму в іноземній валюті, еквівалентну 80000 гривень, та має одну або більше ознак, а саме:

- надходження грошових коштів з анонімного (номерного) рахунку з-за кордону;
- купівля (продаж) чеків, дорожніх чеків або інших подібних платіжних засобів за готівку;
- отримання кредиту (позики), коли хоча б одна із сторін є фізичною або юридичною особою, що має відповідну реєстрацію, місце проживання чи місце знаходження в країні (на території), яка вказана у Додатку 4 до Програми, або однією з сторін є особа, що має рахунок в банку, зареєстрованому у країні (на території), яка вказана у Додатку 4 до Програми;
- проведення фінансових операцій з цінними паперами у випадку, коли хоча б одна із сторін є фізичною або юридичною особою, що має відповідну реєстрацію, місце проживання чи місце знаходження в країні (на

території), яка вказана у Додатку 4 до Програми, або однією з сторін є особа, що має рахунок в банку, зареєстрованому у країні (на території), яка вказана у Додатку 4 до Програми;

- обмін банкнот, особливо іноземної валюти, на банкноти іншого номіналу;
- проведення фінансових операцій з цінними паперами на пред'явника, не розміщеними в депозитаріях;
- придбання особою цінних паперів за готівку;
- отримання страхової премії;
- виплата особі виграшу в лотерею, казино або в іншому гральному закладі;
- розміщення дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та інших цінностей в ломбард.

2. Фінансова операція підлягає внутрішньому фінансовому моніторингу, якщо вона має одну або більше ознак, а саме:

1) заплутаний або незвичний характер фінансової операції, яка не має очевидного економічного сенсу або очевидної законної мети, а саме:

- наполягання особи провести операцію за правилами, відмінними від встановлених законодавством та внутрішніми документами ПА щодо таких операцій за змістом;
- наполягання особи провести операцію за правилами, відмінними від встановлених законодавством та внутрішніми документами ПА щодо таких операцій за строками її проведення;
- внесення особою у раніше узгоджену схему проведення операції безпосередньо перед початком її реалізації значних змін;
- представлення особою інформації, яку неможливо перевірити;
- неможливість встановлення контрагентів особи;
- відмова в наданні особою відомостей, передбачених законодавством та відповідними внутрішніми документами;

- регулярне укладення особою строкових угод або використання інших похідних фінансових інструментів, особливо таких, що не передбачають поставки базового активу, за фінансовими операціями з одним або кількома контрагентами, результатом чого є постійний прибуток або постійні збитки особи;

- прийняття ПА коштів від особи, яка здійснює неодноразовий обмін цінних паперів на інші цінні папери протягом поточного року без отримання або надання грошових компенсацій, пов'язаних з таким обміном;

2) невідповідність фінансової операції діяльності юридичної особи, що встановлена статутними документами цієї юридичної особи, а саме:

- відсутність зв'язку між характером і родом діяльності юридичної особи з послугами, за якими юридична особа звертається до ПА;
- разовий продаж (купівля) юридичною особою великого пакета цінних паперів (номінальною вартістю що дорівнює чи перевищує 80000 гривень або дорівнює чи перевищує суму в іноземній валюті, еквівалентну 80000 гривень), що вільно не обертаються на організованому ринку (у відповідності з умовами їх випуску або у зв'язку з застереженнями встановленими у порядку, визначеному чинним законодавством України), за умови, що юридична особа не є професійним учасником ринку цінних паперів і цінні папери не передаються юридичній особі в погашення простроченої заборгованості контрагента перед особою.

3) виявлення неодноразового здійснення фінансових операцій, характер яких дає підстави вважати, що метою їх здійснення є уникнення процедур обов'язкового фінансового моніторингу, передбачених Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», а саме:

- передавання особою доручення про здійснення фінансової операції через представника (посередника), якщо представник (посередник) виконує доручення особи без встановлення прямого (особистого) контакту з ПА;

Внутрішній фінансовий моніторинг може здійснюватися (у випадках та порядку передбачених Правилами та Програмою) й щодо інших фінансових операцій, коли у працівників ПА виникають підстави вважати, що фінансова операція проводиться з метою легалізації (відмивання) доходів.

Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА» _____

Додаток № 7
до Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА»

**Перелік
інших ознак та критеріїв фінансових операцій, які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом**

1. Наявність контрагентів - резидентів країни (території):
  - у яких відбуваються військові дії на момент проведення фінансової операції (за офіційними даними відповідних державних органів України);
  - зазначеної у Розпорядженні Кабінет Міністрів України «Про перелік країн (територій), які не беруть участі в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму «.
2. У фінансовій операції бере участь особа, яка:
  - є такою, що обіймає (обіймала) посаду, відповідно до якої має (мала) широкі владні повноваження;
  - не будучи фінансовою установою, займається грошовими переказами, операціями з оплати чеків готівкою тощо.

**Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА» _____**

Додаток № 8
до Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА»

Анкета особи

730	Статус (код)	
740	Ознака резидентності:	
741	Резидент	
742	Нерезидент	
750	Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ (для фізичної особи - ідентифікаційний номер за ДРФО)	
760	Повна назва учасника фінансової операції (прізвище)	_____
770	Скорочена назва учасника фінансової операції (ім'я)	_____
780	По батькові	_____
790	Дата народження	(день, місяць, рік)
800	Відомості про документ, на підставі якого здійснюється участь у фінансовій операції	_____ _____ _____
Відомості про свідоцтво про державну реєстрацію		
810	Свідоцтво про державну реєстрацію	
820	Назва органу (місця проведення) державної реєстрації особи	_____ _____
830	Дата реєстрації	

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ У НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВАХ

Місцезнаходження (місце проживання) учасника		
840	Країна реєстрації або громадянства (код та назва)	_____
850	Область реєстрації або проживання (код та назва)	_____
860	Поштовий індекс	_____
870	Населений пункт	_____
880	Вулиця	_____
890	Будинок	_____
900	Корпус (споруда)	_____
910	Офіс (квартира)	_____
920	Додаткові відомості	_____
Місцезнаходження (адреса тимчасового місця проживання) учасника		
930	Країна тимчасового перебування (код та назва)	_____
940	Область тимчасового перебування (код та назва)	_____
950	Поштовий індекс	_____
960	Населений пункт	_____
970	Вулиця	_____
980	Будинок	_____
990	Корпус (споруда)	_____
1000	Офіс (квартира)	_____
1010	Додаткові відомості	_____
Відомості про документ, що засвідчує фізичну особу		
1020	Вид документа, що засвідчує фізичну особу (код)	_____
1030	Серія документа, що засвідчує фізичну особу	_____
1040	Номер документа, що засвідчує фізичну особу	_____
1050	Дата видачі документа, що засвідчує фізичну особу	(день, місяць, рік)
1060	Повна назва органу, який видав документ, що засвідчує фізичну особу	_____ _____ _____
Дані про банк (філію), у якому (якій) відкрито рахунок учасника фінансової операції, що використовується для здійснення фінансової операції		
1070	Номер рахунка	_____
1080	Назва банку (філії)	_____ _____
1090	Код банку (філії)	_____
1100	Країна (код та назва)	_____
1110	Область (код та назва)	_____
1120	Поштовий індекс	_____
1130	Населений пункт	_____
1140	Вулиця	_____
1150	Будинок	_____
1160	Корпус (споруда)	_____
1170	Офіс (квартира)	_____
Відомості про кореспондентський рахунок, який використовується для здійснення фінансової операції в іноземній валюті		
1180	Номер рахунка	_____
1190	Назва фінансової установи - кореспондента, у якій відкрито рахунок	_____
1200	Код фінансової установи - кореспондента	_____
1210	Країна місцезнаходження фінансової установи - кореспондента (код та назва)	_____

Відомості про кореспондентський рахунок, який використовується для здійснення фінансової операції в іноземній валюті		
1220	Область (код та назва)	
1230	Поштовий індекс	
1240	Населений пункт	
1250	Вулиця	
1260	Будинок	
1270	Корпус (споруда)	
1280	Офіс (квартира)	

Додаткова інформація

Працівник, що вніс дані до анкети

Посада _____

П. І. Б. _____ Підпис _____

Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу

АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА» _____

Додаток № 9

до Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА»

**Перелік організацій та фізичних осіб,
пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності**

(Даний додаток повинен містити перелік та зміни до нього доведені до суб'єкта первинного фінансового моніторингу виключно Держфінмоніторингом в установленому порядку)

Далі наведений приклад:

Затверджено наказом Держфінмоніторингу
України від «25» жовтня 2006 р . №209

Номер в списку (C1): 1; Дата внес . (C2): 20061020; Тип особи (C4): 2; Джерело внес . (C5): МЗС України від 17.10.2006, №413/14-194/010-2052; Ім 'я 1 (C6): NAZIRULLAH; Ім 'я 2 (C7): AANAFI; Тип імені (C10): N; Дата нар . (C13): 1962; Місце нар . (C14): Kandahar, Afghanistan; Адреса (C33): Afghan passport number D 000912 issued on 30 Jun. 1998; Націонал . (C16): Afghan; Посада (C17): Commercial Attache, Taliban «Embassy», Islamabad; Звання (C19): Maulavi;

... ..

Номер в списку (C1): 456; Дата внес . (C2): 20061020; Тип особи (C4): 2; Джерело внес. (C5): СБ України від 18.10.2006, №15/5521; Ім 'я 1 (C6): Значко; Ім 'я 2 (C7): Сергій; Ім 'я 3 (C8): Петрович; Тип імені (C10): N; Ім 'я 1 (C6): ZNACHCO; Ім 'я 2 (C7): SERGI; Ім 'я 3 (C8): PETROWYCH; Тип імені (C10): NE; Дата нар . (C13): 1983; Громад . (C15): Україна; Відм . про вирок суду (C35): 15.08.05, ч .3 ст .258, ч .1 ст .263;

Номер в списку (C1): 457; Дата внес . (C2): 20061020; Тип особи (C4): 2; Джерело внес. (C5): СБ України від 18.10.2006, №15/5521; Ім 'я 1 (C6): Швиденко; Ім 'я 2 (C7): Тарас; Ім 'я 3 (C8): Валентинович; Тип імені (C10): N; Ім 'я 1 (C6): SHWYDENCOW; Ім 'я 2 (C7): TARAS; Ім 'я 3 (C8): VALENTYNOWYCH; Тип імені (C10): NE; Дата нар . (C13): 1986; Громад . (C15): Україна; Відм . про вирок суду (C35): 15.08.05, ч .3 ст .258, ч .1 ст .263;

Номер в списку (C1): 458; Дата внес . (C2): 20061020; Тип особи (C4): 2; Джерело внес. (C5): СБ України від 18.10.2006, №15/5521; Ім 'я 1 (C6): Савченко; Ім 'я 2 (C7): Дмитро; Ім 'я 3 (C8): Петрович; Тип імені (C10): N; Ім 'я 1 (C6): SAWCHENCO; Ім 'я 2 (C7): DMYTRO; Ім 'я 3 (C8): PETROWYCH; Тип імені (C10): NE; Дата нар . (C13): 1982; Громад . (C15): Україна; Відм . про вирок суду (C35): 15.08.05, ч .3 ст .258, ч .1 ст .263;

Номер в списку (C1): 459; Дата внес . (C2): 20061020; Тип особи (C4): 2; Джерело внес. (C5): СБ України від 18.10.2006, №15/5521; Ім 'я 1 (C6): Пастух; Ім 'я 2 (C7): Олександр; Ім 'я 3 (C8): Анатолієвич; Тип імені (C10): N; Ім 'я 1 (C6): PASTUKH; Ім 'я 2 (C7): OLECSANDR; Ім 'я 3 (C8): ANATOLIIEWYCH; Тип імені (C10): NE; Дата нар . (C13): 1981; Громад . (C15): Україна; Відм . про вирок суду (C35): 15.08.05, ч .3 ст .258, ч .1 ст .263;

Номер в списку (C1): 460; Дата внес . (C2): 20061020; Тип особи (C4): 2; Джерело внес. (C5): СБ України від 18.10.2006, №15/5521; Ім 'я 1 (C6): Шестаков; Ім 'я 2 (C7): Сергій; Ім 'я 3 (C8): Володимирович; Тип імені (C10): N; Ім 'я 1 (C6): SHESTACOW; Ім 'я 2 (C7): SERGI; Ім 'я 3 (C8): VOLODYMYROWYCH; Тип імені (C10): NE; Дата нар . (C13): 19591227; Місце нар . (C14): Луганська область, м . Красний Луч; Громад . (C15): Україна; Націонал . (C16): українець; Посада (C17): майстер -підричник 4-го розряду шахти «Лідівка» м . Донецька; Рід діяльн . (C18): пенсіонер, безробітний; Відм . про вирок суду (C35): 03.11.05, ч .1 ст .258;

... ..

Номер в списку (C1): 487; Дата внес . (C2): 20061020; Тип особи (C4): 1; Джерело внес. (C5): МЗС України від 17.10.2006, №413/14-194/010-2052; Ім 'я 1 (C6): NASREDDIN INTERNATIONAL GROUP LIMITED HOLDING; Тип імені (C10): N; Ім 'я 1 (C6): Nasreddin International Group Ltd. Holding; Тип імені (C10): PE; Категорія (C11): aka; Якість (C12): 1; Адреса (C33): с/о/ Rechta Treuhand-Anstalt, Vaduz, Liechtenstein; Адреса (C33): Corso Sempione 69, 20149 Milan, Italy;

Директор Департаменту аналітичної роботи _____

Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА» _____

Додаток № 10
до Програми здійснення внутрішнього фінансового моніторингу
в АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА»

План проведення перевірок на 200__ рік
виконання комплексу заходів з організації проведення фінансового моніторингу,
відповідно до вимог Правил проведення внутрішнього фінансового моніторингу і Програм його
здійснення

1. Департамент фінансовий – січень
2. Департамент роботи з клієнтами – лютий
3. Філія № 1 - березень

Відповідальний за проведення внутрішнього фінансового моніторингу
АТ «Адміністратор пенсійного фонду «ПА» _____

* У разі необхідності Програма може бути доповнена іншими додатками

19.2.2.2. Для страхових установ

«Затверджено»

Генеральний директор

АТ «Страхова компанія «СК»

Іванов І.І.

« ___ » _____ 20__ р.

**ПРОГРАМА
здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в
Акціонерному товаристві «Страхова компанія «СК»**

Ця Програма здійснення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – Програма) містить комплекс заходів з організації проведення внутрішнього фінансового моніторингу АТ «Страхова компанія «СК» (далі – СК) у якості суб'єкта первинного фінансового моніторингу, яке діє на підставі ліцензій Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України на право надання певних видів страхових послуг.

Програма розроблена з метою запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму на виконання вимог Закону України «Про страхування», Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку реєстрації фінансових операцій суб'єктами первинного фінансового моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок визначення країн (територій), які не беруть участі в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взяття на облік Державним комітетом фінансового моніторингу фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку формування переліку осіб, пов'язаних з терористичною діяльністю», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про перелік офшорних зон», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до організації фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження деяких форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, та Інструкції щодо їх заповнення», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку прийняття Державним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказ Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку отримання Держфінмоніторингом інформації від суб'єктів господарювання», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу фінансовими установами», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Порядку проведення перевірок з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Порядку застосування Державною

комісією з регулювання ринків фінансових послуг України штрафів за невиконання (неналежне виконання) вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про застосування Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України заходів впливу», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Правил проведення перевірок Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України» (зі змінами та доповненнями внесеними у вказані законодавчі акти в установленому законодавством порядку).

1. Загальні положення

1.1. У виконанні Програми зобов'язані приймати безпосередню участь працівники СК, які займають посади вказані у розділі 10 Програми (далі – працівники СК), в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

1.2. Працівники СК повинні бути неупереджені при здійсненні фінансового моніторингу.

1.3. Всі працівники СК повинні дотримуватись принципу конфіденційності інформації, яка надається Держфінмоніторингу (у тому числі про факт передачі відомостей про фінансову операцію), та іншої інформації з питань фінансового моніторингу.

Вимоги до забезпечення конфіденційності інформації щодо фінансових операцій, які підлягають фінансовому моніторингу та можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, зокрема включають:

- порядок здійснення заходів щодо з'ясування суті та мети операцій, що підлягають фінансовому моніторингу відповідно до розділу 6 цієї Програми;
- ознаки операцій, які підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу, додаток 6 до цієї Програми;
- інші ознаки підозрілих фінансових операцій, додаток 7 до цієї Програми;
- критерії класифікації осіб, опис типів осіб, які характеризуються підвищеним ступенем ймовірності здійснення ними операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму, додаток 3 до цієї Програми;
- перелік організацій та фізичних осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності, додаток 9 до цієї Програми;
- вжиття заходів щодо запобігання розголошенню інформації з питань фінансового моніторингу відповідно до розділу 10 цієї Програми.

Розробка та постійний перегляд вказаних додатків до цієї Програми здійснюється працівником відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - відповідальний працівник) у терміни та строки та в порядку, відповідно до вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом». Вказані додатки та зміни до них затверджуються Генеральним директором за поданням відповідального працівника.

1.4. Працівники СК повинні запобігати залученню їх до легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

2. Організаційна система забезпечення здійснення внутрішнього фінансового моніторингу

2.1. Внутрішня система фінансового моніторингу СК складається з трьох рівнів – першого, другого та третього.

Перший рівень – здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками СК, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

Другий рівень – здійснення заходів з проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівником відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - відповідальний працівник), в межах його компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму та виконання вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу та забезпечення надання Держфінмоніторингу та правоохоронним органам інформації про виявлені операції у порядку та випадках визначених чинним законодавством України.

Третій рівень – затвердження Генеральним директором необхідних внутрішніх документів, створення умов працівникам СК з метою забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу у відповідності до Правил проведення внутрішнього фінансового моніторингу СК (далі – Правила) та Програми, здійснення контролю за належним виконання працівниками СК вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

Дії спрямовані на забезпечення внутрішнього фінансового моніторингу, обов'язки та повноваження всіх працівників СК викладені у їх посадових інструкціях, Правилах та цій Програмі.

3. Перший рівень

3.1. Для забезпечення якісного здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками СК, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму на першому рівні Генеральним директором та відповідальним працівником постійно контролюється здійснення заходів викладених далі.

3.2. Усі працівники СК зобов'язані ознайомитися з Правилами та Програмою. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.3. Для забезпечення належного рівня підготовки персоналу з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу СК організовує та проводить відповідні навчання, які на практиці пояснюють, що вимагається від працівників, не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що пройшли навчання, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Навчання працівників, виходячи з їх посадових обов'язків, здійснюється шляхом проведення навчальних занять щодо:

- ознайомлення працівників з міжнародними документами, рекомендаціями ФАТФ з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, із законодавством України з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;
- ознайомлення працівників з порядком підготовки та подання відповідальному працівнику інформації, необхідної для прийняття рішення про інформування Держфінмоніторингу та правоохоронних органів;
- ознайомлення працівників з порядком збору та зберігання документів, які стосуються фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;
- ознайомлення працівників з вимогами щодо забезпечення конфіденційності інформації про фінансові операції, які підлягають фінансовому моніторингу та можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;
- ознайомлення працівників з внутрішніми документами з питань фінансового моніторингу;
- ознайомлення працівників з типологіями відмивання грошей через установи, розробленими компетентними органами, у тому числі іноземними, які працюють у сфері запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, та які офіційно надіслані Держфінмоніторингом або Держфінпослуг для вивчення;
- ознайомлення працівників з порядком проведення ідентифікації фізичних та юридичних осіб;
- ознайомлення з засобами і прийомами вивчення клієнтів та перевірки інформації щодо їх ідентифікації;
- здійснення практичних заходів з фінансового моніторингу;
- вивчення передового досвіду у виявленні фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму;
- вивчення передового досвіду у виявленні можливого використання новітніх технологій у схемах легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму;
- попередження про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;
- практичні заняття щодо реалізації Правил та Програми.

Програма та плани навчань затверджуються Генеральним директором за поданням відповідального працівника.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.4. Не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін до чинного законодавства з цього питання усі працівники мають бути попереджені про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму. Всі працівники, що попереджені, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.5. Всі керівники структурних підрозділів повинні сприяти відповідальному працівнику у заходах спрямованих на виконання Програми, зокрема:

- оперативному одержанню у відповідності до Правил всієї необхідної інформації в належному вигляді стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;
- проведенню перевірок, згідно Плану проведення перевірок, діяльності підрозділу (в тому числі відокремленого підрозділу) та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми;
- залученню до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників підрозділу, виконанню наданих їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також надання ними допомоги при провадженні окремих дій;
- одержанню пояснень (в тому числі у письмовій формі) з питань здійснення фінансового моніторингу від працівників підрозділу незалежно від займаних ними посад;
- отриманню доступу до документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

4. Другий рівень

4.1. На другому рівні відповідальний працівник повинен:

- забезпечити аналіз та, у разі необхідності, перевірку інформації стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, які виявлені працівниками СК відповідно до Правил, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;
- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення стосовно необхідності реєстрації інформації про фінансові операції у реєстрі фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;
- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення щодо того, про які операції має бути повідомлено Держфінмоніторингу і правоохоронним органам, та забезпечити здійснення відповідних повідомлень.

4.2. Відповідальний працівник повинен підвищувати свою кваліфікацію не рідше одного разу на три роки (або пройти навчання протягом трьох місяців після призначення на посаду або надання відповідних повноважень) опанувати затверджену Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України типову програму навчання з питань фінансового моніторингу, скласти екзамен та отримати відповідний документ про навчання, у відповідності до Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу».

4.3. Відповідальний працівник, з метою забезпечення належного виконання СК внутрішнього фінансового моніторингу, повинен здійснювати:

- розробку та постійне поновлення Правил та Програми;
- забезпечення підготовки та навчання персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- забезпечення контролю за виконанням всіма працівниками СК Правил та Програми;
- надання консультацій працівникам СК відносно виявлених ними фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;

- забезпечення надання інформації з питань фінансового моніторингу на запити Держфінмоніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбач чинним законодавством;
- сприяння представникам Держфінмоніторингу та Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, з питань проведення аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбач чинним законодавством;
- проведення перевірок діяльності підрозділів СК (відокремленого підрозділу) та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми (план є Додатком 10 до цієї Програми);
- залучення до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників СК, надання їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також вимагання від них допомоги при провадженні окремих дій;
- проведення аналізу документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

4.4. Відповідальний працівник зобов'язаний до десятого числа кожного місяця надавати Генеральному директору письмову довідку за підсумками попереднього місяця стосовно:

- виявлених фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та заходи, які були вжиті;
- зареєстрованих фінансових операцій з ознаками обов'язкового і внутрішнього фінансового моніторингу;
- направлених до Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, в тому числі на його запити;
- розробки та постійного поновлення Правил внутрішнього фінансового моніторингу і Програми його здійснення;
- підготовки персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- стану забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками та підрозділами СК;
- стосовно виконання плану проведення перевірок (у разі проведення перевірок у попередньому місяці).

4.5. Відповідальний працівник повинен вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Держфінмоніторингу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), надавати вказану інформацію суб'єктам первинного та державного фінансового моніторингу, державним органам та іншим особам виключно на підставі письмових вимог та лише у випадках прямо передбачених чинним законодавством України.

4.6. Всі документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу СК є внутрішніми документами СК, що містять інформацію з обмеженим доступом. Відповідальний працівник зберігає документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу СК у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

4.7. Відповідальний працівник забезпечує зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, якими здійснено фінансову операцію, що згідно з цим Законом підлягає фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, та всю документацію про здійснення фінансової операції протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції, а також копій документів, що надавались Держфінмоніторингу, та реєстри фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу.

4.8. Відповідальний працівник повинен скласти річний план проведення перевірок підрозділів СК (відокремленого підрозділу) та погодити зазначений план до початку року з Генеральним директором (план є Додатком 10 до цієї Програми). У разі необхідності, на протязі поточного року вносити корективи до вказаного плану та погодити скорегований план з Генеральним директором.

5. Третій рівень

5.1. Генеральний директор, який є відповідальним за організацію виконання вимог законодавства України з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та організацію внутрішньої системи запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним

шляхом, з метою забезпечення проведення фінансового моніторингу СК на третьому рівні контролює та забезпечує наступне.

5.2. Забезпечує введення окремої посади працівника відповідального за проведення внутрішнього фінансового моніторингу, у тому числі у відокремлених підрозділах.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.3. Призначає відповідального працівника, який є незалежним у своїй діяльності та підзвітним тільки Генеральному директору, не пізніше здійснення першої фінансової операції у новоствореному суб'єкті (відокремленому підрозділі). Створює умови, щоб відповідальний працівник міг підвищувати свою кваліфікацію не рідше одного разу на три роки (або пройти навчання протягом трьох місяців після призначення на посаду або надання відповідних повноважень) опанувати затверджену Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України типову програму навчання з питань фінансового моніторингу, скласти екзамени та отримати відповідний документ про навчання, у відповідності до Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу».

При призначенні відповідального працівника враховує наступні застереження:

- не може бути призначена відповідальним працівником особа, що має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята в установленому законом порядку;
- одна і та сама особа не може бути одночасно призначена відповідальним працівником суб'єкта і відокремленого підрозділу суб'єкта;
- відповідальний працівник повинен мати знання та володіти навичками визначеними Наказом Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму»;
- відповідальний працівник повинен вільно володіти державною мовою.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.4. На час відсутності відповідального працівника СК (відокремленого підрозділу) або неможливості виконання покладених на нього обов'язків призначає особу, що виконує його обов'язки. На вказану особу поширюються права, обов'язки та вимоги, встановлені для відповідального працівника (відповідно до посадової інструкції відповідального працівника), на час відсутності відповідального працівника або неможливості виконання покладених на нього обов'язків.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.5. Затверджує посадову інструкція відповідального працівника з метою визначення його обов'язків та делегування повноважень. Відповідальний працівник та особа, що виконує його обов'язки у разі його відсутності, засвідчують підписом ознайомлення з цією посадовою інструкцією.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.6. Забезпечує підписання та відправку повідомлення (форма 1-ФМ) Держфінмоніторингу про призначення або звільнення відповідального працівника (або особи, що тимчасово виконує його обов'язки) протягом трьох робочих днів з моменту призначення, тимчасового призначення або звільнення, або з дати настання змін інших відомостей зазначених у раніше надісланій формі 1-ФМ. Примірник форми 1-ФМ має зберігатися разом з повідомленням про результати її обробки (форми 3-ФМ) протягом п'яти років з дати надіслання форми 1-ФМ до Держфінмоніторингу.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.7. Забезпечує затвердження Програми та Правил за поданням відповідального працівника, протягом трьох робочих днів з дати призначення відповідального працівника, але в будь-якому разі не пізніше моменту здійснення першої фінансової операції.

Відповідальні: відповідальний працівник.

5.8. Забезпечує відповідні умови з метою якісного здійснення фінансового моніторингу працівниками СК.

5.9. Здійснює оперативне реагування на повідомлення відповідального працівника у разі виявлення неналежного виконання працівниками СК Програми або Правил.

5.10. Приймає остаточне рішення, у відповідності з чинним законодавством України, стосовно надання інформації, яка стосується проведення фінансового моніторингу СК, на вимогу державних органів або інших осіб.

5.11. Здійснює контроль за виконанням плану проведення перевірок підрозділів з питань виконання вимог Програми та Правил та погоджує цей план за поданням відповідального працівника СК (відокремленого підрозділу).

Відповідальні: відповідальний працівник.

6. Питання ідентифікації та вивчення клієнтів СК та інших осіб.

6.1. Під час укладання договору про надання фінансових послуг на підставі ліцензії Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, працівник СК, що готує вказаний договір, з метою проведення ідентифікації іншої сторони договору:

- пропонує особі заповнити опитувальник (Додаток 1 або Додаток 2);
- після одержання опитувальника, оформленого належним чином, з метою визначення інформації про цю особу у відповідності до ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», проводить та підтверджує особистим підписом на опитувальнику факт проведення ідентифікації особи на підставі наданих особою, на її вибір:
  - оригіналів документів;
  - або копій документів, що засвідчені нотаріально;
  - або копій документів, що засвідчені підприємством (установою, організацією), яке їх видало;
- створює фотокопії (у разі необхідності) всіх наданих особою документів (або належним чином завірених копій документів), на підставі яких він провів ідентифікацію особи, та долучає їх разом з опитувальником до заповненої ним анкети (Додаток 8);
- надає анкету, опитувальник та створені ним фотокопії відповідальному працівнику для перевірки вірності заповненої ним анкети та підписання її;
- після підписання анкети відповідальним працівником, працівник передає її, фотокопії документів, опитувальник та документи, що донього додаються, на зберігання керівнику підрозділу за підпорядкуванням.

Анкета заповнюється за такими ж правилами як і Відомості про учасника фінансової операції (форма № 2-ФМ).

Анкета є внутрішнім документом установи.

Анкета не складається у випадку, якщо вона раніше була вже складена та данні, що в ній містяться, не зазнали змін.

Анкета та опитувальник не складаються, якщо стороною договору є фізична особа, що непричетна до фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, згідно Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом».

Анкета не складаються, якщо стороною договору є юридична особа, що непричетна до фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, згідно Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом».

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.2. Опитувальник, підписаний працівником СК, та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Керівник підрозділу, працівник якого провів ідентифікацію особи, зберігає анкету, опитувальники та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

Термін зберігання вказаних документів становить п'ять років після підписання опитувальника працівником СК або, у разі якщо особа, зазначена в опитувальнику, причетна до фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу, протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.3. У разі виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, анкета, використовується відповідальним працівником під час реєстрації вказаних операцій для заповнення Відомостей про учасника фінансової операції. Після використання відповідальний працівник повертає анкету та інші документи, які до неї додаються, для подальшого зберігання відповідному керівнику підрозділу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів, відповідальний працівник.

6.4. У разі якщо особа діє як представник іншої особи, або у працівника СК, що готує вказаний договір, виникає сумнів стосовно того, що особа виступає від власного імені або вигодоодержувачем є інша особа, вказаний працівник СК зобов'язаний за правилами п. 6.1. ідентифікувати також особу, від імені якої здійснюється фінансова операція або яка є вигодоодержувачем.

6.5. У разі, якщо особа, яка є іншою стороною договору, належить до осіб, які характеризуються підвищеним ступенем імовірності здійснення ними операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму (Додаток 3), слід приділяти підвищену увагу:

- з'ясуванню дійсних власників юридичної особи;
- правильності оформлення установчих документів юридичної особи (враховуючи всі зареєстровані зміни);
- складу засновників юридичної особи;
- структурі органів управління юридичної особи та їх повноваженням;
- розміру зареєстрованого та сформованого статутного фонду юридичної особи;
- відповідності фінансової операції звичайній діяльності юридичної особи;
- характеру діяльності;
- меті та підставам проведення операцій передбачених договором;
- оцінці розміру та джерел існуючих та очікуваних надходжень;
- опису джерел походження і способів переказу (внесення) грошей, що використовуються в операціях передбачених договором;
- вивченню пов'язаних осіб юридичної особи.

6.6. У разі наявності при здійсненні ідентифікації мотивованої підозри щодо надання особою недостовірної інформації або навмисного подання особою інформації з метою введення в оману:

- працівник СК, що готує вказаний договір, має негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Генеральному директору та може запропонувати (виклавши на вказаній службовій записці) наступне:
  - укласти договір та направити запит з метою витребувати передбачену законодавством інформацію, яка стосується ідентифікації цієї особи в органах державної влади, банків, інших юридичних осіб, а також здійснювати передбачені законодавством заходи щодо збору такої інформації з інших джерел, з зазначенням терміну безоплатного надання СК такої інформації протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту;
  - не укладати договір про надання відповідних фінансових послуг;
  - укласти договір та надавати інформацію про фінансові операції, що передбачаються договором, Держфінмоніторингу у встановленому чинним законодавством порядку;
- Генеральний директор приймає остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника.

6.7. Під час здійснення ідентифікації працівники СК повинні враховувати переліки країн наведені у Додатку 4 та Додатку 5 до цієї Програми.

6.8. Під час здійснення ідентифікації працівники СК повинні враховувати переліки осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 9 до Програми).

6.9. У разі укладання договору не пов'язаного з наданням фінансових послуг СК та виявлення можливості проведення в подальшому на підставі вказаного договору фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 9 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 7), працівник СК, що готує вказаний договір зобов'язаний провести заходи передбачені пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми.

6.10. У разі виявлення працівником СК, фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 9 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 7),

працівник повідомляє про це відповідального працівника, який повинен забезпечити, за допомогою працівників відповідних підрозділів СК, проведення заходів з ідентифікації осіб, які є причетними до вказаних фінансових операцій, передбачених пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми, якщо ці заходи не були здійснені раніше або виникають сумніви у достовірності або достатності попередньо отриманої інформації про ідентифікацію клієнта, або відомості зазнали змін, або закінчився строк дії документів, на підставі яких проводилася ідентифікація.

6.11. Працівник відповідного підрозділу, яким була проведена ідентифікація клієнта уточнює інформацію, отриману за результатами ідентифікації та вивчення клієнта не рідше одного разу на три роки, у разі надання на протязі цього терміну послуг відповідному клієнту. Якщо ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, оцінюється як великий (перелік критеріїв таких операцій наведений у Додатку 7), уточнення інформації, отриманої за результатами ідентифікації та вивчення клієнта здійснюється не рідше одного разу на рік.

7. Випадки відмови від забезпечення здійснення фінансової операції

7.1. У разі виявлення працівником СК, фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6), працівник може запропонувати відмовитися від забезпечення здійснення цієї фінансової операції керівництву СК.

Рішення про відмову від забезпечення здійснення цієї фінансової операції приймається в наступному порядку:

- працівник має негайно повідомити про свою пропозицію відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Генеральному директору виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор.

7.2. У разі прийняття рішення про відмову від забезпечення здійснення фінансової операції особа, якій відмовлено повідомляється про це відповідним листом.

7.3. Відповідальний працівник забезпечує реєстрацію цієї операції не пізніше дня підписання вказаного листа Генеральним директором та надання в установленому порядку Держфінмоніторингу інформації про цю фінансову операцію на протязі трьох робочих днів з моменту її реєстрації.

8. Випадки припинення обслуговування особи у разі скасування державної реєстрації особи, визнання особи фіктивною, безвісно відсутньою, оголошення особи померлою

8.1. За наявності рішення відповідного органу державної влади про скасування державної реєстрації юридичної особи або державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності – фізичної особи, визнання в установленому законом порядку юридичної особи фіктивною або оголошення судом фізичної особи померлою чи визнання безвісно відсутньою СК припиняє подальше обслуговування такої особи та не перераховує чи іншим шляхом не розпоряджається фінансовими активами такої особи.

8.2. Рішення про припинення обслуговування особи приймається в день отримання відповідного повідомлення в наступному порядку:

- працівник СК, який отримав офіційного листа з відповідною інформацією має в той же день негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти інформацію у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає в той же день негайно службову записку Генеральному директору виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор в той же день.

8.3. Відповідальний працівник забезпечує невідкладне, в день прийняття рішення про припинення обслуговування особи, надання в установленому порядку Держфінмоніторингу інформації щодо фінансових активів такої особи.

8.4. У разі надходження розпоряджень Держфінмоніторингу або рішення суду стосовно вжиття чи невжиття заходів щодо вказаних фінансових активів особи СК вирішує пов'язані з ними питання відповідно до законодавства України в наступному порядку:

- працівник СК, який отримав офіційного листа з відповідними розпорядженнями (рішенням) має в той же день негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти інформацію у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає в той же день негайно службову записку Генеральному директору виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор в той же день.

8.5. У разі ненадходження розпоряджень Держфінмоніторингу або рішення суду стосовно вжиття чи нежиття заходів щодо вказаних фінансових активів особи ФК вирішує пов'язані з ними питання відповідно до законодавства України в наступному порядку:

- відповідальний працівник після закінчення семи робочих днів, на які було припинено обслуговування особи та розпорядження фінансовими активами такої особи, готує службову записку на ім'я Генерального директора з викладенням ситуації та надає її того ж дня негайно Генеральному директору;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор.

9. Порядок зупинення проведення фінансових операцій

9.1. Перед здійсненням кожної фінансової операції працівник СК, який забезпечує її здійснення, перевіряє наявність серед учасників або вигодоодержувачів цієї фінансової операції осіб, яких включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 9 до Програми).

9.2. Працівник СК зобов'язаний призупинити проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до вказаного переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності.

9.3. Рішення про зупинення проведення цієї фінансової операції на строк до двох робочих днів приймається в наступному порядку:

- працівник СК, який призупинив проведення фінансової операції, має в той же день негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, в той же день негайно передає службову записку Генеральному директору, виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції та у разі прийняття ним рішення про зупинення фінансової операції видає відповідне письмове доручення, яке є обов'язковим до виконання усіма працівниками СК;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор шляхом накладання відповідної резолюції на письмовому дорученні складеному відповідальним працівником або на наданій ним службовій записці.

9.4. У разі прийняття рішення про зупинення цієї фінансової операції, відповідальний працівник забезпечує надання інформації про цю фінансову операцію Держфінмоніторингу та правоохоронним органам визначеним законодавством на протязі дня зупинення фінансової операції у відповідності до Правил.

Повідомлення про зупинення фінансової операції надається Держфінмоніторингу в електронному вигляді каналами зв'язку та засвідчується електронним цифровим підписом в установленому законодавством порядку. У разі якщо установа подає Держфінмоніторингу інформацію про зупинення фінансової операції на паперових носіях, повідомлення про зупинення фінансової операції також передається Держфінмоніторингу засобами факсимільного зв'язку за телефонним номером та у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

Не пізніше наступного робочого дня після надсилання повідомлення про зупинення фінансової операції відповідальний працівник повинен пересвідчитися в отриманні Держфінмоніторингом зазначеного повідомлення у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

9.5. СК може одержати від Держфінмоніторингу рішення про подальше зупинення фінансової операції або повідомлення про прийняття рішення щодо недоцільності подальшого зупинення фінансової операції в паперовому вигляді поштою з повідомленням про вручення яке може доводитись до відома СК за допомогою факсимільного або кур'єрського, або фельд'єгерського, або спеціального зв'язку, або

у вигляді файлу-рішення в електронному вигляді засобами електронної пошти в мережі Інтернет у встановленому Держфінмоніторингом порядку та вигляді.

9.6. У разі одержання СК повідомлення від Держфінмоніторингу стосовно прийняття ним рішення про подальше зупинення такої операції на строк до п'яти робочих днів, рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції СК приймається в наступному порядку:

- працівник СК, що одержав вказане рішення, в той же день негайно передає його відповідальному працівнику;
- відповідальний працівник на підставі наданого рішення забезпечує подальше зупинення проведення фінансової операції на строк, указаний у рішенні Держфінмоніторингу, шляхом видання відповідного письмового доручення, яке є обов'язковим до виконання усіма працівниками СК та надає його того ж дня негайно Генеральному директору;
- остаточне рішення з цього питання приймає Генеральний директор шляхом накладання відповідної резолюції на письмовому дорученні складеному відповідальним працівником.

9.7. У разі ненадходження до СК протягом двох робочих днів з дня зупинення фінансової операції рішення Держфінмоніторингу про подальше зупинення фінансової операції або одержання від Держфінмоніторингу рішення щодо недоцільності подальшого зупинення проведення фінансової операції СК поновлює її проведення.

Рішення про поновлення проведення фінансової операції СК приймається в наступному порядку:

- відповідальний працівник в день одержання від Держфінмоніторингу рішення щодо недоцільності подальшого зупинення проведення фінансової операції або після закінчення другого робочого дня, на які було зупинено проведення вказаної фінансової операції, готує службову записку на ім'я Генерального директора з викладенням ситуації та пропозицією щодо поновлення проведення фінансової операції наступного робочого дня та надає її того ж дня Генеральному директору;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор шляхом накладання відповідної резолюції на наданій службовій записці не пізніше наступного робочого дня після одержання вказаної службової записки відповідального працівника.

10. Порядок вжиття заходів щодо запобігання розголошенню інформації з питань фінансового моніторингу

10.1. Загальні положення.

10.1.1. У відповідності до вимог положень ст. 5, 8 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» (далі – Закон):

- суб'єкт первинного фінансового моніторингу на підставі та на виконання цього Закону зобов'язаний вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Уповноваженому органу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації);

- інформація, що передається згідно з вимогами цього Закону, є такою, що має обмежений доступ. Обмін зазначеною інформацією, її розкриття та захист Уповноваженим органом, суб'єктами первинного фінансового моніторингу, органами виконавчої влади та Національного банку України, які відповідно до законодавства забезпечують регулювання та нагляд за діяльністю суб'єктів первинного фінансового моніторингу, здійснюється відповідно до законодавства;

- суб'єкти первинного фінансового моніторингу, їх посадові особи та інші працівники не несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову та кримінальну відповідальність за надання Уповноваженому органу інформації про фінансову операцію, якщо вони діяли в межах цього Закону, навіть якщо такими діями заподіяно шкоду юридичним або фізичним особам, та за інші дії, пов'язані з виконанням цього Закону;

- працівникам суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які надіслали Уповноваженому органу повідомлення про фінансову операцію, що підлягає згідно з цим Законом фінансовому моніторингу, забороняється повідомляти про це осіб, які здійснюють фінансову операцію, та будь-яких третіх осіб. Внаслідок порушення цієї частини статті працівниками суб'єктів первинного фінансового моніторингу наступає відповідальність, передбачена законами України.

10.1.2. У відповідності до статті 209¹ Кримінального Кодексу України:

1. Повторне умисне неподання інформації про фінансові операції або повторне умисне подання завідомо недостовірної інформації про фінансові операції, які підлягають внутрішньому або обов'яз-

ковому фінансовому моніторингу, спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, -

карається штрафом від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Незаконне розголошення у будь-якому вигляді інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, особою, якій ця інформація стала відома у зв'язку з професійною або службовою діяльністю, -

карається штрафом від двох до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

10.1.3. У відповідності до статті 382 Кримінального Кодексу України:

1. Умисне невиконання службовою особою вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкоджання їх виконанню -

карається штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, вчинені службовою особою, яка займає відповідальне чи особливо відповідальне становище, або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, або якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам і свободам громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам юридичних осіб, -

караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

10.1.4. У відповідності статті 166⁹ Кодексу України про адміністративні правопорушення:

Порушення вимог щодо ідентифікації особи, яка здійснює фінансову операцію, порушення порядку реєстрації фінансових операцій, що підлягають первинному фінансовому моніторингу, неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації про такі фінансові операції спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, а також невиконання вимог щодо зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, що здійснюють фінансові операції, та документації щодо проведених ними фінансових операцій, -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб суб'єктів первинного фінансового моніторингу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Розголошення інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, або факту надання такої інформації -

тягне за собою накладення штрафу від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

10.2. Категорії працівників СК та питання конфіденційності.

10.2.1. Всі працівники СК поділяються на три категорії:

- до першої категорії включаються працівники СК, які мають доступ або причетні до передачі інформації, що надається Держфінмоніторингу, а також факту її надання (перелік посад, які займають ці працівники додається до цієї Програми);

- до другої категорії включаються працівники СК, які задіяні у проведенні заходів з внутрішнього фінансового моніторингу СК але, які не мають доступ або не причетні до передачі інформації, що надається Держфінмоніторингу (перелік посад, які займають ці працівники додається до цієї Програми);

- до третьої категорії включаються всі інші працівники СК.

10.2.2. Всі працівники СК, що відносяться до першої та другої категорії зобов'язані ознайомитися з Правилами проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - Правила) та Програмою здійснення внутрішнього фінансового моніторингу. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін Правила та/або Програму. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у відомості з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

10.2.3. Всім працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою, з метою забезпечення умов конфіденційності, забороняється розголошувати їх зміст ні в межах установи, ні за її межами крім випадків, передбачених чинним законодавством України.

10.2.4. Відповідальний працівник СК, забезпечує зберігання Правил та Програм. Відповідальний працівник зберігає вказані документи у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

10.2.5. Відповідальний працівник та інші працівники СК, що відносяться до першої категорії, повинні забезпечувати конфіденційність інформації, яка надається до Держфінмоніторингу, а також факту її надання і не поширювати її ні в межах установи, ні за її межами, в тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких здійснюється повідомлення, крім випадків, передбачених чинним законодавством України. Порядок зберігання зазначеної інформації визначений у Програмі та Правилах.

10.2.6. Відповідальний працівник та інші працівники СК, що відносяться до першої та другої категорії повинні забезпечувати конфіденційність інформації з питань фінансового моніторингу і не поширювати її ні в межах установи, ні за її межами, крім випадків, передбачених чинним законодавством України. Порядок зберігання зазначеної інформації визначений у Програмі та Правилах.

10.2.7. З метою забезпечення конфіденційності інформації яка надається (одержується від) Держфінмоніторингу та іншим державним установам, та стосується питань проведення фінансового моніторингу:

- реєстрацію кореспонденції з зазначеного питання здійснює відповідальний працівник у окремому електронному журналі до якого мають доступ треті особи виключно за згодою відповідального та за погодженням з керівником установи;
- вся вхідна кореспонденція від Держфінмоніторингу, з метою запобігання неконтрольованого доступу, негайно передається у день її одержання без догляду та відкриття безпосередньо від працівника, який її одержав відповідальному працівнику, про що попереджаються у посадових інструкціях всі працівники.

10.3. Випадки надання інформації з питань фінансового моніторингу, передбачені чинним законодавством України.

10.3.1. СК зобов'язана надавати Держфінмоніторингу наступну інформація у строки та у випадках передбачених чинним законодавством України:

- у разі реєстрації суб'єкта первинного фінансового моніторингу в інформаційно-аналітичній системі Держфінмоніторингу (форма № 1-ФМ);
- у разі подання інформації про відокремлений підрозділ суб'єкта первинного фінансового моніторингу (форма № 1-ФМ);
- у разі призначення (звільнення) відповідального працівника за проведення внутрішнього фінансового моніторингу або особи, що тимчасово виконує його обов'язки в суб'єкті первинного фінансового моніторингу (відокремленому підрозділі) (форма № 1-ФМ);
- при зміні загальних та додаткових відомостей про суб'єкта первинного фінансового моніторингу (форма № 1-ФМ);
- при зміні відомостей про відокремлений підрозділ, у разі його наявності (форма № 1-ФМ);
- при зміні відомостей про відповідального працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу (відокремленого підрозділу) або особи, що тимчасово виконує його обов'язки (форма № 1-ФМ);
- у разі припинення діяльності суб'єкта первинного фінансового моніторингу (відокремленого підрозділу) (форма № 1-ФМ);
- про фінансову операцію, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу (форма № 4-ФМ);
- про фінансову операцію, що підлягає внутрішньому фінансовому моніторингу (форма № 4-ФМ);
- додаткову інформацію на запит Держфінмоніторингу (форма № 6-ФМ), пов'язану з фінансовими операціями, що стали об'єктом фінансового моніторингу;
- на запит Держфінмоніторингу (форма № 6-ФМ) про надання інформації (який містить посилання на номер та дату реєстрації запиту органу іноземної держави у відповідному реєстрі Держфінмоніторингу) інформацію вказану у запиті;
- про фінансову операцію у випадку, коли працівники СК підозрюють що фінансова операція

здійснюється з метою легалізації (відмивання) доходів (форма № 4-ФМ);

- про фінансову операцію у випадку, коли працівники СК підозрюють або повинні були б підозрювати, що такі фінансові операції пов'язані, мають відношення або призначені для фінансування терористичної діяльності, терористичних актів чи терористичних організацій (форма № 4-ФМ);

- про фінансову операцію учасником або вигодоодержувачем за якою є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності, з повідомленням про її зупинення (форма № 4-ФМ). У разі надання вказаної інформації Держфінмоніторингу на паперових носіях ця інформація також передається Держфінмоніторингу засобами факсимільного зв'язку за телефонним номером та у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

Обмін вказаною інформацією між суб'єктом первинного фінансового моніторингу (його відокремленим підрозділом) та Держфінмоніторингом може здійснюватись в електронному вигляді за умови засвідчення її електронним цифровим підписом в установленому законодавством порядку та за умови, що захист інформації під час її передачі забезпечується відповідно до законодавства України. При цьому обмін інформацією в електронному вигляді може здійснюватись виключно у вигляді файлів інформаційного обміну у відповідності до наказів Держфінмоніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», «Про затвердження Порядку прийняття Державним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності».

10.3.2. СК зобов'язана надавати Службі безпеки України наступну інформація:

- про фінансову операцію у випадку, коли працівники СК підозрюють або повинні були б підозрювати, що такі фінансові операції пов'язані, мають відношення або призначені для фінансування терористичної діяльності, терористичних актів чи терористичних організацій (за тел. — —)-

10.3.3. СК зобов'язана надавати повноважним представникам Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, що діють у відповідності з Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Порядку проведення перевірок з питань запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», будь-яку інформація з питань проведення первинного фінансового моніторингу СК.

10.3.4. СК зобов'язана надавати, у разі отримання рішення (ухвали, постанови) суду щодо надання вказаної у ньому інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), будь-яку інформацію.

10.3.5. Іншим державним органам може надаватись інформації з питань фінансового моніторингу, у випадках та у порядку прямо передбачених законами України, іншими нормативно-правовими актами, що не суперечать Закону.

10.3.6. Прийняття рішення про надання інформації здійснюється у порядку визначеному Програмою та Правилами.

Дана Програма набирає чинності з моменту її затвердження Генеральним директором та є обов'язковою для виконання всіма працівниками СК, що забезпечують укладання договорів та причетні до проведення фінансових операцій за допомогою СК, у відповідності до їх посадових обов'язків.

Строк, на який складена ця Програма, встановлено до настання змін чинного законодавства, яке стосується вимог до Програми, або до неї можуть уноситися зміни шляхом затвердження Генеральним директором, за поданням відповідального працівника.

Відповідальний за проведення фінансового моніторингу
АТ «Страхова компанія «СК» _____

* Всі додатки аналогічні наведеному у прикладі Програми для адміністраторів пенсійних фондів.

19.2.2.3. Для кредитних спілок

«Затверджено»

Голова правління

Кредитної спілки «КС»

_____ Іванов І.І.

« ___ » _____ 20__ р.

**ПРОГРАМА
здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в Кредитній спілці «КС»**

Ця Програма здійснення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – Програма) містить комплекс заходів з організації проведення внутрішнього фінансового моніторингу Кредитної спілки «КС» (далі - КС) у якості суб'єкта первинного фінансового моніторингу, яка діє на підставі свідоцтва (дозволу, ліцензії) (вказати реквізити документів) Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України на право надання певних видів фінансових послуг.

Програма розроблена з метою запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму на виконання вимог Закону України «Про кредитні спілки», Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку реєстрації фінансових операцій суб'єктами первинного фінансового моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок визначення країн (територій), які не беруть участі в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взяття на облік Державним комітетом фінансового моніторингу фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку формування переліку осіб, пов'язаних з терористичною діяльністю», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про перелік офшорних зон», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до організації фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження деяких форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, та Інструкції щодо їх заповнення», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку прийняття Державним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказ Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку отримання Держфінмоніторингом інформації від суб'єктів господарювання», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу фінансовими установами», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Порядку проведення перевірок з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Порядку застосування Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України штрафів за невиконання (ненадане виконання) вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових по-

слуг України «Про затвердження Положення про застосування Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України заходів впливу», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Правил проведення перевірок Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо здійснення діяльності кредитною спілкою через відокремлені підрозділи» (зі змінами та доповненнями внесеними у вказані законодавчі акти в установленому законодавством порядку).

1. Загальні положення

1.1. У виконанні Програми зобов'язані приймати безпосередню участь працівники КС, які займають посади вказані у розділі 10 Програми (далі – працівники КС), в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

1.2. Працівники КС повинні бути неупереджені при здійсненні фінансового моніторингу.

1.3. Всі працівники КС повинні дотримуватись принципу конфіденційності інформації, яка надається Держфінмоніторингу (у тому числі про факт передачі відомостей про фінансову операцію), та іншої інформації з питань фінансового моніторингу.

Вимоги до забезпечення конфіденційності інформації щодо фінансових операцій, які підлягають фінансовому моніторингу та можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, зокрема включають:

- порядок здійснення заходів щодо з'ясування суті та мети операцій, що підлягають фінансовому моніторингу відповідно до розділу 6 цієї Програми;
- ознаки операцій, які підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу, додаток 6 до цієї Програми;
- інші ознаки підозрілих фінансових операцій, додаток 7 до цієї Програми;
- критерії класифікації осіб, опис типів осіб, які характеризуються підвищеним ступенем ймовірності здійснення ними операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму, додаток 3 до цієї Програми;
- перелік організацій та фізичних осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності, додаток 9 до цієї Програми;
- вжиття заходів щодо запобігання розголошенню інформації з питань фінансового моніторингу відповідно до розділу 10 цієї Програми.

Розробка та постійний перегляд вказаних додатків до цієї Програми здійснюється працівником відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – відповідальний працівник) у терміни та строки та в порядку, відповідно до вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом». Вказані додатки та зміни до них затверджуються Головою правління за поданням відповідального працівника.

1.4. Працівники КС повинні запобігати залученню їх до легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

2. Організаційна система забезпечення здійснення внутрішнього фінансового моніторингу

2.1. Внутрішня система фінансового моніторингу КС складається з трьох рівнів – першого, другого та третього.

Перший рівень – здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками КС, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

Другий рівень – здійснення заходів з проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівником відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – відповідальний працівник), в межах його компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму та виконання вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу та забезпечення надання Держфінмоніторингу та правоохоронним органам інформації про виявлені операції у порядку та випадках визначених чинним законодавством України.

Третій рівень – затвердження Головою правління необхідних внутрішніх документів, створення умов працівникам КС з метою забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу у

відповідності до Правил проведення внутрішнього фінансового моніторингу КС (далі – Правила) та Програми, здійснення контролю за належним виконання працівниками КС вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

Дії спрямовані на забезпечення проведення фінансового моніторингу, обов'язки та повноваження всіх працівників КС викладені у їх посадових інструкціях, Правилах та цій Програмі.

3. Перший рівень

3.1. Для забезпечення якісного здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками КС, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму на першому рівні Головою правління та відповідальним працівником постійно контролюється здійснення заходів викладених далі.

3.2. Усі працівники КС зобов'язані ознайомитися з Правилами та Програмою. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.3. Для забезпечення належного рівня підготовки персоналу з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу КС організовує та проводить відповідні навчання, які на практиці пояснюють, що вимагається від працівників, не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що пройшли навчання, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Навчання працівників, виходячи з їх посадових обов'язків, здійснюється шляхом проведення навчальних занять щодо:

- ознайомлення працівників з міжнародними документами, рекомендаціями ФАТФ з питань запобігання легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, із законодавством України з питань запобігання легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;
- ознайомлення працівників з порядком підготовки та подання відповідальному працівнику інформації, необхідної для прийняття рішення про інформування Держфінмоніторингу та правоохоронних органів;
- ознайомлення працівників з порядком збору та зберігання документів, які стосуються фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;
- ознайомлення працівників з вимогами щодо забезпечення конфіденційності інформації про фінансові операції, які підлягають фінансовому моніторингу та можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;
- ознайомлення працівників з внутрішніми документами з питань фінансового моніторингу;
- ознайомлення працівників з типологіями відмивання грошей через установи, розробленими компетентними органами, у тому числі іноземними, які працюють у сфері запобігання легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, та які офіційно надіслані Держфінмоніторингом або Держфінпослуг для вивчення;
- ознайомлення працівників з порядком проведення ідентифікації фізичних та юридичних осіб;
- ознайомлення з засобами і прийомами вивчення клієнтів та перевірки інформації щодо їх ідентифікації;
- здійснення практичних заходів з фінансового моніторингу;
- вивчення передового досвіду у виявленні фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму;
- вивчення передового досвіду у виявленні можливого використання новітніх технологій у схемах легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму;
- попередження про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;
- практичні заняття щодо реалізації Правил та Програми.

Програма та плани навчань затверджуються Головою правління за поданням відповідального працівника.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.4. Не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін до чинного законодавства з цього питання усі працівники мають

бути попереджені про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму. Всі працівники, що попереджені, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.5. Всі керівники структурних підрозділів повинні сприяти відповідальному працівнику у заходах спрямованих на виконання Програми, зокрема:

- оперативному одержанню у відповідності до Правил всієї необхідної інформації в належному вигляді стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;
- проведенню перевірок, згідно Плану проведення перевірок, діяльності підрозділу (в тому числі відокремленого підрозділу) та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми;
- залученню до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників підрозділу, виконанню наданих їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також надання ними допомоги при провадженні окремих дій;
- одержанню пояснень (в тому числі у письмовій формі) з питань здійснення фінансового моніторингу від працівників підрозділу незалежно від займаних ними посад;
- отриманню доступу до документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

4. Другий рівень

4.1. На другому рівні відповідальний працівник повинен:

- забезпечити аналіз та, у разі необхідності, перевірку інформації стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, які виявлені працівниками КС відповідно до Правил, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;
- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення стосовно необхідності реєстрації інформації про фінансові операції у реєстрі фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;
- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення щодо того, про які операції має бути повідомлено Держфінмоніторингу і правоохоронним органам, та забезпечити здійснення відповідних повідомлень.

4.2. Відповідальний працівник повинен підвищувати свою кваліфікацію не рідше одного разу на три роки (або пройти навчання протягом трьох місяців після призначення на посаду або надання відповідних повноважень) опанувати затверджену Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України типову програму навчання з питань фінансового моніторингу, скласти екзамен та отримати відповідний документ про навчання, у відповідності до Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу».

4.3. Відповідальний працівник, з метою забезпечення належного виконання КС внутрішнього фінансового моніторингу, повинен здійснювати:

- розробку та постійне поновлення Правил та Програми;
- забезпечення підготовки та навчання персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- забезпечення контролю за виконанням всіма працівниками КС Правил та Програми;
- надання консультацій працівникам КС відносно виявлених ними фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;
- забезпечення надання інформації з питань фінансового моніторингу на запити Держфінмоніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбачених чинним законодавством;
- сприяння представникам Держфінмоніторингу та Державної комісії з регулювання ринків фінан-

сових послуг України, з питань проведення аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбачених чинним законодавством;

- проведення перевірок діяльності підрозділів КС (відокремленого підрозділу) та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми (план є Додатком 10 до цієї Програми);
- залучення до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників КС, надання їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також вимагання від них допомоги при провадженні окремих дій;
- проведення аналізу документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

4.4. Відповідальний працівник зобов'язаний до десятого числа кожного місяця надавати Голові правління письмову довідку за підсумками попереднього місяця стосовно:

- виявлених фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та заходи, які були вжиті;
- зареєстрованих фінансових операцій з ознаками обов'язкового і внутрішнього фінансового моніторингу;
- направлених до Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, в тому числі на його запити;
- розробки та постійного поновлення Правил внутрішнього фінансового моніторингу і Програми його здійснення;
- підготовки персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- стану забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками та підрозділами КС;
- стосовно виконання плану проведення перевірок (у разі проведення перевірок у попередньому місяці).

4.5. Відповідальний працівник повинен вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Держфінмоніторингу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), надавати вказану інформацію суб'єктам первинного та державного фінансового моніторингу, державним органам та іншим особам виключно на підставі письмових вимог та лише у випадках прямо передбачених чинним законодавством України.

4.6. Всі документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу КС є внутрішніми документами КС, що містять інформацію з обмеженим доступом. Відповідальний працівник зберігає документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу КС у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

4.7. Відповідальний працівник забезпечує зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, якими здійснено фінансову операцію, що згідно з цим Законом підлягає фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, та всю документацію про здійснення фінансової операції протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції, а також копій документів, що надавались Держфінмоніторингу, та реєстри фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу.

4.8. Відповідальний працівник повинен скласти річний план проведення перевірок підрозділів КС (відокремленого підрозділу) та погодити зазначений план до початку року з Головою правління (план є додатком до цієї Програми). У разі необхідності, на протязі поточного року вносити корективи до вказаного плану та погодити скорегований план з Головою правління.

5. Третій рівень

5.1. Голова правління, який є відповідальним за організацію виконання вимог законодавства України з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та організацію внутрішньої системи запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, з метою забезпечення проведення фінансового моніторингу КС на третьому рівні контролює та забезпечує наступне.

5.2. Забезпечує введення окремої посади працівника відповідального за проведення внутрішнього фінансового моніторингу, у тому числі у відокремлених підрозділах.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.3. Призначає відповідального працівника, який є незалежним у своїй діяльності та підвітним тільки Голові правління, не пізніше здійснення першої фінансової операції у новоствореному суб'єкті (відокремленому підрозділі). Створює умови, щоб відповідальний працівник міг підвищувати свою кваліфікацію не рідше одного разу на три роки (або пройти навчання протягом трьох місяців після призначення на посаду або надання відповідних повноважень) опанувати затверджену Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України типову програму навчання з питань фінансового моніторингу, скласти екзамен та отримати відповідний документ про навчання, у відповідності до Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу».

При призначенні відповідального працівника враховує наступні застереження:

- не може бути призначена відповідальним працівником особа, що має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята в установленому законом порядку;
- одна і та сама особа не може бути одночасно призначена відповідальним працівником суб'єкта і відокремленого підрозділу суб'єкта;
- відповідальний працівник повинен мати знання та володіти навичками визначеними Наказом Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму»;
- відповідальний працівник повинен вільно володіти державною мовою.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.4. На час відсутності відповідального працівника КС (відокремленого підрозділу) або неможливості виконання покладених на нього обов'язків призначає особу, що виконує його обов'язки. На вказану особу поширюються права, обов'язки та вимоги, встановлені для відповідального працівника (відповідно до посадової інструкції відповідального працівника), на час відсутності відповідального працівника або неможливості виконання покладених на нього обов'язків.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.5. Затверджує посадову інструкція відповідального працівника з метою визначення його обов'язків та делегування повноважень. Відповідальний працівник та особа, що виконує його обов'язки у разі його відсутності, засвідчують підписом ознайомлення з цією посадовою інструкцією.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.6. Забезпечує підписання та відправку повідомлення (форма 1-ФМ) Держфінмоніторингу про призначення або звільнення відповідального працівника (або особи, що тимчасово виконує його обов'язки) протягом трьох робочих днів з моменту призначення, тимчасового призначення або звільнення, або з дати настання змін інших відомостей зазначених у раніше надісланій формі 1-ФМ. Примірник форми 1-ФМ має зберігатися разом з повідомленням про результати її обробки (форми 3-ФМ) протягом п'яти років з дати надіслання форми 1-ФМ до Держфінмоніторингу.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.7. Забезпечує затвердження Програми та Правил за поданням відповідального працівника, протягом трьох робочих днів з дати призначення відповідального працівника, але в будь-якому разі не пізніше моменту здійснення першої фінансової операції.

Відповідальні: відповідальний працівник.

5.8. Забезпечує відповідні умови з метою якісного здійснення фінансового моніторингу працівниками КС.

5.9. Здійснює оперативне реагування на повідомлення відповідального працівника у разі виявлення неналежного виконання працівниками КС Програми або Правил.

5.10. Приймає остаточне рішення, у відповідності з чинним законодавством України, стосовно надання інформації, яка стосується проведення фінансового моніторингу КС, на вимогу державних органів або інших осіб.

5.11. Здійснює контроль за виконанням плану проведення перевірок підрозділів з питань виконання вимог Програми та Правил та погоджує цей план за поданням відповідального працівника КС (відокремленого підрозділу).

Відповідальні: відповідальний працівник.

6. Питання ідентифікації та вивчення клієнтів КС та інших осіб

6.1. Під час укладання договору про надання фінансових послуг на підставі свідоцтва (дозволу, ліцензії) Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, або одержання від особи заяви стосовно прийняття її до кредитної спілки, працівник КС, що готує вказаний договір (або приймає вказану заяву), з метою проведення ідентифікації іншої сторони договору (або особи, що склала вказану заяву):

- пропонує особі заповнити опитувальник (Додаток 1 або Додаток 2);
- після одержання опитувальника, оформленого належним чином, з метою визначення інформації про цю особу у відповідності до ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», проводить та підтверджує особистим підписом на опитувальнику факт проведення ідентифікації особи на підставі наданих особою, на її вибір:
  - оригіналів документів;
  - або копій документів, що засвідчені нотаріально;
  - або копій документів, що засвідчені підприємством (установою, організацією), яке їх видало;
- створює фотокопії (у разі необхідності) всіх наданих особою документів (або належним чином завірених копій документів), на підставі яких він провів ідентифікацію особи, та долучає їх разом з опитувальником до заповненої ним анкети (Додаток 8);
- надає анкету, опитувальник та створені ним фотокопії відповідальному працівнику для перевірки вірності заповненої ним анкети та підписання її;
- після підписання анкети відповідальним працівником, працівник передає її, фотокопії документів, опитувальник та документи, що до нього додаються, на зберігання керівнику підрозділу за підпорядкуванням.

Анкета заповнюється за такими ж правилами як і Відомості про учасника фінансової операції (форма № 2-ФМ).

Анкета є внутрішнім документом установи.

Анкета не складається у випадку, якщо вона раніше була вже складена та данні, що в ній містяться, не зазнали змін.

Анкета та опитувальник не складаються, якщо стороною договору є фізична особа, що непричетна до фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, згідно Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом».

Анкета не складаються, якщо стороною договору є юридична особа, що непричетна до фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, згідно Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом».

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.2. Опитувальник, підписаний працівником КС, та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Керівник підрозділу, працівник якого провів ідентифікацію особи, зберігає анкету, опитувальники та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

Термін зберігання вказаних документів становить п'ять років після підписання опитувальника працівником КС або, у разі якщо особа, зазначена в опитувальнику, причетна до фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу, протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.3. У разі виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, анкета, використовується відповідальним працівником під час реєстрації вказаних операцій для заповнення Відомостей про учасника фінансової операції. Після використання відповідальний працівник повертає анкету та інші документи, які до неї додаються, для подальшого зберігання відповідному керівнику підрозділу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів, відповідальний працівник.

6.4. У разі якщо особа діє як представник іншої особи, або у працівника КС, що готує вказаний договір (або приймає вказану заяву), виникає сумнів стосовно того, що особа виступає від власного

імені або вигодоодержувачем є інша особа, вказаний працівник КС зобов'язаний за правилами п. 6.1. ідентифікувати також особу, від імені якої здійснюється фінансова операція або яка є вигодоодержувачем (або в інтересах якої подається вказана заява).

6.5. У разі, якщо особа, яка є іншою стороною договору, належить до осіб, які характеризуються підвищеним ступенем імовірності здійснення ними операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму (Додаток 3), слід приділяти підвищену увагу:

- з'ясуванню дійсних власників юридичної особи;
- правильності оформлення установчих документів юридичної особи (враховуючи всі зареєстровані зміни);
- складу засновників юридичної особи;
- структурі органів управління юридичної особи та їх повноваженням;
- розміру зареєстрованого та сформованого статутного фонду юридичної особи;
- відповідності фінансової операції звичайній діяльності юридичної особи;
- характеру діяльності;
- меті та підставам проведення операцій передбачених договором;
- оцінці розміру та джерел існуючих та очікуваних надходжень;
- опису джерел походження і способів переказу (внесення) грошей, що використовуються в операціях передбачених договором;
- вивченню пов'язаних осіб юридичної особи.

6.6. У разі наявності при здійсненні ідентифікації мотивованої підозри щодо надання особою недостовірної інформації або навмисного подання особою інформації з метою введення в оману:

- працівник КС, що готує вказаний договір (або приймає вказану заяву), має негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Голови правління;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Голові правління та може запропонувати (виклавши на вказаній службовій записці) наступне:
  - укласти договір (прийняти заяву) та направити запит з метою витребувати передбачену законодавством інформацію, яка стосується ідентифікації цієї особи в органах державної влади, банків, інших юридичних осіб, а також здійснювати передбачені законодавством заходи щодо збору такої інформації з інших джерел, з зазначенням терміну безоплатного надання КС такої інформації протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту;
  - не укладати договір про надання відповідних фінансових послуг (відмовити в прийнятті особи до кредитної спілки);
  - укласти договір (прийняти особу до кредитної спілки) та надавати інформацію про фінансові операції, що передбачаються договором (або про надані послуги члену кредитної спілки), Держфінмоніторингу у встановленому чинним законодавством порядку;
- Голова правління приймає остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника.

6.7. Під час здійснення ідентифікації працівники КС повинні враховувати переліки країн наведені у Додатку 4 та Додатку 5 до цієї Програми.

6.8. Під час здійснення ідентифікації працівники КС повинні враховувати переліки осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 9 до Програми).

6.9. У разі укладання договору не пов'язаного з наданням фінансових послуг КС та виявлення можливості проведення в подальшому на підставі вказаного договору фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 9 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 7), працівник КС, що готує вказаний договір зобов'язаний провести заходи передбачені пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми.

6.10. У разі виявлення працівником КС, фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 9 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 7), працівник повідомляє про це відповідального працівника.

івника, який повинен забезпечити, за допомогою працівників відповідних підрозділів КС, проведення заходів з ідентифікації осіб, які є причетними до вказаних фінансових операцій, передбачених пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми, якщо ці заходи не були здійснені раніше або виникають сумніви у достовірності або достатності попередньо отриманої інформації про ідентифікацію клієнта, або відомості зазнали змін, або закінчився строк дії документів, на підставі яких проводилася ідентифікація.

6.11. Працівник відповідного підрозділу, яким була проведена ідентифікація клієнта уточнює інформацію, отриману за результатами ідентифікації та вивчення клієнта не рідше одного разу на три роки, у разі надання на протязі цього терміну послуг відповідному клієнту. Якщо ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, оцінюється як великий (перелік критеріїв таких операцій наведений у Додатку 7), уточнення інформації, отриманої за результатами ідентифікації та вивчення клієнта здійснюється не рідше одного разу на рік.

7. Випадки відмови від забезпечення здійснення фінансової операції

7.1. У разі виявлення працівником КС, фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6), працівник КС може запропонувати відмовитися від забезпечення здійснення цієї фінансової операції керівництву КС.

Рішення про відмову від забезпечення здійснення цієї фінансової операції приймається в наступному порядку:

- працівник має негайно повідомити про свою пропозицію відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Голови правління;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Голові правління виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Голова правління.

7.2. У разі прийняття рішення про відмову від забезпечення здійснення фінансової операції особа, якій відмовлено повідомляється про це відповідним листом.

7.3. Відповідальний працівник забезпечує реєстрацію цієї операції не пізніше дня підписання вказаного листа Головою правління та надання в установленому порядку Держфінмоніторингу інформації про цю фінансову операцію на протязі трьох робочих днів з моменту її реєстрації.

8. Випадки припинення обслуговування особи у разі скасування державної реєстрації особи, визнання особи фіктивною, безвісно відсутньою, оголошення особи померлою

8.1. За наявності рішення відповідного органу державної влади про скасування державної реєстрації юридичної особи або державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності - фізичної особи, визнання в установленому законом порядку юридичної особи фіктивною або оголошення судом фізичної особи померлою чи визнання безвісно відсутньою КС припиняє подальше обслуговування такої особи та не перераховує чи іншим шляхом не розпоряджається фінансовими активами такої особи.

8.2. Рішення про припинення обслуговування особи приймається в день отримання відповідного повідомлення в наступному порядку:

- працівник КС, який отримав офіційного листа з відповідною інформацією має в той же день негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти інформацію у службовій записці на ім'я Голови правління;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає в той же день негайно службову записку Голові правління виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Головою правління в той же день.

8.3. Відповідальний працівник забезпечує невідкладне, в день прийняття рішення про припинення обслуговування особи, надання в установленому порядку Держфінмоніторингу інформації щодо фінансових активів такої особи.

8.4. У разі надходження розпоряджень Держфінмоніторингу або рішення суду стосовно вжиття чи невжиття заходів щодо вказаних фінансових активів особи КС вирішує пов'язані з ними питання відповідно до законодавства України в наступному порядку:

- працівник КС, який отримав офіційного листа з відповідними розпорядженнями (рішенням) має в той же день негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти інформацію у службовій записці на ім'я Голови правління;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає в той же день негайно службову записку Голові правління виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Головою правління в той же день.

8.5. У разі ненадходження розпоряджень Держфінмоніторингу або рішення суду стосовно вжиття чи невжиття заходів щодо вказаних фінансових активів особи КС вирішує пов'язані з ними питання відповідно до законодавства України в наступному порядку:

- відповідальний працівник після закінчення семи робочих днів, на які було припинено обслуговування особи та розпорядження фінансовими активами такої особи, готує службову записку на ім'я Голови правління з викладенням ситуації та надає її того ж дня негайно Голові правління;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Голова правління.

9. Порядок зупинення проведення фінансових операцій

9.1. Перед здійсненням кожної фінансової операції працівник КС, який забезпечує її здійснення, перевіряє наявність серед учасників або вигодоодержувачів цієї фінансової операції осіб, яких включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 9 до Програми).

9.2. Працівник КС зобов'язаний призупинити проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до вказаного переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності.

9.3. Рішення про зупинення проведення цієї фінансової операції на строк до двох робочих днів приймається в наступному порядку:

- працівник КС, який призупинив проведення фінансової операції, має в той же день негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Голови правління;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, в той же день негайно передає службову записку Голові правління, виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції та у разі прийняття ним рішення про зупинення фінансової операції видає відповідне письмове доручення, яке є обов'язковим до виконання усіма працівниками КС;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Голова правління шляхом накладання відповідної резолюції на письмовому дорученні складеному відповідальним працівником або на наданій ним службовій записці.

9.4. У разі прийняття рішення про зупинення цієї фінансової операції, відповідальний працівник забезпечує надання інформації про цю фінансову операцію Держфінмоніторингу та правоохоронним органам визначеним законодавством на протязі дня зупинення фінансової операції у відповідності до Правил.

Повідомлення про зупинення фінансової операції надається Держфінмоніторингу в електронному вигляді каналами зв'язку та засвідчується електронним цифровим підписом в установленому законодавством порядку. У разі якщо установа подає Держфінмоніторингу інформацію про зупинення фінансової операції на паперових носіях, повідомлення про зупинення фінансової операції також передається Держфінмоніторингу засобами факсимільного зв'язку за телефонним номером та у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

Не пізніше наступного робочого дня після надсилання повідомлення про зупинення фінансової операції відповідальний працівник повинен пересвідчитися в отриманні Держфінмоніторингом зазначеного повідомлення у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

9.5. КС може одержати від Держфінмоніторингу рішення про подальше зупинення фінансової операції або повідомлення про прийняття рішення щодо недоцільності подальшого зупинення фінансової операції в паперовому вигляді поштою з повідомленням про вручення яке може доводитись до відома КС за допомогою факсимільного або кур'єрського, або фельд'єгерського, або спеціального зв'язку, або

у вигляді файлу-рішення в електронному вигляді засобами електронної пошти в мережі Інтернет у встановленому Держфінмоніторингом порядку та вигляді.

9.6. У разі одержання КС повідомлення від Держфінмоніторингу стосовно прийняття ним рішення про подальше зупинення такої операції на строк до п'яти робочих днів, рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції КС приймається в наступному порядку:

- працівник КС, що одержав вказане рішення, в той же день негайно передає його відповідальному працівнику;
- відповідальний працівник на підставі наданого рішення забезпечує подальше зупинення проведення фінансової операції на строк, указаний у рішенні Держфінмоніторингу, шляхом видання відповідного письмового доручення, яке є обов'язковим до виконання усіма працівниками КС та надає його того ж дня негайно Голові правління;
- остаточне рішення з цього питання приймає Голова правління шляхом накладання відповідної резолюції на письмовому дорученні складеному відповідальним працівником.

9.7. У разі ненадходження до КС протягом двох робочих днів з дня зупинення фінансової операції рішення Держфінмоніторингу про подальше зупинення фінансової операції або одержання від Держфінмоніторингу рішення щодо недоцільності подальшого зупинення проведення фінансової операції КС поновлює її проведення.

Рішення про поновлення проведення фінансової операції КС приймається в наступному порядку:

- відповідальний працівник в день одержання від Держфінмоніторингу рішення щодо недоцільності подальшого зупинення проведення фінансової операції або після закінчення другого робочого дня, на які було зупинено проведення вказаної фінансової операції, готує службову записку на ім'я Голови правління з викладенням ситуації та пропозицією щодо поновлення проведення фінансової операції наступного робочого дня та надає її того ж дня Голові правління;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Голова правління шляхом накладання відповідної резолюції на наданій службовій записці не пізніше наступного робочого дня після одержання вказаної службової записки відповідального працівника.

10. Порядок вжиття заходів щодо запобігання розголошенню інформації з питань фінансового моніторингу

10.1. Загальні положення.

10.1.1. У відповідності до вимог положень ст. 5, 8 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» (далі – Закон):

- суб'єкт первинного фінансового моніторингу на підставі та на виконання цього Закону зобов'язаний вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Уповноваженому органу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації);

- інформація, що передається згідно з вимогами цього Закону, є такою, що має обмежений доступ. Обмін зазначеною інформацією, її розкриття та захист Уповноваженим органом, суб'єктами первинного фінансового моніторингу, органами виконавчої влади та Національного банку України, які відповідно до законодавства забезпечують регулювання та нагляд за діяльністю суб'єктів первинного фінансового моніторингу, здійснюється відповідно до законодавства;

- суб'єкти первинного фінансового моніторингу, їх посадові особи та інші працівники не несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову та кримінальну відповідальність за надання Уповноваженому органу інформації про фінансову операцію, якщо вони діяли в межах цього Закону, навіть якщо такими діями заподіяно шкоду юридичним або фізичним особам, та за інші дії, пов'язані з виконанням цього Закону;

- працівникам суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які надіслали Уповноваженому органу повідомлення про фінансову операцію, що підлягає згідно з цим Законом фінансовому моніторингу, забороняється повідомляти про це осіб, які здійснюють фінансову операцію, та будь-яких третіх осіб. Внаслідок порушення цієї частини статті працівниками суб'єктів первинного фінансового моніторингу настає відповідальність, передбачена законами України.

10.1.2. У відповідності до статті 209¹ Кримінального Кодексу України:

1. Повторне умисне неподання інформації про фінансові операції або повторне умисне подання завідомо недостовірної інформації про фінансові операції, які підлягають внутрішньому або обов'яз-

ковому фінансовому моніторингу, спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, -

карається штрафом від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Незаконне розголошення у будь-якому вигляді інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, особою, якій ця інформація стала відома у зв'язку з професійною або службовою діяльністю, -

карається штрафом від двох до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

10.1.3. У відповідності до статті 382 Кримінального Кодексу України:

1. Умисне невиконання службовою особою вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкоджання їх виконанню -

карається штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, вчинені службовою особою, яка займає відповідальне чи особливо відповідальне становище, або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, або якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам і свободам громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам юридичних осіб, -

караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

10.1.4. У відповідності статті 166⁹ Кодексу України про адміністративні правопорушення:

Порушення вимог щодо ідентифікації особи, яка здійснює фінансову операцію, порушення порядку реєстрації фінансових операцій, що підлягають первинному фінансовому моніторингу, неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації про такі фінансові операції спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, а також невиконання вимог щодо зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, що здійснюють фінансові операції, та документації щодо проведених ними фінансових операцій, -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб суб'єктів первинного фінансового моніторингу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Розголошення інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, або факту надання такої інформації -

тягне за собою накладення штрафу від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

10.2. Категорії працівників КС та питання конфіденційності.

10.2.1. Всі працівники КС поділяються на три категорії:

- до першої категорії включаються працівники КС, які мають доступ або причетні до передачі інформації, що надається Держфінмоніторингу, а також факту її надання (перелік посад, які займають ці працівники додається до цієї Програми);

- до другої категорії включаються працівники КС, які задіяні у проведенні заходів з внутрішнього фінансового моніторингу КС але, які не мають доступ або не причетні до передачі інформації, що надається Держфінмоніторингу (перелік посад, які займають ці працівники додається до цієї Програми);

- до третьої категорії включаються всі інші працівники КС.

10.2.2. Всі працівники КС, що відносяться до першої та другої категорії зобов'язані ознайомитися з Правилами проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - Правила) та Програмою здійснення внутрішнього фінансового моніторингу. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін Правилам та/або Програмі. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у відомості з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

10.2.3. Всім працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою, з метою забезпечення умов конфіденційності, забороняється розголошувати їх зміст ні в межах установи, ні за її межами крім випадків, передбачених чинним законодавством України.

10.2.4. Відповідальний працівник КС, забезпечує зберігання Правил та Програм. Відповідальний працівник зберігає вказані документи у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

10.2.5. Відповідальний працівник та інші працівники КС, що відносяться до першої категорії, повинні забезпечувати конфіденційність інформації, яка надається до Держфінмоніторингу, а також факту її надання і не поширювати її ні в межах установи, ні за її межами, в тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких здійснюється повідомлення, крім випадків, передбачених чинним законодавством України. Порядок зберігання зазначеної інформації визначений у Програмі та Правилах.

10.2.6. Відповідальний працівник та інші працівники КС, що відносяться до першої та другої категорії повинні забезпечувати конфіденційність інформації з питань фінансового моніторингу і не поширювати її ні в межах установи, ні за її межами, крім випадків, передбачених чинним законодавством України. Порядок зберігання зазначеної інформації визначений у Програмі та Правилах.

10.2.7. З метою забезпечення конфіденційності інформації яка надається (одержується від) Держфінмоніторингу та іншим державним установам, та стосується питань проведення фінансового моніторингу:

- реєстрацію кореспонденції з зазначеного питання здійснює відповідальний працівник у окремому електронному журналі до якого мають доступ треті особи виключно за згодою відповідального та за погодженням з керівником установи;

вся вхідна кореспонденція від Держфінмоніторингу, з метою запобігання неконтрольованого доступу, негайно передається у день її одержання без догляду та відкриття безпосередньо від працівника, який її одержав відповідальному працівнику, про що попереджаються у посадових інструкціях всі працівники.

10.3. Випадки надання інформації з питань фінансового моніторингу, передбачені чинним законодавством України.

10.3.1. КС зобов'язана надавати Держфінмоніторингу наступну інформація у строки та у випадках передбачених чинним законодавством України:

- у разі реєстрації суб'єкта первинного фінансового моніторингу в інформаційно-аналітичній системі Держфінмоніторингу (форма № 1-ФМ);
- у разі подання інформації про відокремлений підрозділ суб'єкта первинного фінансового моніторингу (форма № 1-ФМ);
- у разі призначення (звільнення) відповідального працівника за проведення внутрішнього фінансового моніторингу або особи, що тимчасово виконує його обов'язки в суб'єкті первинного фінансового моніторингу (відокремленому підрозділі) (форма № 1-ФМ);
- при зміні загальних та додаткових відомостей про суб'єкта первинного фінансового моніторингу (форма № 1-ФМ);
- при зміні відомостей про відокремлений підрозділ, у разі його наявності (форма № 1-ФМ);
- при зміні відомостей про відповідального працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу (відокремленого підрозділу) або особи, що тимчасово виконує його обов'язки (форма № 1-ФМ);
- у разі припинення діяльності суб'єкта первинного фінансового моніторингу (відокремленого підрозділу) (форма № 1-ФМ);
- про фінансову операцію, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу (форма № 4-ФМ);
- про фінансову операцію, що підлягає внутрішньому фінансовому моніторингу (форма № 4-ФМ);
- додаткову інформацію на запит Держфінмоніторингу (форма № 6-ФМ), пов'язану з фінансовими операціями, що стали об'єктом фінансового моніторингу;
- на запит Держфінмоніторингу (форма № 6-ФМ) про надання інформації (який містить посилання на номер та дату реєстрації запиту органу іноземної держави у відповідному реєстрі Держфінмоніторингу) інформацію вказану у запиті;
- про фінансову операцію у випадку, коли працівники КС підозрюють що фінансова операція

здійснюється з метою легалізації (відмивання) доходів (форма № 4-ФМ);

- про фінансову операцію у випадку, коли працівники КС підозрюють або повинні були б підозрювати, що такі фінансові операції пов'язані, мають відношення або призначені для фінансування терористичної діяльності, терористичних актів чи терористичних організацій (форма № 4-ФМ);

- про фінансову операцію учасником або вигодоодержувачем за якою є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності, з повідомленням про її зупинення (форма № 4-ФМ). У разі надання вказаної інформації Держфінмоніторингу на паперових носіях ця інформація також передається Держфінмоніторингу засобами факсимільного зв'язку за телефонним номером та у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

Обмін вказаною інформацією між суб'єктом первинного фінансового моніторингу (його відокремленим підрозділом) та Держфінмоніторингом може здійснюватись в електронному вигляді за умови засвідчення її електронним цифровим підписом в установленому законодавством порядку та за умови, що захист інформації під час її передачі забезпечується відповідно до законодавства України. При цьому обмін інформацією в електронному вигляді може здійснюватись виключно у вигляді файлів інформаційного обміну у відповідності до наказів Держфінмоніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», «Про затвердження Порядку прийняття Державним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності».

10.3.2. КС зобов'язана надавати Службі безпеки України наступну інформація:

- про фінансову операцію у випадку, коли працівники КС підозрюють або повинні були б підозрювати, що такі фінансові операції пов'язані, мають відношення або призначені для фінансування терористичної діяльності, терористичних актів чи терористичних організацій (за тел. — —)-

10.3.3. КС зобов'язана надавати повноважним представникам Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, що діють у відповідності з Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Порядку проведення перевірок з питань запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», будь-яку інформація з питань проведення первинного фінансового моніторингу КС.

10.3.4. КС зобов'язана надавати, у разі отримання рішення (ухвали, постанови) суду щодо надання вказаної у ньому інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), будь-яку інформацію.

10.3.5. Іншим державним органам може надаватись інформації з питань фінансового моніторингу, у випадках та у порядку прямо передбачених законами України, іншими нормативно-правовими актами, що не суперечать Закону.

10.3.6. Прийняття рішення про надання інформації здійснюється у порядку визначеному Програмою та Правилами.

Дана Програма набирає чинності з моменту її затвердження Головою правління та є обов'язковою для виконання всіма працівниками КС, що забезпечують укладання договорів та причетні до проведення фінансових операцій за допомогою КС, у відповідності до їх посадових обов'язків.

Строк, на який складена ця Програма, встановлено до настання змін чинного законодавства, яке стосується вимог до Програми, або до неї можуть уноситися зміни шляхом затвердження Головою правління, за поданням відповідального працівника.

**Відповідальний за проведення фінансового моніторингу
Кредитної спілки «КС»** _____

* Всі додатки аналогічні наведеним у прикладі Програми для адміністраторів пенсійних фондів.

19.2.2.4. Для ломбардів

«Затверджено»

Генеральний директор

ТОВ «Ломбард «ЛБ»

_____ Іванов І.І.

« ____ » _____ 20 ____ р.

ПРОГРАМА

**здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в
Товаристві з обмеженою відповідальністю «Ломбард «ЛБ»**

Ця Програма здійснення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – Програма) містить комплекс заходів з організації проведення внутрішнього фінансового моніторингу ТОВ «Ломбард «ЛБ» (далі - ЛБ) у якості суб'єкта первинного фінансового моніторингу, яке діє на підставі Свідоцтва про реєстрацію фінансової установи (вказати реквізити документу) Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, та надає певні види фінансових послуг, а саме, фінансові кредити ломбардута супутні послуги ломбарду.

Програма розроблена з метою запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму на виконання вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення внутрішнього фінансового моніторингу суб'єктами господарювання, що провадять господарську діяльність з організації та утримання казино, інших гральних закладів, і ломбардами», Постанови Кабінет Міністрів України «Про порядок визначення країн (територій), які не беруть участі в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму», Постанови Кабінет Міністрів України «Про затвердження Порядку взяття на облік Державним комітетом фінансового моніторингу фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу», Постанови Кабінет Міністрів України «Про затвердження Порядку формування переліку осіб, пов'язаних з терористичною діяльністю», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про перелік офшорних зон», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до організації фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження деяких форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, та Інструкції щодо їх заповнення», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку прийняття Державним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказ Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку отримання Держфінмоніторингом інформації від суб'єктів господарювання», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу фінансовими установами», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Порядку проведення перевірок з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок надання фінансових послуг ломбардами» (зі змінами та доповненнями внесеними у вказані законодавчі акти в установленому законодавством порядку).

1. Загальні положення

1.1. У виконанні Програми зобов'язані приймати безпосередню участь працівники ЛБ, які займають посади вказані у розділі 10 Програми (далі – працівники ЛБ), в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

1.2. Працівники ЛБ повинні бути неупереджені при здійсненні фінансового моніторингу.

1.3. Всі працівники ЛБ повинні дотримуватись принципу конфіденційності інформації, яка надається Держфінмоніторингу України (у тому числі про факт передачі відомостей про фінансову операцію), та іншої інформації з питань фінансового моніторингу.

Вимоги до забезпечення конфіденційності інформації щодо фінансових операцій, які підлягають фінансовому моніторингу та можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, зокрема включають:

- порядок здійснення заходів щодо з'ясування суті та мети операцій, що підлягають фінансовому моніторингу відповідно до розділу 6 цієї Програми;
- ознаки операцій, які підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу, додаток 6 до цієї Програми;
- інші ознаки підозрілих фінансових операцій, додаток 7 до цієї Програми;
- критерії класифікації осіб, опис типів осіб, які характеризуються підвищеним ступенем ймовірності здійснення ними операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму, додаток 3 до цієї Програми;
- перелік організацій та фізичних осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності, додаток 9 до цієї Програми;
- вжиття заходів щодо запобігання розголошенню інформації з питань фінансового моніторингу відповідно до розділу 10 цієї Програми.

Розробка та постійний перегляд вказаних додатків до цієї Програми здійснюється працівником відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – відповідальний працівник) у терміни та строки та в порядку, відповідно до вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом». Вказані додатки та зміни до них затверджуються Генеральним директором за поданням відповідального працівника.

1.4. Працівники ЛБ повинні запобігати залученню їх до легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

2. Організаційна система забезпечення здійснення внутрішнього фінансового моніторингу

2.1. Внутрішня система фінансового моніторингу ЛБ складається з трьох рівнів – першого, другого та третього.

Перший рівень – здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ЛБ, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

Другий рівень – здійснення заходів з проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівником відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – відповідальний працівник), в межах його компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму та виконання вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму, реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу та забезпечення надання Держфінмоніторингу та правоохоронним органам інформації про виявлені операції у порядку та випадках визначених чинним законодавством України.

Третій рівень – затвердження Генеральним директором необхідних внутрішніх документів, створення умов працівникам ЛБ з метою забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу у відповідності до Правил проведення внутрішнього фінансового моніторингу ЛБ (далі – Правила) та Програми, здійснення контролю за належним виконання працівниками ЛБ вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

Дії спрямовані на забезпечення проведення фінансового моніторингу, обов'язки та повноваження всіх працівників ЛБ викладені у їх посадових інструкціях, Правилах та цій Програмі.

3. Перший рівень

3.1. Для забезпечення якісного здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ЛБ, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму на першому рівні Генеральним директором та відповідальним працівником постійно контролюється здійснення заходів викладених далі.

3.2. Усі працівники ЛБ зобов'язані ознайомитися з Правилами та Програмою. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.3. Для забезпечення належного рівня підготовки персоналу з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу ЛБ організує та проводить відповідні навчання, які на практиці пояснюють, що вимагається від працівників, не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що пройшли навчання, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Навчання працівників, виходячи з їх посадових обов'язків, здійснюється шляхом проведення навчальних занять щодо:

- ознайомлення працівників з міжнародними документами, рекомендаціями ФАТФ з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, із законодавством України з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;

- ознайомлення працівників з порядком підготовки та подання відповідальному працівнику інформації, необхідної для прийняття рішення про інформування Держфінмоніторингу та правоохоронних органів;

- ознайомлення працівників з порядком збору та зберігання документів, які стосуються фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;

- ознайомлення працівників з вимогами щодо забезпечення конфіденційності інформації про фінансові операції, які підлягають фінансовому моніторингу та можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;

- ознайомлення працівників з внутрішніми документами з питань фінансового моніторингу;

- ознайомлення працівників з типологіями відмивання грошей через установи, розробленими компетентними органами, у тому числі іноземними, які працюють у сфері запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, та які офіційно надіслані Держфінмоніторингом або Держфінпослуг для вивчення;

- ознайомлення працівників з порядком проведення ідентифікації фізичних та юридичних осіб;

- ознайомлення з засобами і прийомами вивчення клієнтів та перевірки інформації щодо їх ідентифікації;

- здійснення практичних заходів з фінансового моніторингу;

- вивчення передового досвіду у виявленні фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму;

- вивчення передового досвіду у виявленні можливого використання новітніх технологій у схемах легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансуванні тероризму;

- попередження про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;

- практичні заняття щодо реалізації Правил та Програми.

Програма та плани навчань затверджуються Генеральним директором за поданням відповідального працівника.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.4. Не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін до чинного законодавства з цього питання усі працівники мають бути попереджені про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму. Всі працівники, що попереджені, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.5. Всі керівники структурних підрозділів повинні сприяти відповідальному працівнику у заходах спрямованих на виконання Програми, зокрема:

- оперативному одержанню у відповідності до Правил всієї необхідної інформації в належному вигляді стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;
- проведенню перевірок, згідно Плану проведення перевірок, діяльності підрозділу (в тому числі відокремленого підрозділу) та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми;
- залученню до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників підрозділу, виконанню наданих їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також надання ними допомоги при провадженні окремих дій;
- одержанню пояснень (в тому числі у письмовій формі) з питань здійснення фінансового моніторингу від працівників підрозділу незалежно від займаних ними посад;
- отриманню доступу до документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

4. Другий рівень

4.1. На другому рівні відповідальний працівник повинен:

- забезпечити аналіз та, у разі необхідності, перевірку інформації стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, які виявлені працівниками ЛБ відповідно до Правил, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;
- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення стосовно необхідності реєстрації інформації про фінансові операції у реєстрі фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;
- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення щодо того, про які операції має бути повідомлено Держфінмоніторингу і правоохоронним органам, та забезпечити здійснення відповідних повідомлень.

4.2. Відповідальний працівник повинен підвищувати свою кваліфікацію не рідше одного разу на три роки (або пройти навчання протягом трьох місяців після призначення на посаду або надання відповідних повноважень) опанувати затверджену Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України типову програму навчання з питань фінансового моніторингу, скласти екзамен та отримати відповідний документ про навчання, у відповідності до Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу».

4.3. Відповідальний працівник, з метою забезпечення належного виконання ЛБ внутрішнього фінансового моніторингу, повинен здійснювати:

- розробку та постійне поновлення Правил та Програми;
- забезпечення підготовки та навчання персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- забезпечення контролю за виконанням всіма працівниками ЛБ Правил та Програми;
- надання консультацій працівникам ЛБ відносно виявлених ними фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;
- забезпечення надання інформації з питань фінансового моніторингу на запити Держфінмоніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбач чинним законодавством;
- сприяння представникам Держфінмоніторингу та Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, з питань проведення аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбач чинним законодавством;
- проведення перевірок діяльності підрозділів ЛБ (відокремленого підрозділу) та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми (план є Додатком 10 до цієї Програми);
- залучення до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників ЛБ, надання їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також вимагання від них допомоги при провадженні окремих дій;

- проведення аналізу документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.
- 4.4. Відповідальний працівник зобов'язаний до десятого числа кожного місяця надавати Генеральному директору письмову довідку за підсумками попереднього місяця стосовно:
- виявлених фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та заходи, які були вжиті;
  - зареєстрованих фінансових операцій з ознаками обов'язкового і внутрішнього фінансового моніторингу;
  - направлених до Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, в тому числі на його запити;
  - розробки та постійного поновлення Правил внутрішнього фінансового моніторингу і Програми його здійснення;
  - підготовки персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
  - стану забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками та підрозділами ЛБ;
  - стосовно виконання плану проведення перевірок (у разі проведення перевірок у попередньому місяці).

4.5. Відповідальний працівник повинен вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Держфінмоніторингу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), надавати вказану інформацію суб'єктам первинного та державного фінансового моніторингу, державним органам та іншим особам виключно на підставі письмових вимог та лише у випадках прямо передбачених чинним законодавством України.

4.6. Всі документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу ЛБ є внутрішніми документами ЛБ, що містять інформацію з обмеженим доступом. Відповідальний працівник зберігає документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу ЛБ у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

4.7. Відповідальний працівник забезпечує зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, якими здійснено фінансову операцію, що згідно з цим Законом підлягає фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, та всю документацію про здійснення фінансової операції протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції, а також копій документів, що надавались Держфінмоніторингу, та реєстри фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу.

4.8. Відповідальний працівник повинен складати річний план проведення перевірок підрозділів ЛБ (відокремленого підрозділу) та погодити зазначений план до початку року з Генеральним директором (план є додатком до цієї Програми). У разі необхідності, на протязі поточного року вносити корективи до вказаного плану та погодити скорегований план з Генеральним директором.

5. Третій рівень

5.1. Генеральний директор, який є відповідальним за організацію виконання вимог законодавства України з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та організацію внутрішньої системи запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, з метою забезпечення проведення о фінансового моніторингу ЛБ на третьому рівні контролює та забезпечує наступне.

5.2. Забезпечує введення окремої посади працівника відповідального за проведення внутрішнього фінансового моніторингу, у тому числі у відокремлених підрозділах.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.3. Призначає відповідального працівника, який є незалежним у своїй діяльності та підзвітним тільки Генеральному директору, не пізніше здійснення першої фінансової операції у новоствореному суб'єкті (відокремленому підрозділі). Створює умови, щоб відповідальний працівник міг підвищувати свою кваліфікацію не рідше одного разу на три роки (або пройти навчання протягом трьох місяців після призначення на посаду або надання відповідних повноважень) опанувати затверджену Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України типову програму навчання з питань фінансового моніто-

рингу, скласти екзамен та отримати відповідний документ про навчання, у відповідності до Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу».

При призначенні відповідального працівника враховує наступні застереження:

- не може бути призначена відповідальним працівником особа, що має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята в установленому законом порядку;
- одна і та сама особа не може бути одночасно призначена відповідальним працівником суб'єкта і відокремленого підрозділу суб'єкта;
- відповідальний працівник повинен мати знання та володіти навичками визначеними Наказом Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму»;
- відповідальний працівник повинен вільно володіти державною мовою.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.4. На час відсутності відповідального працівника ЛБ (відокремленого підрозділу) або неможливості виконання покладених на нього обов'язків призначає особу, що виконує його обов'язки. На вказану особу поширюються права, обов'язки та вимоги, встановлені для відповідального працівника (відповідно до посадової інструкції відповідального працівника), на час відсутності відповідального працівника або неможливості виконання покладених на нього обов'язків.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.5. Затверджує посадову інструкція відповідального працівника з метою визначення його обов'язків та делегування повноважень. Відповідальний працівник та особа, що виконує його обов'язки у разі його відсутності, засвідчують підписом ознайомлення з цією посадовою інструкцією.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.6. Забезпечує підписання та відправку повідомлення (форма 1-ФМ) Держфінмоніторингу про призначення або звільнення відповідального працівника (або особи, що тимчасово виконує його обов'язки) протягом трьох робочих днів з моменту призначення, тимчасового призначення або звільнення, або з дати настання змін інших відомостей зазначених у раніше надісланій формі 1-ФМ. Примірник форми 1-ФМ має зберігатися разом з повідомленням про результати її обробки (форми 3-ФМ) протягом п'яти років з дати надіслання форми 1-ФМ до Держфінмоніторингу.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.7. Забезпечує затвердження Програми та Правил за поданням відповідального працівника, протягом трьох робочих днів з дати призначення відповідального працівника, але в будь-якому разі не пізніше моменту здійснення першої фінансової операції.

Відповідальні: відповідальний працівник.

5.8. Забезпечує відповідні умови з метою якісного здійснення фінансового моніторингу працівниками ЛБ.

5.9. Здійснює оперативне реагування на повідомлення відповідального працівника у разі виявлення неналежного виконання працівниками ЛБ Програми або Правил.

5.10. Приймає остаточне рішення, у відповідності з чинним законодавством України, стосовно надання інформації, яка стосується проведення фінансового моніторингу ЛБ, на вимогу державних органів або інших осіб.

5.11. Здійснює контроль за виконанням плану проведення перевірок підрозділів з питань виконання вимог Програми та Правил та погоджує цей план за поданням відповідального працівника ЛБ (відокремленого підрозділу).

Відповідальні: відповідальний працівник.

6. Питання ідентифікації та вивчення клієнтів ЛБ та інших осіб

6.1. Під час укладання договір про надання фінансових послуг на підставі Свідоцтва про реєстрацію фінансової установи Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України (виданого

ЛБ), а саме, про надання фінансового кредиту ломбарду, або супутніх послуг ломбарду (оцінки заставленого майна, надання посередницьких послуг зі страхування предмета застави на підставі агентського договору зі страховою компанією, реалізації заставленого майна), працівник ЛБ, що готує вказаний договір, з метою проведення ідентифікації іншої сторони договору:

- пропонує особі заповнити опитувальник (Додаток 1 або Додаток 2);
- після одержання опитувальника, оформленого належним чином, з метою визначення інформації про цю особу у відповідності до ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», проводить та підтверджує особистим підписом на опитувальнику факт проведення ідентифікації особи на підставі наданих особою, на її вибір:
  - оригіналів документів;
  - або копій документів, що засвідчені нотаріально;
  - або копій документів, що засвідчені підприємством (установою, організацією), яке їх видало;
- створює фотокопії (у разі необхідності) всіх наданих особою документів (або належним чином завірених копій документів), на підставі яких він провів ідентифікацію особи, та долучає їх разом з опитувальником до заповненої ним анкети (Додаток 8);
- надає анкету, опитувальник та створені ним фотокопії відповідальному працівнику для перевірки вірності заповненої ним анкети та підписання її;
- після підписання анкети відповідальним працівником, працівник передає її, фотокопії документів, опитувальник та документи, що до нього додаються, на зберігання керівнику підрозділу за підпорядкуванням.

Анкета заповнюється за такими ж правилами як і Відомості про учасника фінансової операції (форма № 2-ФМ).

Анкета є внутрішнім документом установи.

Анкета не складається у випадку, якщо вона раніше була вже складена та данні, що в ній містяться, не зазнали змін.

Анкета та опитувальник не складаються, фотокопії не створюються у випадку, якщо стороною договору є фізична особа, що непричетна до фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, згідно Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом». У цьому випадку визначена, у відповідності до ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», інформація про цю особу вказується в договорі про надання фінансових послуг.

Анкета не складаються, якщо стороною договору є юридична особа, що непричетна до фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, згідно Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом».

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.2. Опитувальник, підписаний працівником ЛБ, та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, у разі їх створення, є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Керівник підрозділу, працівник якого провів ідентифікацію особи, зберігає анкету, опитувальники та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, у разі їх створення, у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

Термін зберігання вказаних документів становить п'ять років після підписання опитувальника працівником ЛБ або, у разі якщо особа, зазначена в опитувальнику, причетна до фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу, протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.3. У разі виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, анкета, використовується відповідальним працівником під час реєстрації вказаних операцій для заповнення Відомостей про учасника фінансової операції. Після використання відповідальний працівник повертає анкету та інші документи, які до неї додаються, для подальшого зберігання відповідному керівнику підрозділу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів, відповідальний працівник.

6.4. У разі якщо особа діє як представник іншої особи, або у працівника ЛБ, що готує вказаний договір, виникає сумнів стосовно того, що особа виступає від власного імені або вигодоодержувачем є

інша особа, вказаний працівник ЛБ зобов'язаний за правилами п. 6.1. ідентифікувати також особу, від імені якої здійснюється фінансова операція або яка є вигодоодержувачем.

6.5. У разі, якщо особа, яка є іншою стороною договору, належить до осіб, які характеризуються підвищеним ступенем імовірності здійснення ними операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму (Додаток 3), слід приділяти підвищену увагу:

- з'ясуванню дійсних власників юридичної особи;
- правильності оформлення установчих документів юридичної особи (враховуючи всі зареєстровані зміни);
- складу засновників юридичної особи;
- структурі органів управління юридичної особи та їх повноваженням;
- розміру зареєстрованого та сформованого статутного фонду юридичної особи;
- відповідності фінансової операції звичайній діяльності юридичної особи;
- характеру діяльності;
- меті та підставам проведення операцій передбачених договором;
- оцінці розміру та джерел існуючих та очікуваних надходжень;
- опису джерел походження і способів переказу (внесення) грошей, що використовуються в операціях передбачених договором;
- вивченню пов'язаних осіб юридичної особи.

6.6. У разі наявності при здійсненні ідентифікації мотивованої підозри щодо надання особою недостовірної інформації або навмисного подання особою інформації з метою введення в оману:

- працівник ЛБ, що готує вказаний договір, має негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Генеральному директору та може запропонувати (виклавши на вказаній службовій записці) наступне:
  - укласти договір та направити запит з метою витребувати передбачену законодавством інформацію, яка стосується ідентифікації цієї особи в органах державної влади, банків, інших юридичних осіб, а також здійснювати передбачені законодавством заходи щодо збору такої інформації з інших джерел, з зазначенням терміну безоплатного надання ЛБ такої інформації протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту;
  - не укладати договір про надання відповідних фінансових послуг;
  - укласти договір та надавати інформацію про фінансові операції, що передбачаються договором, Держфінмоніторингу у встановленому чинним законодавством порядку;
- Генеральний директор приймає остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника.

6.7. Під час здійснення ідентифікації працівники ЛБ повинні враховувати переліки країн наведені у Додатку 4 та Додатку 5 до цієї Програми.

6.8. Під час здійснення ідентифікації працівники ЛБ повинні враховувати переліки осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 9 до Програми).

6.9. У разі укладання договору не пов'язаного з наданням фінансових послуг ЛБ та виявлення можливості проведення в подальшому на підставі вказаного договору фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 9 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 7), працівник ЛБ, що готує вказаний договір зобов'язаний провести заходи передбачені пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми.

6.10. У разі виявлення працівником ЛБ, фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 9 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 7), працівник повідомляє про це відповідального працівника, який повинен забезпечити, за допомогою працівників відповідних підрозділів ЛБ, проведення заходів з ідентифікації осіб, які є причетними до вказаних фінансових операцій, передбачених пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми, якщо ці заходи не були здійснені раніше або виникають сумніви у достовірності або

достатності попередньо отриманої інформації про ідентифікацію клієнта, або відомості зазнали змін, або закінчився строк дії документів, на підставі яких проводилася ідентифікація.

6.11. Працівник відповідного підрозділу, яким була проведена ідентифікація клієнта уточнює інформацію, отриману за результатами ідентифікації та вивчення клієнта не рідше одного разу на три роки, у разі надання на протязі цього терміну послуг відповідному клієнту. Якщо ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, оцінюється як великий (перелік критеріїв таких операцій наведений у Додатку 7), уточнення інформації, отриманої за результатами ідентифікації та вивчення клієнта здійснюється не рідше одного разу на рік.

7. Випадки відмови від забезпечення здійснення фінансової операції

7.1. У разі виявлення працівником ЛБ, фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6), працівник ЛБ може запропонувати відмовитися від забезпечення здійснення цієї фінансової операції керівництву ЛБ.

Рішення про відмову від забезпечення здійснення цієї фінансової операції приймається в наступному порядку:

- працівник має негайно повідомити про свою пропозицію відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Генеральному директору виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор.

7.2. У разі прийняття рішення про відмову від забезпечення здійснення фінансової операції особа, якій відмовлено повідомляється про це у письмовому вигляді.

7.3. Відповідальний працівник забезпечує реєстрацію цієї операції не пізніше дня підписання вказаного листа Генеральним директором та надання в установленому порядку Держфінмоніторингу інформації про цю фінансову операцію на протязі трьох робочих днів з моменту її реєстрації.

8. Випадки припинення обслуговування особи у разі скасування державної реєстрації особи, визнання особи фіктивною, безвісно відсутньою, оголошення особи померлою

8.1. За наявності рішення відповідного органу державної влади про скасування державної реєстрації юридичної особи або державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності - фізичної особи, визнання в установленому законом порядку юридичної особи фіктивною або оголошення судом фізичної особи померлою чи визнання безвісно відсутньою ЛБ припиняє подальше обслуговування такої особи та не перераховує чи іншим шляхом не розпоряджається фінансовими активами такої особи.

8.2. Рішення про припинення обслуговування особи приймається в день отримання відповідного повідомлення в наступному порядку:

- працівник ЛБ, який отримав офіційного листа з відповідною інформацією має в той же день негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти інформацію у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає в той же день негайно службову записку Генеральному директору виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор в той же день.

8.3. Відповідальний працівник забезпечує невідкладне, в день прийняття рішення про припинення обслуговування особи, надання в установленому порядку Держфінмоніторингу інформації щодо фінансових активів такої особи.

8.4. У разі надходження розпоряджень Держфінмоніторингу або рішення суду стосовно вжиття чи невжиття заходів щодо вказаних фінансових активів особи ЛБ вирішує пов'язані з ними питання відповідно до законодавства України в наступному порядку:

- працівник ЛБ, який отримав офіційного листа з відповідними розпорядженнями (рішеннями) має в той же день негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти інформацію у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає в той же день негайно службову записку Генеральному директору виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції;

- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор в той же день.

8.5. У разі ненадходження розпоряджень Держфінмоніторингу або рішення суду стосовно вжиття чи невжиття заходів щодо вказаних фінансових активів особи ЛБ вирішує пов'язані з ними питання відповідно до законодавства України в наступному порядку:

- відповідальний працівник після закінчення семи робочих днів, на які було припинено обслуговування особи та розпорядження фінансовими активами такої особи, готує службову записку на ім'я Генерального директора з викладенням ситуації та надає її того ж дня негайно Генеральному директору;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор.

9. Порядок зупинення проведення фінансових операцій

9.1. Перед здійсненням кожної фінансової операції працівник ЛБ, який забезпечує її здійснення, перевіряє наявність серед учасників або вигодоодержувачів цієї фінансової операції осіб, яких включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 9 до Програми).

9.2. Працівник ЛБ зобов'язаний призупинити проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до вказаного переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності.

9.3. Рішення про зупинення проведення цієї фінансової операції на строк до двох робочих днів приймається в наступному порядку:

- працівник ЛБ, який призупинив проведення фінансової операції, має в той же день негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, в той же день негайно передає службову записку Генеральному директору, виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції та у разі прийняття ним рішення про зупинення фінансової операції видає відповідне письмове доручення, яке є обов'язковим до виконання усіма працівниками ЛБ;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор шляхом накладання відповідної резолюції на письмовому дорученні складеному відповідальним працівником або на наданій ним службовій записці.

9.4. У разі прийняття рішення про зупинення цієї фінансової операції, відповідальний працівник забезпечує надання інформації про цю фінансову операцію Держфінмоніторингу та правоохоронним органам визначеним законодавством на протязі дня зупинення фінансової операції у відповідності до Правил.

Повідомлення про зупинення фінансової операції надається Держфінмоніторингу в електронному вигляді каналами зв'язку та засвідчується електронним цифровим підписом в установленому законодавством порядку. У разі якщо установа подає Держфінмоніторингу інформацію про зупинення фінансової операції на паперових носіях, повідомлення про зупинення фінансової операції також передається Держфінмоніторингу засобами факсимільного зв'язку за телефонним номером та у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

Не пізніше наступного робочого дня після надсилання повідомлення про зупинення фінансової операції відповідальний працівник повинен пересвідчитися в отриманні Держфінмоніторингом зазначеного повідомлення у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

9.5. ЛБ може одержати від Держфінмоніторингу рішення про подальше зупинення фінансової операції або повідомлення про прийняття рішення щодо недоцільності подальшого зупинення фінансової операції в паперовому вигляді поштою з повідомленням про вручення яке може доводитись до відома ЛБ за допомогою факсимільного або кур'єрського, або фельд'єгерського, або спеціального зв'язку, або у вигляді файлу-рішення в електронному вигляді засобами електронної пошти в мережі Інтернет у встановленому Держфінмоніторингом порядку та вигляді.

9.6. У разі одержання ЛБ повідомлення від Держфінмоніторингу стосовно прийняття ним рішення про подальше зупинення такої операції на строк до п'яти робочих днів, рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції ЛБ приймається в наступному порядку:

- працівник ЛБ, що одержав вказане рішення, в той же день негайно передає його відповідальному працівнику;
- відповідальний працівник на підставі наданого рішення забезпечує подальше зупинення проведення фінансової операції на строк, указаний у рішенні Держфінмоніторингу, шляхом видання відповідного письмового доручення, яке є обов'язковим до виконання усіма працівниками ЛБ та надає його того ж дня негайно Генеральному директору;
- остаточне рішення з цього питання приймає Генеральний директор шляхом накладання відповідної резолюції на письмовому дорученні складеному відповідальним працівником.

9.7. У разі ненадходження до ЛБ протягом двох робочих днів з дня зупинення фінансової операції рішення Держфінмоніторингу про подальше зупинення фінансової операції або одержання від Держфінмоніторингу рішення щодо недоцільності подальшого зупинення проведення фінансової операції ЛБ поновлює її проведення.

Рішення про поновлення проведення фінансової операції ЛБ приймається в наступному порядку:

- відповідальний працівник в день одержання від Держфінмоніторингу рішення щодо недоцільності подальшого зупинення проведення фінансової операції або після закінчення другого робочого дня, на які було зупинено проведення вказаної фінансової операції, готує службову записку на ім'я Генерального директора з викладенням ситуації та пропозицією щодо поновлення проведення фінансової операції наступного робочого дня та надає її того ж дня Генеральному директору;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор шляхом накладання відповідної резолюції на наданій службовій записці не пізніше наступного робочого дня після одержання вказаної службової записки відповідального працівника.

10. Порядок вжиття заходів щодо запобігання розголошенню інформації з питань фінансового моніторингу

10.1. Загальні положення.

10.1.1. У відповідності до вимог положень ст. 5, 8 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» (далі – Закон):

- суб'єкт первинного фінансового моніторингу на підставі та на виконання цього Закону зобов'язаний вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Уповноваженому органу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації);

- інформація, що передається згідно з вимогами цього Закону, є такою, що має обмежений доступ. Обмін зазначеною інформацією, її розкриття та захист Уповноваженим органом, суб'єктами первинного фінансового моніторингу, органами виконавчої влади та Національного банку України, які відповідно до законодавства забезпечують регулювання та нагляд за діяльністю суб'єктів первинного фінансового моніторингу, здійснюється відповідно до законодавства;

- суб'єкти первинного фінансового моніторингу, їх посадові особи та інші працівники не несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову та кримінальну відповідальність за надання Уповноваженому органу інформації про фінансову операцію, якщо вони діяли в межах цього Закону, навіть якщо такими діями заподіяно шкоду юридичним або фізичним особам, та за інші дії, пов'язані з виконанням цього Закону;

- працівникам суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які надіслали Уповноваженому органу повідомлення про фінансову операцію, що підлягає згідно з цим Законом фінансовому моніторингу, забороняється повідомляти про це осіб, які здійснюють фінансову операцію, та будь-яких третіх осіб. Внаслідок порушення цієї частини статті працівниками суб'єктів первинного фінансового моніторингу наступає відповідальність, передбачена законами України.

10.1.2. У відповідності до статті 209¹ Кримінального Кодексу України:

1. Повторне умисне неподання інформації про фінансові операції або повторне умисне подання завідомо недостовірної інформації про фінансові операції, які підлягають внутрішньому або обов'язковому фінансовому моніторингу, спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, -

карається штрафом від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Незаконне розголошення у будь-якому вигляді інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, особою, якій ця інформація стала відома у зв'язку з професійною або службовою діяльністю, -

карається штрафом від двох до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

10.1.3. У відповідності до статті 382 Кримінального Кодексу України:

1. Умисне невиконання службовою особою вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкоджання їх виконанню -

карається штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, вчинені службовою особою, яка займає відповідальне чи особливо відповідальне становище, або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, або якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам і свободам громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам юридичних осіб, -

караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

10.1.4. У відповідності статті 166⁹ Кодексу України про адміністративні правопорушення:

Порушення вимог щодо ідентифікації особи, яка здійснює фінансову операцію, порушення порядку реєстрації фінансових операцій, що підлягають первинному фінансовому моніторингу, неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації про такі фінансові операції спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, а також невиконання вимог щодо зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, що здійснюють фінансові операції, та документації щодо проведених ними фінансових операцій, -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб суб'єктів первинного фінансового моніторингу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Розголошення інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, або факту надання такої інформації -

тягне за собою накладення штрафу від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

10.2. Категорії працівників ЛБ та питання конфіденційності.

10.2.1. Всі працівники ЛБ поділяються на три категорії:

- до першої категорії включаються працівники ЛБ, які мають доступ або причетні до передачі інформації, що надається Держфінмоніторингу, а також факту її надання (перелік посад, які займають ці працівники додається до цієї Програми);

- до другої категорії включаються працівники ЛБ, які задіяні у проведенні заходів з внутрішнього фінансового моніторингу ЛБ але, які не мають доступ або не причетні до передачі інформації, що надається Держфінмоніторингу (перелік посад, які займають ці працівники додається до цієї Програми);

- до третьої категорії включаються всі інші працівники ЛБ.

10.2.2. Всі працівники ЛБ, що відносяться до першої та другої категорії зобов'язані ознайомитися з Правилами проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - Правила) та Програмою здійснення внутрішнього фінансового моніторингу. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у відомості з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

10.2.3. Всім працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою, з метою забезпечення умов конфіденційності, забороняється розголошувати їх зміст ні в межах установи, ні за її межами крім випадків, передбачених чинним законодавством України.

10.2.4. Відповідальний працівник ЛБ, забезпечує зберігання Правил та Програм. Відповідальний працівник зберігає вказані документи у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

10.2.5. Відповідальний працівник та інші працівники ЛБ, що відносяться до першої категорії, повинні забезпечувати конфіденційність інформації, яка надається до Держфінмоніторингу, а також факту її надання і не поширювати її ні в межах установи, ні за її межами, в тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких здійснюється повідомлення, крім випадків, передбачених чинним законодавством України. Порядок зберігання зазначеної інформації визначений у Програмі та Правилах.

10.2.6. Відповідальний працівник та інші працівники ЛБ, що відносяться до першої та другої категорії повинні забезпечувати конфіденційність інформації з питань фінансового моніторингу і не поширювати її ні в межах установи, ні за її межами, крім випадків, передбачених чинним законодавством України. Порядок зберігання зазначеної інформації визначений у Програмі та Правилах.

10.2.7. З метою забезпечення конфіденційності інформації яка надається (одержується від) Держфінмоніторингу та іншим державним установам, та стосується питань проведення фінансового моніторингу:

- реєстрацію кореспонденції з зазначеного питання здійснює відповідальний працівник у окремому електронному журналі до якого мають доступ треті особи виключно за згодою відповідального та за погодженням з керівником установи;
- вся вхідна кореспонденція від Держфінмоніторингу, з метою запобігання неконтрольованого доступу, негайно передається у день її одержання без догляду та відкриття безпосередньо від працівника, який її одержав відповідальному працівнику, про що попереджаються у посадових інструкціях всі працівники.

10.3. Випадки надання інформації з питань фінансового моніторингу, передбачені чинним законодавством України.

10.3.1. ЛБ зобов'язаний надавати Держфінмоніторингу наступну інформація у строки та у випадках передбачених чинним законодавством України:

- у разі реєстрації суб'єкта первинного фінансового моніторингу в інформаційно-аналітичній системі Держфінмоніторингу (форма № 1-ФМ);
- у разі подання інформації про відокремлений підрозділ суб'єкта первинного фінансового моніторингу (форма № 1-ФМ);
- у разі призначення (звільнення) відповідального працівника за проведення внутрішнього фінансового моніторингу або особи, що тимчасово виконує його обов'язки в суб'єкті первинного фінансового моніторингу (відокремленому підрозділі) (форма № 1-ФМ);
- при зміні загальних та додаткових відомостей про суб'єкта первинного фінансового моніторингу (форма № 1-ФМ);
- при зміні відомостей про відокремлений підрозділ, у разі його наявності (форма № 1-ФМ);
- при зміні відомостей про відповідального працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу (відокремленого підрозділу) або особи, що тимчасово виконує його обов'язки (форма № 1-ФМ);
- у разі припинення діяльності суб'єкта первинного фінансового моніторингу (відокремленого підрозділу) (форма № 1-ФМ);
- про фінансову операцію, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу (форма № 4-ФМ);
- про фінансову операцію, що підлягає внутрішньому фінансовому моніторингу (форма № 4-ФМ);
- додаткову інформацію на запит Держфінмоніторингу (форма № 6-ФМ), пов'язану з фінансовими операціями, що стали об'єктом фінансового моніторингу;
- на запит Держфінмоніторингу (форма № 6-ФМ) про надання інформації (який містить посилання на номер та дату реєстрації запиту органу іноземної держави у відповідному реєстрі Держфінмоніторингу) інформацію вказану у запиті;
- про фінансову операцію у випадку, коли працівники ЛБ підозрюють що фінансова операція здійснюється з метою легалізації (відмивання) доходів (форма № 4-ФМ);
- про фінансову операцію у випадку, коли працівники ЛБ підозрюють або повинні були б підозрювати, що такі фінансові операції пов'язані, мають відношення або призначені для фінансування терористичної діяльності, терористичних актів чи терористичних організацій (форма № 4-ФМ);
- про фінансову операцію учасником або вигодоодержувачем за якою є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності, з повідомленням про її зупинення

(форма № 4-ФМ). У разі надання вказаної інформації Держфінмоніторингу на паперових носіях ця інформація також передається Держфінмоніторингу засобами факсимільного зв'язку за телефонним номером та у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

Обмін вказаною інформацією між суб'єктом первинного фінансового моніторингу (його відокремленим підрозділом) та Держфінмоніторингом може здійснюватись в електронному вигляді за умови засвідчення її електронним цифровим підписом в установленому законодавством порядку та за умови, що захист інформації під час її передачі забезпечується відповідно до законодавства України. При цьому обмін інформацією в електронному вигляді може здійснюватись виключно у вигляді файлів інформаційного обміну у відповідності до наказів Держфінмоніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», «Про затвердження Порядку прийняття Державним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності».

10.3.2. ЛБ зобов'язаний надавати Службі безпеки України наступну інформація:

- про фінансову операцію у випадку, коли працівники ЛБ підозрюють або повинні були б підозрювати, що такі фінансові операції пов'язані, мають відношення або призначені для фінансування терористичної діяльності, терористичних актів чи терористичних організацій (за тел. — —)-

10.3.3. ЛБ зобов'язаний надавати повноважним представникам Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, що діють у відповідності з Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Порядку проведення перевірок з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», будь-яку інформація з питань проведення первинного фінансового моніторингу ЛБ.

10.3.4. ЛБ зобов'язаний надавати, у разі отримання рішення (ухвали, постанови) суду щодо надання вказаної у ньому інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), будь-яку інформацію.

10.3.5. Іншим державним органам може надаватись інформації з питань фінансового моніторингу, у випадках та у порядку прямо передбачених законами України, іншими нормативно-правовими актами, що не суперечать Закону.

10.3.6. Прийняття рішення про надання інформації здійснюється у порядку визначеному Програмою та Правилами.

Дана Програма набирає чинності з моменту її затвердження Генеральним директором та є обов'язковою для виконання всіма працівниками ЛБ, що забезпечують укладання договорів та причетні до проведення фінансових операцій за допомогою ЛБ, у відповідності до їх посадових обов'язків.

Строк, на який складена ця Програма, встановлено до настання змін чинного законодавства, яке стосується вимог до Програми, або до неї можуть уноситися зміни шляхом затвердження Генеральним директором, за поданням відповідального працівника.

**Відповідальний за проведення фінансового моніторингу
ТОВ «Ломбард «ЛБ»**

* Всі додатки аналогічні наведеним у прикладі Програми для адміністраторів пенсійних фондів.

19.2.2.5. Для інших юридичних осіб, виключним видом діяльності яких є надання фінансових послуг

«Затверджено»

Генеральний директор

ТОВ «Фінансова компанія «ФК»

_____ Іванов І.І.

«___» _____ 20__ р.

ПРОГРАМА
здійснення внутрішнього фінансового моніторингу в Товаристві з обмеженою відповідальністю
«Фінансова компанія «ФК»

Ця Програма здійснення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – Програма) містить комплекс заходів з організації проведення внутрішнього фінансового моніторингу ТОВ «Фінансова компанія «ФК» (далі - ФК) у якості суб'єкта первинного фінансового моніторингу, яке діє на підставі свідоцтва (дозволу, ліцензії) (вказати реквізити документів) Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України на право надання певних видів фінансових послуг.

Програма розроблена з метою запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму на виконання вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку реєстрації фінансових операцій суб'єктами первинного фінансового моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок визначення країн (територій), які не беруть участі в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взяття на облік Державним комітетом фінансового моніторингу фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку формування переліку осіб, пов'язаних з терористичною діяльністю», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про перелік офшорних зон», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до організації фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідальний за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідальний за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження деяких форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, та Інструкції щодо їх заповнення», Наказу Державного департаменту фінансового моніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку прийняття Державним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказу Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», Наказ Державного комітету фінансового моніторингу України «Про затвердження Порядку отримання Держфінмоніторингом інформації від суб'єктів господарювання», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу фінансовими установами», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Порядку проведення перевірок з питань запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Порядку застосування Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України штрафів за невиконання (неналежне виконання) вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про застосування Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України заходів впливу», Розпорядження Державної

комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Правил проведення перевірок Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України» (зі змінами та доповненнями внесеними у вказані законодавчі акти в установленому законодавством порядку).

1. Загальні положення

1.1. У виконанні Програми зобов'язані приймати безпосередню участь працівники ФК, які займають посади вказані у розділі 10 Програми (далі – працівники ФК), в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

1.2. Працівники ФК повинні бути неупереджені при здійсненні фінансового моніторингу.

1.3. Всі працівники ФК повинні дотримуватись принципу конфіденційності інформації, яка надається Держфінмоніторингу (у тому числі про факт передачі відомостей про фінансову операцію), та іншої інформації з питань фінансового моніторингу.

Вимоги до забезпечення конфіденційності інформації щодо фінансових операцій, які підлягають фінансовому моніторингу та можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, зокрема включають:

- порядок здійснення заходів щодо з'ясування суті та мети операцій, що підлягають фінансовому моніторингу відповідно до розділу 6 цієї Програми;
- ознаки операцій, які підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу, додаток 6 до цієї Програми;
- інші ознаки підозрілих фінансових операцій, додаток 7 до цієї Програми;
- критерії класифікації осіб, опис типів осіб, які характеризуються підвищеним ступенем ймовірності здійснення ними операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму, додаток 3 до цієї Програми;
- перелік організацій та фізичних осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності, додаток 9 до цієї Програми;
- вжиття заходів щодо запобігання розголошенню інформації з питань фінансового моніторингу відповідно до розділу 10 цієї Програми.

Розробка та постійний перегляд вказаних додатків до цієї Програми здійснюється працівником відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - відповідальний працівник) у терміни та строки та в порядку, відповідно до вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом». Вказані додатки та зміни до них затверджуються Генеральним директором за поданням відповідального працівника.

1.4. Працівники ФК повинні запобігати залученню їх до легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

2. Організаційна система забезпечення здійснення внутрішнього фінансового моніторингу

2.1. Внутрішня система фінансового моніторингу ФК складається з трьох рівнів – першого, другого та третього.

Перший рівень – здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ФК, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

Другий рівень – здійснення заходів з проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівником відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - відповідальний працівник), в межах його компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму та виконання вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу та забезпечення надання Держфінмоніторингу та правоохоронним органам інформації про виявлені операції у порядку та випадках визначених чинним законодавством України.

Третій рівень – затвердження Генеральним директором необхідних внутрішніх документів, створення умов працівникам ФК з метою забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу у відповідності до Правил проведення внутрішнього фінансового моніторингу ФК (далі – Правила) та Програми, здійснення контролю за належним виконання працівниками ФК вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

Дії спрямовані на забезпечення проведення фінансового моніторингу, обов'язки та повноваження всіх працівників ФК викладені у їх посадових інструкціях, Правилах та цій Програмі.

3. Перший рівень

3.1. Для забезпечення якісного здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ФК, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму на першому рівні Генеральним директором та відповідальним працівником постійно контролюється здійснення заходів викладених далі.

3.2. Усі працівники ФК зобов'язані ознайомитися з Правилами та Програмою. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.3. Для забезпечення належного рівня підготовки персоналу з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу ФК організує та проводить відповідні навчання, які на практиці пояснюють, що вимагається від працівників, не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що пройшли навчання, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Навчання працівників, виходячи з їх посадових обов'язків, здійснюється шляхом проведення навчальних занять щодо:

- ознайомлення працівників з міжнародними документами, рекомендаціями ФАТФ з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, із законодавством України з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;

- ознайомлення працівників з порядком підготовки та подання відповідальному працівнику інформації, необхідної для прийняття рішення про інформування Держфінмоніторингу та правоохоронних органів;

- ознайомлення працівників з порядком збору та зберігання документів, які стосуються фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;

- ознайомлення працівників з вимогами щодо забезпечення конфіденційності інформації про фінансові операції, які підлягають фінансовому моніторингу та можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;

- ознайомлення працівників з внутрішніми документами з питань фінансового моніторингу;

- ознайомлення працівників з типологіями відмивання грошей через установи, розробленими компетентними органами, у тому числі іноземними, які працюють у сфері запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, та які офіційно надіслані Держфінмоніторингом або Держфінпослуг для вивчення;

- ознайомлення працівників з порядком проведення ідентифікації фізичних та юридичних осіб;

- ознайомлення з засобами і прийомами вивчення клієнтів та перевірки інформації щодо їх ідентифікації;

- здійснення практичних заходів з фінансового моніторингу;

- вивчення передового досвіду у виявленні фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму;

- вивчення передового досвіду у виявленні можливого використання новітніх технологій у схемах легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму;

- попередження про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;

- практичні заняття щодо реалізації Правил та Програми.

Програма та плани навчань затверджуються Генеральним директором за поданням відповідального працівника.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.4. Не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін до чинного законодавства з цього питання усі працівники мають бути попереджені про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму. Всі працівники, що попереджені, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.5. Всі керівники структурних підрозділів повинні сприяти відповідальному працівнику у заходах спрямованих на виконання Програми, зокрема:

- оперативному одержанню у відповідності до Правил всієї необхідної інформації в належному вигляді стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;
- проведенню перевірок, згідно Плану проведення перевірок, діяльності підрозділу (в тому числі відокремленого підрозділу) та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми;
- залученню до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників підрозділу, виконанню наданих їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також надання ними допомоги при провадженні окремих дій;
- одержанню пояснень (в тому числі у письмовій формі) з питань здійснення фінансового моніторингу від працівників підрозділу незалежно від займаних ними посад;
- отриманню доступу до документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

4. Другий рівень

4.1. На другому рівні відповідальний працівник повинен:

- забезпечити аналіз та, у разі необхідності, перевірку інформації стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, які виявлені працівниками ФК відповідно до Правил, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;
- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення стосовно необхідності реєстрації інформації про фінансові операції у реєстрі фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;
- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення щодо того, про які операції має бути повідомлено Держфінмоніторингу і правоохоронним органам, та забезпечити здійснення відповідних повідомлень.

4.2. Відповідальний працівник повинен підвищувати свою кваліфікацію не рідше одного разу на три роки (або пройти навчання протягом трьох місяців після призначення на посаду або надання відповідних повноважень) опанувати затверджену Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України типову програму навчання з питань фінансового моніторингу, скласти екзамен та отримати відповідний документ про навчання, у відповідності до Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу».

4.3. Відповідальний працівник, з метою забезпечення належного виконання ФК внутрішнього фінансового моніторингу, повинен здійснювати:

- розробку та постійне поновлення Правил та Програми;
- забезпечення підготовки та навчання персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- забезпечення контролю за виконанням всіма працівниками ФК Правил та Програми;
- надання консультацій працівникам ФК відносно виявлених ними фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;
- забезпечення надання інформації з питань фінансового моніторингу на запити Держфінмоніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбач чинним законодавством;
- сприяння представникам Держфінмоніторингу та Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, з питань проведення аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбач чинним законодавством;
- проведення перевірок діяльності підрозділів ФК (відокремленого підрозділу) та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми (план є Додатком 10 до цієї Програми);

- залучення до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників ФК, надання їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також вимагання від них допомоги при провадженні окремих дій;
- проведення аналізу документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

4.4. Відповідальний працівник зобов'язаний до десятого числа кожного місяця надавати Генеральному директору письмову довідку за підсумками попереднього місяця стосовно:

- виявлених фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та заходи, які були вжиті;
- зареєстрованих фінансових операцій з ознаками обов'язкового і внутрішнього фінансового моніторингу;
- направлених до Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, в тому числі на його запити;
- розробки та постійного поновлення Правил внутрішнього фінансового моніторингу і Програми його здійснення;
- підготовки персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- стану забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками та підрозділами ФК;
- стосовно виконання плану проведення перевірок (у разі проведення перевірок у попередньому місяці).

4.5. Відповідальний працівник повинен вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Держфінмоніторингу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), надавати вказану інформацію суб'єктам первинного та державного фінансового моніторингу, державним органам та іншим особам виключно на підставі письмових вимог та лише у випадках прямо передбачених чинним законодавством України.

4.6. Всі документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу ФК є внутрішніми документами ФК, що містять інформацію з обмеженим доступом. Відповідальний працівник зберігає документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу ФК у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

4.7. Відповідальний працівник забезпечує зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, якими здійснено фінансову операцію, що згідно з цим Законом підлягає фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, та всю документацію про здійснення фінансової операції протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції, а також копій документів, що надавались Держфінмоніторингу, та реєстри фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу.

4.8. Відповідальний працівник повинен складати річний план проведення перевірок підрозділів ФК (відокремленого підрозділу) та погодити зазначений план до початку року з Генеральним директором (план є Додатком 10 до цієї Програми). У разі необхідності, на протязі поточного року вносити корективи до вказаного плану та погодити скорегований план з Генеральним директором.

5. Третій рівень

5.1. Генеральний директор, який є відповідальним за організацію виконання вимог законодавства України з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та організацію внутрішньої системи запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, з метою забезпечення проведення фінансового моніторингу ФК на третьому рівні контролює та забезпечує наступне.

5.2. Забезпечує введення окремої посади працівника відповідального за проведення внутрішнього фінансового моніторингу, у тому числі у відокремлених підрозділах.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.3. Призначає відповідального працівника, який є незалежним у своїй діяльності та підзвітним тільки Генеральному директору, не пізніше здійснення першої фінансової операції у новоствореному суб'єкті (відокремленому підрозділі). Створює умови, щоб відповідальний працівник міг підвищувати свою кваліфікацію не рідше одного разу на три роки (або пройти навчання протягом трьох місяців після призначення на посаду або надання відповідних повноважень) опанувати затверджену Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України типову програму навчання з питань фінансового моніторингу, скласти екзамен та отримати відповідний документ про навчання, у відповідності до Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу».

При призначенні відповідального працівника враховує наступні застереження:

- не може бути призначена відповідальним працівником особа, що має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята в установленому законом порядку;
- одна і та сама особа не може бути одночасно призначена відповідальним працівником суб'єкта і відокремленого підрозділу суб'єкта;
- відповідальний працівник повинен мати знання та володіти навичками визначеними Наказом Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму»;
- відповідальний працівник повинен вільно володіти державною мовою.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.4. На час відсутності відповідального працівника ФК (відокремленого підрозділу) або неможливості виконання покладених на нього обов'язків призначає особу, що виконує його обов'язки. На вказану особу поширюються права, обов'язки та вимоги, встановлені для відповідального працівника (відповідно до посадової інструкції відповідального працівника), на час відсутності відповідального працівника або неможливості виконання покладених на нього обов'язків.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.5. Затверджує посадову інструкція відповідального працівника з метою визначення його обов'язків та делегування повноважень. Відповідальний працівник та особа, що виконує його обов'язки у разі його відсутності, засвідчують підписом ознайомлення з цією посадовою інструкцією.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.6. Забезпечує підписання та відправку повідомлення (форма 1-ФМ) Держфінмоніторингу про призначення або звільнення відповідального працівника (або особи, що тимчасово виконує його обов'язки) протягом трьох робочих днів з моменту призначення, тимчасового призначення або звільнення, або з дати настання змін інших відомостей зазначених у раніше надісланій формі 1-ФМ. Примірник форми 1-ФМ має зберігатися разом з повідомленням про результати її обробки (форми 3-ФМ) протягом п'яти років з дати надіслання форми 1-ФМ до Держфінмоніторингу.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.7. Забезпечує затвердження Програми та Правил за поданням відповідального працівника, протягом трьох робочих днів з дати призначення відповідального працівника, але в будь-якому разі не пізніше моменту здійснення першої фінансової операції.

Відповідальні: відповідальний працівник.

5.8. Забезпечує відповідні умови з метою якісного здійснення фінансового моніторингу працівниками ФК.

5.9. Здійснює оперативне реагування на повідомлення відповідального працівника у разі виявлення неналежного виконання працівниками ФК Програми або Правил.

5.10. Приймає остаточне рішення, у відповідності з чинним законодавством України, стосовно надання інформації, яка стосується проведення фінансового моніторингу ФК, на вимогу державних органів або інших осіб.

5.11. Здійснює контроль за виконанням плану проведення перевірок підрозділів з питань виконання вимог Програми та Правил та погоджує цей план за поданням відповідального працівника ФК (відокремленого підрозділу).

Відповідальні: відповідальний працівник.

6. Питання ідентифікації та вивчення клієнтів ФК та інших осіб.

6.1. Під час укладання договору про надання фінансових послуг на підставі свідоцтва (дозволу, ліцензії) Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, працівник ФК, що готує вказаний договір, з метою проведення ідентифікації іншої сторони договору:

- пропонує особі заповнити опитувальник (Додаток 1 або Додаток 2);
- після одержання опитувальника, оформленого належним чином, з метою визначення інформації про цю особу у відповідності до ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», проводить та підтверджує особистим підписом на опитувальнику факт проведення ідентифікації особи на підставі наданих особою, на її вибір:
  - оригіналів документів;
  - або копій документів, що засвідчені нотаріально;
  - або копій документів, що засвідчені підприємством (установою, організацією), яке їх видало;
- створює фотокопії (у разі необхідності) всіх наданих особою документів (або належним чином завірених копій документів), на підставі яких він провів ідентифікацію особи, та долучає їх разом з опитувальником до заповненої ним анкети (Додаток 8);
- надає анкету, опитувальник та створені ним фотокопії відповідальному працівнику для перевірки вірності заповненої ним анкети та підписання її;
- після підписання анкети відповідальним працівником, працівник передає її, фотокопії документів, опитувальник та документи, що до нього додаються, на зберігання керівнику підрозділу за підпорядкуванням.

Анкета заповнюється за такими ж правилами як і Відомості про учасника фінансової операції (форма № 2-ФМ).

Анкета є внутрішнім документом установи.

Анкета не складається у випадку, якщо вона раніше була вже складена та данні, що в ній містяться, не зазнали змін.

Анкета та опитувальник не складаються, якщо стороною договору є фізична особа, що непричетна до фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, згідно Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом».

Анкета не складаються, якщо стороною договору є юридична особа, що непричетна до фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, згідно Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом».

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.2. Опитувальник, підписаний працівником ФК, та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Керівник підрозділу, працівник якого провів ідентифікацію особи, зберігає анкету, опитувальники та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

Термін зберігання вказаних документів становить п'ять років після підписання опитувальника працівником ФК або, у разі якщо особа, зазначена в опитувальнику, причетна до фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу, протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.3. У разі виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, анкета, використовується відповідальним працівником під час реєстрації вказаних операцій для заповнення Відомостей про учасника фінансової операції. Після використання відповідальний працівник повертає анкету та інші документи, які до неї додаються, для подальшого зберігання відповідному керівнику підрозділу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів, відповідальний працівник.

6.4. У разі якщо особа діє як представник іншої особи, або у працівника ФК, що готує вказаний договір, виникає сумнів стосовно того, що особа виступає від власного імені або вигодоодержувачем є інша особа, вказаний працівник ФК зобов'язаний за правилами п. 6.1. ідентифікувати також особу, від імені якої здійснюється фінансова операція або яка є вигодоодержувачем.

6.5. У разі, якщо особа, яка є іншою стороною договору, належить до осіб, які характеризуються підвищеним ступенем імовірності здійснення ними операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму (Додаток 3), слід приділяти підвищену увагу:

- з'ясуванню дійсних власників юридичної особи;
- правильності оформлення установчих документів юридичної особи (враховуючи всі зареєстровані зміни);
- складу засновників юридичної особи;
- структурі органів управління юридичної особи та їх повноваженням;
- розміру зареєстрованого та сформованого статутного фонду юридичної особи;
- відповідності фінансової операції звичайній діяльності юридичної особи;
- характеру діяльності;
- меті та підставам проведення операцій передбачених договором;
- оцінці розміру та джерел існуючих та очікуваних надходжень;
- опису джерел походження і способів переказу (внесення) грошей, що використовуються в операціях передбачених договором;
- вивченню пов'язаних осіб юридичної особи.

6.6. У разі наявності при здійсненні ідентифікації мотивованої підозри щодо надання особою недостовірної інформації або навмисного подання особою інформації з метою введення в оману:

- працівник ФК, що готує вказаний договір, має негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Генеральному директору та може запропонувати (виклавши на вказаній службовій записці) наступне:
  - укласти договір та направити запит з метою витребувати передбачену законодавством інформацію, яка стосується ідентифікації цієї особи в органах державної влади, банків, інших юридичних осіб, а також здійснювати передбачені законодавством заходи щодо збору такої інформації з інших джерел, з зазначенням терміну безоплатного надання ФК такої інформації протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту;
  - не укладати договір про надання відповідних фінансових послуг;
  - укласти договір та надавати інформацію про фінансові операції, що передбачаються договором, Держфінмоніторингу у встановленому чинним законодавством порядку;
- Генеральний директор приймає остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника.

6.7. Під час здійснення ідентифікації працівники ФК повинні враховувати переліки країн наведені у Додатку 4 та Додатку 5 до цієї Програми.

6.8. Під час здійснення ідентифікації працівники ФК повинні враховувати переліки осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 9 до Програми).

6.9. У разі укладання договору не пов'язаного з наданням фінансових послуг ФК та виявлення можливості проведення в подальшому на підставі вказаного договору фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 9 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 7), працівник ФК, що готує вказаний договір зобов'язаний провести заходи передбачені пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми.

6.10. У разі виявлення працівником ФК, фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додаток 9 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 7), працівник повідомляє про це відповідального працівника, який повинен забезпечити, за допомогою працівників відповідних підрозділів ФК, проведення заходів з ідентифікації осіб, які є причетними до вказаних фінансових операцій, передбачених пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми, якщо ці заходи не були здійснені раніше або виникають сумніви у достовірності або достатності попередньо отриманої інформації про ідентифікацію клієнта, або відомості зазнали змін, або закінчився строк дії документів, на підставі яких проводилася ідентифікація.

6.11. Працівник відповідного підрозділу, яким була проведена ідентифікація клієнта уточнює інформацію, отриману за результатами ідентифікації та вивчення клієнта не рідше одного разу на три роки, у разі надання на протязі цього терміну послуг відповідному клієнту. Якщо ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, оцінюється як великий (перелік критеріїв таких операцій наведений у Додатку 7), уточнення інформації, отриманої за результатами ідентифікації та вивчення клієнта здійснюється не рідше одного разу на рік.

7. Випадки відмови від забезпечення здійснення фінансової операції

7.1. У разі виявлення працівником ФК, фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6), працівник ФК може запропонувати відмовитися від забезпечення здійснення цієї фінансової операції керівництву ФК.

Рішення про відмову від забезпечення здійснення цієї фінансової операції приймається в наступному порядку:

- працівник має негайно повідомити про свою пропозицію відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Генеральному директору виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор.

7.2. У разі прийняття рішення про відмову від забезпечення здійснення фінансової операції особа, якій відмовлено повідомляється про це відповідним листом.

7.3. Відповідальний працівник забезпечує реєстрацію цієї операції не пізніше дня підписання вказаного листа Генеральним директором та надання в установленому порядку Держфінмоніторингу інформації про цю фінансову операцію на протязі трьох робочих днів з моменту її реєстрації.

8. Випадки припинення обслуговування особи у разі скасування державної реєстрації особи, визнання особи фіктивною, безвісно відсутньою, оголошення особи померлою

8.1. За наявності рішення відповідного органу державної влади про скасування державної реєстрації юридичної особи або державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності - фізичної особи, визнання в установленому законом порядку юридичної особи фіктивною або оголошення судом фізичної особи померлою чи визнання безвісно відсутньою ФК припиняє подальше обслуговування такої особи та не перераховує чи іншим шляхом не розпоряджається фінансовими активами такої особи.

8.2. Рішення про припинення обслуговування особи приймається в день отримання відповідного повідомлення в наступному порядку:

- працівник ФК, який отримав офіційного листа з відповідною інформацією має в той же день негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти інформацію у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає в той же день негайно службову записку Генеральному директору виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор в той же день.

8.3. Відповідальний працівник забезпечує невідкладне, в день прийняття рішення про припинення обслуговування особи, надання в установленому порядку Держфінмоніторингу інформації щодо фінансових активів такої особи.

8.4. У разі надходження розпоряджень Держфінмоніторингу або рішення суду стосовно вжиття чи невжиття заходів щодо вказаних фінансових активів особи ФК вирішує пов'язані з ними питання відповідно до законодавства України в наступному порядку:

- працівник ФК, який отримав офіційного листа з відповідними розпорядженнями (рішеннями) має в той же день негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти інформацію у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає в той же день негайно службову записку Генеральному директору виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор в той же день.

8.5. У разі ненадходження розпоряджень України або рішення суду стосовно вжиття чи невжиття заходів щодо вказаних фінансових активів особи ФК вирішує пов'язані з ними питання відповідно до законодавства України в наступному порядку:

- відповідальний працівник після закінчення семи робочих днів, на які було припинено обслуговування особи та розпорядження фінансовими активами такої особи, готує службову записку на ім'я Генерального директора з викладенням ситуації та надає її того ж дня негайно Генеральному директору;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор.

9. Порядок зупинення проведення фінансових операцій

9.1. Перед здійсненням кожної фінансової операції працівник ФК, який забезпечує її здійснення, перевіряє наявність серед учасників або вигодоодержувачів цієї фінансової операції осіб, яких включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 9 до Програми).

9.2. Працівник ФК зобов'язаний призупинити проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до вказаного переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності.

9.3. Рішення про зупинення проведення цієї фінансової операції на строк до двох робочих днів приймається в наступному порядку:

- працівник ФК, який призупинив проведення фінансової операції, має в той же день негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, в той же день негайно передає службову записку Генеральному директору, виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції та у разі прийняття ним рішення про зупинення фінансової операції видає відповідне письмове доручення, яке є обов'язковим до виконання усіма працівниками ФК;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор шляхом накладання відповідної резолюції на письмовому дорученні складеному відповідальним працівником або на наданій ним службовій записці.

9.4. У разі прийняття рішення про зупинення цієї фінансової операції, відповідальний працівник забезпечує надання інформації про цю фінансову операцію Держфінмоніторингу та правоохоронним органам визначеним законодавством на протязі дня зупинення фінансової операції у відповідності до Правил.

Повідомлення про зупинення фінансової операції надається Держфінмоніторингу в електронному вигляді каналами зв'язку та засвідчується електронним цифровим підписом в установленому законодавством порядку. У разі якщо установа подає Держфінмоніторингу інформацію про зупинення фінансової операції на паперових носіях, повідомлення про зупинення фінансової операції також передається Держфінмоніторингу засобами факсимільного зв'язку за телефонним номером та у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

Не пізніше наступного робочого дня після надсилання повідомлення про зупинення фінансової операції відповідальний працівник повинен пересвідчитися в отриманні Держфінмоніторингом зазначеного повідомлення у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

9.5. ФК може одержати від Держфінмоніторингу рішення про подальше зупинення фінансової операції або повідомлення про прийняття рішення щодо недоцільності подальшого зупинення фінансової операції в паперовому вигляді поштою з повідомленням про вручення яке може доводитись до відома ФК за допомогою факсимільного або кур'єрського, або фельд'єгерського, або спеціального зв'язку, або у вигляді файлу-рішення в електронному вигляді засобами електронної пошти в мережі Інтернет у встановленому Держфінмоніторингом порядку та вигляді.

9.6. У разі одержання ФК повідомлення від Держфінмоніторингу стосовно прийняття ним рішення про подальше зупинення такої операції на строк до п'яти робочих днів, рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції ФК приймається в наступному порядку:

- працівник ФК, що одержав вказане рішення, в той же день негайно передає його відповідальному працівнику;

- відповідальний працівник на підставі наданого рішення забезпечує подальше зупинення проведення фінансової операції на строк, указаний у рішенні Держфінмоніторингу, шляхом видання відповідного письмового доручення, яке є обов'язковим до виконання усіма працівниками ФК та надає його того ж дня негайно Генеральному директору;
- остаточне рішення з цього питання приймає Генеральний директор шляхом накладання відповідної резолюції на письмовому дорученні складеному відповідальним працівником.

9.7. У разі ненадходження до ФК протягом двох робочих днів з дня зупинення фінансової операції рішення Держфінмоніторингу про подальше зупинення фінансової операції або одержання від Держфінмоніторингу рішення щодо недоцільності подальшого зупинення проведення фінансової операції ФК поновлює її проведення.

Рішення про поновлення проведення фінансової операції ФК приймається в наступному порядку:

- відповідальний працівник в день одержання від Держфінмоніторингу рішення щодо недоцільності подальшого зупинення проведення фінансової операції або після закінчення другого робочого дня, на які було зупинено проведення вказаної фінансової операції, готує службову записку на ім'я Генерального директора з викладенням ситуації та пропозицією щодо поновлення проведення фінансової операції наступного робочого дня та надає її того ж дня Генеральному директору;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор шляхом накладання відповідної резолюції на наданій службовій записці не пізніше наступного робочого дня після одержання вказаної службової записки відповідального працівника.

10. Порядок вжиття заходів щодо запобігання розголошенню інформації з питань фінансового моніторингу.

10.1. Загальні положення.

10.1.1. У відповідності до вимог положень ст. 5, 8 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» (далі – Закон):

- суб'єкт первинного фінансового моніторингу на підставі та на виконання цього Закону зобов'язаний вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Уповноваженому органу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації);

- інформація, що передається згідно з вимогами цього Закону, є такою, що має обмежений доступ. Обмін зазначеною інформацією, її розкриття та захист Уповноваженим органом, суб'єктами первинного фінансового моніторингу, органами виконавчої влади та Національного банку України, які відповідно до законодавства забезпечують регулювання та нагляд за діяльністю суб'єктів первинного фінансового моніторингу, здійснюється відповідно до законодавства;

- суб'єкти первинного фінансового моніторингу, їх посадові особи та інші працівники не несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову та кримінальну відповідальність за надання Уповноваженому органу інформації про фінансову операцію, якщо вони діяли в межах цього Закону, навіть якщо такими діями заподіяно шкоду юридичним або фізичним особам, та за інші дії, пов'язані з виконанням цього Закону;

- працівникам суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які надіслали Уповноваженому органу повідомлення про фінансову операцію, що підлягає згідно з цим Законом фінансовому моніторингу, забороняється повідомляти про це осіб, які здійснюють фінансову операцію, та будь-яких третіх осіб. Внаслідок порушення цієї частини статті працівниками суб'єктів первинного фінансового моніторингу наступає відповідальність, передбачена законами України.

10.1.2. У відповідності до статті 209¹ Кримінального Кодексу України:

1. Повторне умисне неподання інформації про фінансові операції або повторне умисне подання завідомо недостовірної інформації про фінансові операції, які підлягають внутрішньому або обов'язковому фінансовому моніторингу, спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, -

карається штрафом від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Незаконне розголошення у будь-якому вигляді інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, особою, якій ця інформація стала відома у зв'язку з професійною або службовою діяльністю, -

карається штрафом від двох до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

10.1.3. У відповідності до статті 382 Кримінального Кодексу України:

1. Умисне невиконання службовою особою вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкоджання їх виконанню -

карається штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, вчинені службовою особою, яка займає відповідальне чи особливо відповідальне становище, або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, або якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам і свободам громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам юридичних осіб, -

караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

10.1.4. У відповідності статті 166⁹ Кодексу України про адміністративні правопорушення:

Порушення вимог щодо ідентифікації особи, яка здійснює фінансову операцію, порушення порядку реєстрації фінансових операцій, що підлягають первинному фінансовому моніторингу, неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації про такі фінансові операції спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, а також невиконання вимог щодо зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, що здійснюють фінансові операції, та документації щодо проведених ними фінансових операцій, - тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб суб'єктів первинного фінансового моніторингу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Розголошення інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, або факту надання такої інформації -

тягне за собою накладення штрафу від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

10.2. Категорії працівників ФК та питання конфіденційності.

10.2.1. Всі працівники ФК поділяються на три категорії:

- до першої категорії включаються працівники ФК, які мають доступ або причетні до передачі інформації, що надається Держфінмоніторингу, а також факту її надання (перелік посад, які займають ці працівники додається до цієї Програми);

- до другої категорії включаються працівники ФК, які задіяні у проведенні заходів з внутрішнього фінансового моніторингу ФК але, які не мають доступ або не причетні до передачі інформації, що надається Держфінмоніторингу (перелік посад, які займають ці працівники додається до цієї Програми);

- до третьої категорії включаються всі інші працівники ФК.

10.2.2. Всі працівники ФК, що відносяться до першої та другої категорії зобов'язані ознайомитися з Правилами проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - Правила) та Програмою здійснення внутрішнього фінансового моніторингу. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у відомості з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

10.2.3. Всім працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою, з метою забезпечення умов конфіденційності, забороняється розголошувати їх зміст ні в межах установи, ні за її межами крім випадків, передбачених чинним законодавством України.

10.2.4. Відповідальний працівник ФК, забезпечує зберігання Правил та Програм. Відповідальний працівник зберігає вказані документи у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

10.2.5. Відповідальний працівник та інші працівники ФК, що відносяться до першої категорії, повинні забезпечувати конфіденційність інформації, яка надається до Держфінмоніторингу, а також

факту її надання і не поширювати її ні в межах установи, ні за її межами, в тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких здійснюється повідомлення, крім випадків, передбачених чинним законодавством України. Порядок зберігання зазначеної інформації визначений у Програмі та Правилах.

10.2.6. Відповідальний працівник та інші працівники ФК, що відносяться до першої та другої категорії повинні забезпечувати конфіденційність інформації з питань фінансового моніторингу і не поширювати її ні в межах установи, ні за її межами, крім випадків, передбачених чинним законодавством України. Порядок зберігання зазначеної інформації визначений у Програмі та Правилах.

10.2.7. З метою забезпечення конфіденційності інформації яка надається (одержується від) Держфінмоніторингу та іншим державним установам, та стосується питань проведення фінансового моніторингу:

- реєстрацію кореспонденції з зазначеного питання здійснює відповідальний працівник у окремому електронному журналі до якого мають доступ треті особи виключно за згодою відповідального та за погодженням з керівником установи;

вся вхідна кореспонденція від Держфінмоніторингу, з метою запобігання неконтрольованого доступу, негайно передається у день її одержання без догляду та відкриття безпосередньо від працівника, який її одержав відповідальному працівнику, про що попереджаються у посадових інструкціях всі працівники.

10.3. Випадки надання інформації з питань фінансового моніторингу, передбачені чинним законодавством України.

10.3.1. ФК зобов'язана надавати Держфінмоніторингу наступну інформація у строки та у випадках передбачених чинним законодавством України:

- у разі реєстрації суб'єкта первинного фінансового моніторингу в інформаційно-аналітичній системі Держфінмоніторингу (форма № 1-ФМ);
- у разі подання інформації про відокремлений підрозділ суб'єкта первинного фінансового моніторингу (форма № 1-ФМ);
- у разі призначення (звільнення) відповідального працівника за проведення внутрішнього фінансового моніторингу або особи, що тимчасово виконує його обов'язки в суб'єкті первинного фінансового моніторингу (відокремленому підрозділі) (форма № 1-ФМ);
- при зміні загальних та додаткових відомостей про суб'єкта первинного фінансового моніторингу (форма № 1-ФМ);
- при зміні відомостей про відокремлений підрозділ, у разі його наявності (форма № 1-ФМ);
- при зміні відомостей про відповідального працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу (відокремленого підрозділу) або особи, що тимчасово виконує його обов'язки (форма № 1-ФМ);
- у разі припинення діяльності суб'єкта первинного фінансового моніторингу (відокремленого підрозділу) (форма № 1-ФМ);
- про фінансову операцію, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу (форма № 4-ФМ);
- про фінансову операцію, що підлягає внутрішньому фінансовому моніторингу (форма № 4-ФМ);
- додаткову інформацію на запит Держфінмоніторингу (форма № 6-ФМ), пов'язану з фінансовими операціями, що стали об'єктом фінансового моніторингу;
- на запит Держфінмоніторингу (форма № 6-ФМ) про надання інформації (який містить посилення на номер та дату реєстрації запиту органу іноземної держави у відповідному реєстрі Держфінмоніторингу) інформацію вказану у запиті;
- про фінансову операцію у випадку, коли працівники ФК підозрюють що фінансова операція здійснюється з метою легалізації (відмивання) доходів (форма № 4-ФМ);
- про фінансову операцію у випадку, коли працівники ФК підозрюють або повинні були б підозрювати, що такі фінансові операції пов'язані, мають відношення або призначені для фінансування терористичної діяльності, терористичних актів чи терористичних організацій (форма № 4-ФМ);
- про фінансову операцію учасником або вигодоодержувачем за якою є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності, з повідомленням про її зупинення (форма № 4-ФМ). У разі надання вказаної інформації Держфінмоніторингу на паперових носіях ця

інформація також передається Держфінмоніторингу засобами факсимільного зв'язку за телефонним номером та у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

Обмін вказаною інформацією між суб'єктом первинного фінансового моніторингу (його відокремленим підрозділом) та Держфінмоніторингом може здійснюватись в електронному вигляді за умови засвідчення її електронним цифровим підписом в установленому законодавством порядку та за умови, що захист інформації під час її передачі забезпечується відповідно до законодавства України. При цьому обмін інформацією в електронному вигляді може здійснюватись виключно у вигляді файлів інформаційного обміну у відповідності до наказів Держфінмоніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», «Про затвердження Порядку прийняття Державним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності».

10.3.2. ФК зобов'язана надавати Службі безпеки України наступну інформація:

- про фінансову операцію у випадку, коли працівники ФК підозрюють або повинні були б підозрювати, що такі фінансові операції пов'язані, мають відношення або призначені для фінансування терористичної діяльності, терористичних актів чи терористичних організацій (за тел. — —)-

10.3.3. ФК зобов'язана надавати повноважним представникам Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, що діють у відповідності з Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Порядку проведення перевірок з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», будь-яку інформація з питань проведення первинного фінансового моніторингу ФК.

10.3.4. ФК зобов'язана надавати, у разі отримання рішення (ухвали, постанови) суду щодо надання вказаної у ньому інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), будь-яку інформацію.

10.3.5. Іншим державним органам може надаватись інформації з питань фінансового моніторингу, у випадках та у порядку прямо передбачених законами України, іншими нормативно-правовими актами, що не суперечать Закону.

10.3.6. Прийняття рішення про надання інформації здійснюється у порядку визначеному Програмою та Правилами.

Дана Програма набирає чинності з моменту її затвердження Генеральним директором та є обов'язковою для виконання всіма працівниками ФК, що забезпечують укладання договорів та причетні до проведення фінансових операцій за допомогою ФК, у відповідності до їх посадових обов'язків.

Строк, на який складена ця Програма, встановлено до настання змін чинного законодавства, яке стосується вимог до Програми, або до неї можуть уноситися зміни шляхом затвердження Генеральним директором, за поданням відповідального працівника.

Відповідальний за проведення фінансового моніторингу
ТОВ «Фінансова компанія «ФК» _____

* Всі додатки аналогічні наведеному у прикладі Програми для адміністраторів пенсійних фондів.

19.2.2.6. Для юридичних осіб, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але надають окремі фінансові послуги

та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про застосування Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України заходів впливу», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Правил проведення перевірок Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України», Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про надання окремих фінансових послуг юридичними особами - суб'єктами господарювання, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами» (зі змінами та доповненнями внесеними у вказані законодавчі акти в установленому законодавством порядку).

1. Загальні положення

1.1. У виконанні Програми зобов'язані приймати безпосередню участь працівники ОП, які займають посади вказані у розділі 9 Програми (далі – працівники ОП), в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму, під час надання окремих фінансових послуг (позик).

1.2. Працівники ОП повинні бути неупереджені при здійсненні фінансового моніторингу.

1.3. Всі працівники ОП повинні дотримуватись принципу конфіденційності інформації, яка надається Держфінмоніторингу (у тому числі про факт передачі відомостей про фінансову операцію), та іншої інформації з питань фінансового моніторингу.

Вимоги до забезпечення конфіденційності інформації щодо фінансових операцій, які підлягають фінансовому моніторингу та можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, зокрема включають:

- порядок здійснення заходів щодо з'ясування суті та мети операцій, що підлягають фінансовому моніторингу відповідно до розділу 6 цієї Програми;
- ознаки операцій, які підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу, додаток 6 до цієї Програми;
- інші ознаки підозрілих фінансових операцій, додаток 7 до цієї Програми;
- критерії класифікації осіб, опис типів осіб, які характеризуються підвищеним ступенем ймовірності здійснення ними операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму, додаток 3 до цієї Програми;
- перелік організацій та фізичних осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності, додаток 9 до цієї Програми;
- вжиття заходів щодо запобігання розголошенню інформації з питань фінансового моніторингу відповідно до розділу 9 цієї Програми.

Розробка та постійний перегляд вказаних додатків до цієї Програми здійснюється працівником відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі – відповідальний працівник) у терміни та строки та в порядку, відповідно до вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом». Вказані додатки та зміни до них затверджуються Генеральним директором за поданням відповідального працівника.

1.4. Працівники ОП повинні запобігати залученню їх до легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

2. Організаційна система забезпечення здійснення внутрішнього фінансового моніторингу

2.1. Внутрішня система фінансового моніторингу ОП складається з трьох рівнів – першого, другого та третього.

Перший рівень – здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ОП, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму.

Другий рівень – здійснення заходів з проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівником відповідальним за проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - відповідальний працівник), в межах його компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму та виконання вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу та забезпечення надання Держфінмоніто-

рингу та правоохоронним органам інформації про виявлені операції у порядку та випадках визначених чинним законодавством України.

Третій рівень – затвердження Генеральним директором необхідних внутрішніх документів, створення умов працівникам ОП з метою забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу у відповідності до Правил проведення внутрішнього фінансового моніторингу ОП (далі – Правила) та Програми, здійснення контролю за належним виконання працівниками ОП вимог чинного законодавства України з питань запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, під час надання окремих фінансових послуг (позик).

Дії спрямовані на забезпечення проведення фінансового моніторингу, обов'язки та повноваження всіх працівників ОП викладені у їх посадових інструкціях, Правилах та цій Програмі.

3. Перший рівень

3.1. Для забезпечення якісного здійснення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками ОП, в межах їх компетенції, з метою виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму, під час надання окремих фінансових послуг (вказати види послуг) на першому рівні, Генеральним директором та відповідальним працівником постійно контролюється здійснення заходів, викладених далі.

3.2. Усі працівники ОП зобов'язані ознайомитися з Правилами та Програмою. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.3. Для забезпечення належного рівня підготовки персоналу з питань проведення внутрішнього фінансового моніторингу ОП організовує та проводить відповідні навчання, які на практиці пояснюють, що вимагається від працівників, не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін у Правила та/або Програму. Всі працівники, що пройшли навчання, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Навчання працівників, виходячи з їх посадових обов'язків, здійснюється шляхом проведення навчальних занять щодо:

- ознайомлення працівників з міжнародними документами, рекомендаціями ФАТФ з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, із законодавством України з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;
- ознайомлення працівників з порядком підготовки та подання відповідальному працівнику інформації, необхідної для прийняття рішення про інформування Держфінмоніторингу та правоохоронних органів;
- ознайомлення працівників з порядком збору та зберігання документів, які стосуються фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;
- ознайомлення працівників з вимогами щодо забезпечення конфіденційності інформації про фінансові операції, які підлягають фінансовому моніторингу та можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;
- ознайомлення працівників з внутрішніми документами з питань фінансового моніторингу;
- ознайомлення працівників з типологіями відмивання грошей через установи, розробленими компетентними органами, у тому числі іноземними, які працюють у сфері запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, та які офіційно надіслані Держфінмоніторингом або Держфінпослуг для вивчення;
- ознайомлення працівників з порядком проведення ідентифікації фізичних та юридичних осіб;
- ознайомлення з засобами і прийомами вивчення клієнтів та перевірки інформації щодо їх ідентифікації;
- здійснення практичних заходів з фінансового моніторингу;
- вивчення передового досвіду у виявленні фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму;
- вивчення передового досвіду у виявленні можливого використання новітніх технологій у схемах легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму;

- попередження про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;
- практичні заняття щодо реалізації Правил та Програми.

Програма та плани навчань затверджуються Генеральним директором за поданням відповідального працівника.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.4. Не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін до чинного законодавства з цього питання усі працівники мають бути попереджені про відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. Всі працівники, що попереджені, повинні підтвердити це своїм підписом у журналі обліку проходження підготовки персоналу з питань фінансового моніторингу з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

3.5. Всі керівники структурних підрозділів, задіяних під час надання окремих фінансових послуг (позик) повинні сприяти відповідальному працівнику у заходах спрямованих на виконання Програми, зокрема:

- оперативному одержанні у відповідності до Правил всієї необхідної інформації в належному вигляді стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;
- проведенню перевірок, згідно Плану проведення перевірок, діяльності підрозділу (в тому числі відокремленого підрозділу) та його працівників на предмет виконання ними Правил та Програми;
- залученні до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників підрозділу, виконанні наданих їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також надання ними допомоги при провадженні окремих дій;
- одержанні пояснень (в тому числі у письмовій формі) з питань здійснення фінансового моніторингу від працівників підрозділу незалежно від займаних ними посад;
- отриманні доступу до документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

4. Другий рівень

4.1. На другому рівні відповідальний працівник повинен:

- забезпечити аналіз та, у разі необхідності, перевірку інформації стосовно ідентифікації осіб, якими здійснено фінансові операції, пов'язані з наданням окремих фінансових послуг (позик), які виявлені працівниками ОП відповідно до Правил, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, а також інформації стосовно суті та мети цих операцій;
- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення стосовно необхідності реєстрації інформації про фінансові операції у реєстрі фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;
- прийняти відповідно до Правил та чинного законодавства рішення щодо того, про які операції має бути повідомлено Держфінмоніторингу і правоохоронним органам, та забезпечити здійснення відповідних повідомлень.

4.2. Відповідальний працівник повинен підвищувати свою кваліфікацію не рідше одного разу на три роки (або пройти навчання протягом трьох місяців після призначення на посаду або надання відповідних повноважень) опанувати затверджену Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України типову програму навчання з питань фінансового моніторингу, скласти екзамен та отримати відповідний документ про навчання, у відповідності до Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу».

4.3. Відповідальний працівник, з метою забезпечення належного виконання ОП внутрішнього фінансового моніторингу, повинен здійснювати:

- розробку та постійне поновлення Правил та Програми;

- забезпечення підготовки та навчання персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- забезпечення контролю за виконанням всіма працівниками ОП Правил та Програми;
- надання консультацій працівникам ОП відносно виявлених ними фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму;
- забезпечення надання інформації з питань фінансового моніторингу на запити Держфінмоніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбачених законодавством;
- сприяння представникам Держфінмоніторингу та Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, з питань проведення аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу у відповідності до Правил у порядку та випадках передбачених законодавством;
- проведення перевірок діяльності підрозділів ОП (відокремленого підрозділу) та його працівників, задіяних під час надання окремих фінансових послуг (позик), на предмет виконання ними Правил та Програми (план є Додатком 10 до цієї Програми);
- залучення до проведення заходів з фінансового моніторингу та проведення перевірок з цих питань будь-яких працівників ОП, надання їм доручень і вказівок, в межах своєї компетенції, обов'язкових до виконання, а також вимагання від них допомоги при провадженні окремих дій;
- проведення аналізу документів та іншої інформації, пов'язаних з проведенням фінансового моніторингу.

4.4. Відповідальний працівник зобов'язаний до десятого числа кожного місяця надавати Генеральному директору письмову довідку за підсумками попереднього місяця стосовно:

- виявлених фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та заходів, які були вжиті;
- зареєстрованих фінансових операцій з ознаками обов'язкового і внутрішнього фінансового моніторингу;
- направлених до Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, в тому числі на його запити;
- розробки та постійного поновлення Правил внутрішнього фінансового моніторингу і Програми його здійснення;
- підготовки персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;
- стану забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу працівниками та підрозділами ОП;
- стосовно виконання плану проведення перевірок (у разі проведення перевірок у попередньому місяці).

4.5. Відповідальний працівник повинен вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Держфінмоніторингу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), надавати вказану інформацію суб'єктам первинного та державного фінансового моніторингу, державним органам та іншим особам виключно на підставі письмових вимог та лише у випадках, прямо передбачених чинним законодавством України.

4.6. Всі документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу ОП є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Відповідальний працівник зберігає документи, що стосуються проведення внутрішнього фінансового моніторингу ОП у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

4.7. Відповідальний працівник забезпечує зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, якими здійснено фінансову операцію, що згідно з цим Законом підлягає фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, та всю документацію про здійснення фінансової операції протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції, а також копій документів, що надавались Держфінмоніторингу, та реєстри фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу.

4.8. Відповідальний працівник повинен складати річний план проведення перевірок підрозділів ОП (відокремленого підрозділу) та погодити зазначений план до початку року з Генеральним директо-

ром (план є Додатком 10 до цієї Програми). У разі необхідності, на протязі поточного року вносити корективи до вказаного плану та погодити скорегований план з Генеральним директором.

5. Третій рівень

5.1. Генеральний директор, який є відповідальним за організацію виконання вимог законодавства України з питань запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та організацію внутрішньої системи запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, з метою забезпечення проведення фінансового моніторингу ОП на третьому рівні контролю та забезпечує наступне.

5.2. Забезпечує введення окремої посади працівника відповідального за проведення внутрішнього фінансового моніторингу, у тому числі у відокремлених підрозділах.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.3. Призначає відповідального працівника, який є незалежним у своїй діяльності та підзвітним тільки Генеральному директору, не пізніше здійснення першої фінансової операції у новоствореному суб'єкті (відокремленому підрозділі). Створює умови, щоб відповідальний працівник міг підвищувати свою кваліфікацію не рідше одного разу на три роки (або пройти навчання протягом трьох місяців після призначення на посаду або надання відповідних повноважень) опанувати затверджену Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України типову програму навчання з питань фінансового моніторингу, скласти екзамени та отримати відповідний документ про навчання, у відповідності до Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Положення про порядок навчання працівників та керівників підрозділів фінансових установ, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу».

При призначенні відповідального працівника враховує наступні застереження:

- не може бути призначена відповідальним працівником особа, що має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята в установленому законом порядку;
- одна і та сама особа не може бути одночасно призначена відповідальним працівником суб'єкта і відокремленого підрозділу суб'єкта;
- відповідальний працівник повинен працювати за основним місцем роботи в ОП;
- відповідальний працівник повинен мати знання та володіти навичками, визначеними Наказом Державного департаменту фінансового моніторингу «Про затвердження Вимог до кваліфікації працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу, відповідального за проведення фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму»;
- відповідальний працівник повинен вільно володіти державною мовою.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.4. На час відсутності відповідального працівника ОП (відокремленого підрозділу) або неможливості виконання покладених на нього обов'язків призначає особу, що виконує його обов'язки. На вказану особу поширюються права, обов'язки та вимоги, встановлені для відповідального працівника (відповідно до посадової інструкції відповідального працівника), на час відсутності відповідального працівника або неможливості виконання покладених на нього обов'язків.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.5. Затверджує посадову інструкцію відповідального працівника з метою визначення його обов'язків та делегування повноважень. Відповідальний працівник та особа, що виконує його обов'язки у разі його відсутності, засвідчують підписом ознайомлення з цією посадовою інструкцією.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.6. Забезпечує підписання та відправку повідомлення (форма 1-ФМ) Держфінмоніторингу про призначення або звільнення відповідального працівника (або особи, що тимчасово виконує його обов'язки) протягом трьох робочих днів з моменту призначення, тимчасового призначення або звільнення, або з дати настання змін інших відомостей зазначених у раніше надісланій формі 1-ФМ. Примірник форми 1-ФМ має зберігатися разом з повідомленням про результати її обробки (форми 3-ФМ) протягом п'яти років з дати надіслання форми 1-ФМ до Держфінмоніторингу.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу.

5.7. Забезпечує затвердження Програми та Правил за поданням відповідального працівника, протягом трьох робочих днів з дати призначення відповідального працівника, але в будь-якому разі не пізніше моменту здійснення першої фінансової операції.

Відповідальні: відповідальний працівник.

5.8. Забезпечує відповідні умови з метою якісного здійснення первинного фінансового моніторингу працівниками ОП.

5.9. Здійснює оперативне реагування на повідомлення відповідального працівника у разі виявлення неналежного виконання працівниками ОП Програми або Правил.

5.10. Приймає остаточне рішення, у відповідності з чинним законодавством України, стосовно надання інформації, яка стосується проведення фінансового моніторингу ОП, на вимогу державних органів або інших осіб.

5.11. Здійснює контроль за виконанням плану проведення перевірок підрозділів з питань виконання вимог Програми та Правил та погоджує цей план за поданням відповідального працівника ОП (відокремленого підрозділу).

Відповідальні: відповідальний працівник.

6. Питання ідентифікації та вивчення клієнтів ОП та інших осіб

6.1. Під час укладання договору про надання фінансових послуг, працівник ОП, що готує вказаний договір, з метою проведення ідентифікації іншої сторони договору:

- пропонує особі заповнити опитувальник (Додаток 1 або Додаток 2);
- після одержання опитувальника, оформленого належним чином, з метою визначення інформації про цю особу у відповідності до ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», проводить та підтверджує особистим підписом на опитувальнику факт проведення ідентифікації особи на підставі наданих особою, на її вибір:
  - оригіналів документів;
  - або копій документів, що засвідчені нотаріально;
  - або копій документів, що засвідчені підприємством (установою, організацією), яке їх видало;
- створює фотокопії (у разі необхідності) всіх наданих особою документів (або належним чином завірених копій документів), на підставі яких він провів ідентифікацію особи, та долучає їх разом з опитувальником до заповненої ним анкети (Додаток 8);
- надає анкету, опитувальник та створені ним фотокопії відповідальному працівнику для перевірки вірності заповненої ним анкети та підписання її;
- після підписання анкети відповідальним працівником, працівник передає її, фотокопії документів, опитувальник та документи, що до нього додаються, на зберігання керівнику підрозділу за підпорядкуванням.

Анкета заповнюється за такими ж правилами як і Відомості про учасника фінансової операції (форма № 2-ФМ).

Анкета є внутрішнім документом установи.

Анкета не складається у випадку, якщо вона раніше була вже складена та данні, що в ній містяться, не зазнали змін.

Анкета та опитувальник не складаються, якщо стороною договору є фізична особа, що непричетна до фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, згідно Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом».

Анкета не складаються, якщо стороною договору є юридична особа, що непричетна до фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, згідно Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом».

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.2. Опитувальник, підписаний працівником ОП, та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, є внутрішніми документами, що містять інформацію з обмеженим доступом. Керівник підрозділу, працівник якого провів ідентифікацію особи, зберігає анкету, опитувальники та всі фотокопії документів (або належним чином завірених копій документів), що до нього додаються, у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

Термін зберігання вказаних документів становить п'ять років після підписання опитувальника працівником ОП або, у разі якщо особа, зазначена в опитувальнику, причетна до фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу, протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів.

6.3. У разі виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму, анкета, використовується відповідальним працівником під час реєстрації вказаних операцій для заповнення Відомостей про учасника фінансової операції. Після використання відповідальний працівник повертає анкету та інші документи, які до неї додаються, для подальшого зберігання відповідному керівнику підрозділу.

Відповідальні: керівники відповідних підрозділів, відповідальний працівник.

6.4. У разі якщо особа діє як представник іншої особи, або у працівника ОП, що готує вказаний договір, виникає сумнів стосовно того, що особа виступає від власного імені або вигодоодержувачем є інша особа, вказаний працівник ОП зобов'язаний за правилами п. 6.1. ідентифікувати також особу, від імені якої здійснюється фінансова операція або яка є вигодоодержувачем.

6.5. У разі, якщо особа, яка є іншою стороною договору, належить до осіб, які характеризуються підвищеним ступенем імовірності здійснення ними операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму (Додаток 3), слід приділяти підвищену увагу:

- з'ясуванню дійсних власників юридичної особи;
- правильності оформлення установчих документів юридичної особи (враховуючи всі зареєстровані зміни);
- складу засновників юридичної особи;
- структурі органів управління юридичної особи та їх повноваженням;
- розміру зареєстрованого та сформованого статутного фонду юридичної особи;
- відповідності фінансової операції звичайній діяльності юридичної особи;
- характеру діяльності;
- меті та підставам проведення операцій передбачених договором;
- оцінці розміру та джерел існуючих та очікуваних надходжень;
- опису джерел походження і способів переказу (внесення) грошей, що використовуються в операціях передбачених договором;
- вивченню пов'язаних осіб юридичної особи.

6.6. У разі наявності при здійсненні ідентифікації мотивованої підозри щодо надання особою недостовірної інформації або навмисного подання особою інформації з метою введення в оману:

- працівник ОП, що готує вказаний договір, має негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Генеральному директору та може запропонувати (виклавши на вказаній службовій записці) наступне:
  - не укладати договір про надання відповідних фінансових послуг;
  - укласти договір та надавати інформацію про фінансові операції, що передбачаються договором, Держфінмоніторингу у встановленому чинним законодавством порядку;
- Генеральний директор приймає остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника.

6.7. Під час здійснення ідентифікації працівники ОП повинні враховувати переліки країн, наведені у Додатку 4 та Додатку 5 до цієї Програми.

6.8. Під час здійснення ідентифікації працівники ОП повинні враховувати переліки осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 9 до Програми).

6.9. У разі виявлення працівником ОП фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6) або які можуть бути пов'язані, мати відношення або призначатися для фінансування тероризму (з використанням Додатку 9 до Програми), або які мають великий ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (перелік критеріїв таких операцій наведені у Додатку 7), пов'язаних з надання окремих фінансових послуг (позик), працівник повідомляє про це відповідального працівника, який повинен забезпечити, за допомогою працівників відповідних підрозділів ОП, проведення заходів з ідентифікації осіб, які є причетними до вказаних фінансових операцій, передбачених пунктами 6.1 – 6.8 даної Програми, якщо ці заходи не були здійснені раніше, або виникають сумніви у достовірності або достатності попередньо отриманої інформації про ідентифікацію клієнта, або відомості зазнали змін, або закінчився строк дії документів, на підставі яких проводилася ідентифікація.

6.10. Працівник відповідного підрозділу, яким була проведена ідентифікація клієнта уточнює інформацію, отриману за результатами ідентифікації та вивчення клієнта не рідше одного разу на три роки, у разі надання на протязі цього терміну послуг відповідному клієнту. Якщо ризик проведення клієнтом фінансових операцій з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, оцінюється як великий (перелік критеріїв таких операцій наведений у Додатку 7), уточнення інформації, отриманої за результатами ідентифікації та вивчення клієнта здійснюється не рідше одного разу на рік.

7. Випадки відмови від забезпечення здійснення фінансової операції

7.1. У разі виявлення працівником ОП, під час надання окремих фінансових послуг (позик), фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу (ознаки таких операцій наведені у Додатку 6), працівник може запропонувати відмовитися від забезпечення здійснення цієї фінансової операції керівництву ОП.

Рішення про відмову від забезпечення здійснення цієї фінансової операції приймається в наступному порядку:

- працівник має негайно повідомити про свою пропозицію відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, передає службову записку Генеральному директору виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор.

7.2. У разі прийняття рішення про відмову від забезпечення здійснення фінансової операції особа, якій відмовлено, повідомляється про це відповідним листом.

7.3. Відповідальний працівник забезпечує реєстрацію цієї операції не пізніше дня підписання вказаного листа Генеральним директором та надання в установленому порядку Держфінмоніторингу інформації про цю фінансову операцію на протязі трьох робочих днів з моменту її реєстрації.

8. Порядок зупинення проведення фінансових операцій

8.1. Перед здійсненням кожної фінансової операції працівник ОП, який забезпечує її здійснення, перевіряє наявність серед учасників або вигодоодержувачів цієї фінансової операції осіб, яких включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності (з використанням Додаток 9 до Програми).

8.2. Працівник ОП зобов'язаний призупинити проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до вказаного переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності.

8.3. Рішення про зупинення проведення цієї фінансової операції на строк до двох робочих днів приймається в наступному порядку:

- працівник ОП, який призупинив проведення фінансової операції, має в той же день негайно повідомити про це відповідального працівника та викласти підозри у службовій записці на ім'я Генерального директора;
- відповідальний працівник на підставі наданої інформації, після її вивчення, в той же день негайно передає службову записку Генеральному директору, виклавши на вказаній службовій записці свої пропозиції та у разі прийняття ним рішення про зупинення фінансової операції видає відповідне письмове доручення, яке є обов'язковим до виконання усіма працівниками ОП;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор шляхом накладання відповідної резолюції на письмовому дорученні складеному відповідальним працівником або на наданій ним службовій записці.

8.4. У разі прийняття рішення про зупинення цієї фінансової операції, відповідальний працівник забезпечує надання інформації про цю фінансову операцію Держфінмоніторингу та правоохоронним органам визначеним законодавством на протязі дня зупинення фінансової операції у відповідності до Правил.

Повідомлення про зупинення фінансової операції надається Держфінмоніторингу в електронному вигляді каналами зв'язку та засвідчується електронним цифровим підписом в установленому законодавством порядку. У разі якщо установа подає Держфінмоніторингу інформацію про зупинення фінансової операції на паперових носіях, повідомлення про зупинення фінансової операції також передається Держфінмоніторингу засобами факсимільного зв'язку за телефонним номером та у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

Непізніше наступного робочого дня після надсилання повідомлення про зупинення фінансової операції відповідальний працівник повинен пересвідчитися в отриманні Держфінмоніторингом зазначеного повідомлення у порядку встановленому Держфінмоніторингом відповідності до чинного законодавства України.

8.5. ОП може одержати від Держфінмоніторингу рішення про подальше зупинення фінансової операції або повідомлення про прийняття рішення щодо недоцільності подальшого зупинення фінансової операції в паперовому вигляді поштою з повідомленням про вручення яке може доводитись до відома ОП за допомогою факсимільного або кур'єрського, або фельд'єгерського, або спеціального зв'язку, або у вигляді файлу-рішення в електронному вигляді засобами електронної пошти в мережі Інтернет у встановленому Держфінмоніторингом порядку та вигляді.

8.6. У разі одержання ОП повідомлення від Держфінмоніторингу стосовно прийняття ним рішення про подальше зупинення такої операції на строк до п'яти робочих днів, рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції ОП приймається в наступному порядку:

- працівник ОП, що одержав вказане рішення, в той же день негайно передає його відповідальному працівнику;
- відповідальний працівник на підставі наданого рішення забезпечує подальше зупинення проведення фінансової операції на строк, указаний у рішенні Держфінмоніторингу, шляхом видання відповідного письмового доручення, яке є обов'язковим до виконання усіма працівниками ОП та надає його того ж дня негайно Генеральному директору;
- остаточне рішення з цього питання приймає Генеральний директор шляхом накладання відповідної резолюції на письмовому дорученні складеному відповідальним працівником.

8.7. У разі ненадходження до ОП протягом двох робочих днів з дня зупинення фінансової операції рішення Держфінмоніторингу про подальше зупинення фінансової операції або одержання від Держфінмоніторингу рішення щодо недоцільності подальшого зупинення проведення фінансової операції ОП поновлює її проведення.

Рішення про поновлення проведення фінансової операції ОП приймається в наступному порядку:

- відповідальний працівник в день одержання від Держфінмоніторингу рішення щодо недоцільності подальшого зупинення проведення фінансової операції або після закінчення другого робочого дня, на які було зупинено проведення вказаної фінансової операції, готує службову записку на ім'я Генерального директора з викладенням ситуації та пропозицією щодо поновлення проведення фінансової операції наступного робочого дня та надає її того ж дня Генеральному директору;
- остаточне рішення з цього питання, з урахуванням викладених пропозицій відповідального працівника, приймає Генеральний директор шляхом накладання відповідної резолюції на наданій службовій записці не пізніше наступного робочого дня після одержання вказаної службової записки відповідального працівника.

9. Порядок вжиття заходів щодо запобігання розголошенню інформації з питань фінансового моніторингу

9.1. Загальні положення.

9.1.1. У відповідності до вимог положень ст. 5, 8 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» (далі – Закон):

- суб'єкт первинного фінансового моніторингу на підставі та на виконання цього Закону зобов'язаний вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Уповноваженому органу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації);

- інформація, що передається згідно з вимогами цього Закону, є такою, що має обмежений доступ. Обмін зазначеною інформацією, її розкриття та захист Уповноваженим органом, суб'єктами первинного фінансового моніторингу, органами виконавчої влади та Національного банку України, які відповідно до законодавства забезпечують регулювання та нагляд за діяльністю суб'єктів первинного фінансового моніторингу, здійснюється відповідно до законодавства;

- суб'єкти первинного фінансового моніторингу, їх посадові особи та інші працівники не несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову та кримінальну відповідальність за надання Уповноваженому органу інформації про фінансову операцію, якщо вони діяли в межах цього Закону, навіть якщо такими діями заподіяно шкоду юридичним або фізичним особам, та за інші дії, пов'язані з виконанням цього Закону;

- працівникам суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які надіслали Уповноваженому органу повідомлення про фінансову операцію, що підлягає згідно з цим Законом фінансовому моніторингу, забороняється повідомляти про це осіб, які здійснюють фінансову операцію, та

будь-яких третіх осіб. Внаслідок порушення цієї частини статті працівниками суб'єктів первинного фінансового моніторингу настає відповідальність, передбачена законами України.

9.1.2. У відповідності до статті 209¹ Кримінального Кодексу України:

1. Повторне умисне неподання інформації про фінансові операції або повторне умисне подання завідомо недостовірної інформації про фінансові операції, які підлягають внутрішньому або обов'язковому фінансовому моніторингу, спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, -

карається штрафом від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Незаконне розголошення у будь-якому вигляді інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, особою, якій ця інформація стала відома у зв'язку з професійною або службовою діяльністю, -

карається штрафом від двох до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

9.1.3. У відповідності до статті 382 Кримінального Кодексу України:

1. Умисне невиконання службовою особою вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкоджання їх виконанню -

карається штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, вчинені службовою особою, яка займає відповідальне чи особливо відповідальне становище, або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, або якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам і свободам громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам юридичних осіб, -

караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

9.1.4. У відповідності статті 166⁹ Кодексу України про адміністративні правопорушення:

Порушення вимог щодо ідентифікації особи, яка здійснює фінансову операцію, порушення порядку реєстрації фінансових операцій, що підлягають первинному фінансовому моніторингу, неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації про такі фінансові операції спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, а також невиконання вимог щодо зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, що здійснюють фінансові операції, та документації щодо проведених ними фінансових операцій, -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб суб'єктів первинного фінансового моніторингу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Розголошення інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, або факту надання такої інформації -

тягне за собою накладення штрафу від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

9.2. Категорії працівників ОП та питання конфіденційності.

9.2.1. Всі працівники ОП поділяються на три категорії:

- до першої категорії включаються працівники ОП, які мають доступ або причетні до передачі інформації, що надається Держфінмоніторингу, а також факту її надання (перелік посад, які займають ці працівники додається до цієї Програми);

- до другої категорії включаються працівники ОП, які задіяні у проведенні заходів з внутрішнього фінансового моніторингу ОП але, які не мають доступ або не причетні до передачі інформації, що надається Держфінмоніторингу (перелік посад, які займають ці працівники додається до цієї Програми);

- до третьої категорії включаються всі інші працівники ОП.

9.2.2. Всі працівники ОП, що відносяться до першої та другої категорії зобов'язані ознайомитися з Правилами проведення внутрішнього фінансового моніторингу (далі - Правила) та Програмою здійснення

внутрішнього фінансового моніторингу. Ознайомлення працівників з Правилами та Програмою проводиться не рідше одного разу на протязі календарного року, або у разі прийняття на роботу нового працівника, або у разі внесення змін Правилам та/або Програмою. Всі працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою повинні підтвердити це своїм підписом у відомості з зазначенням дати.

Відповідальні: працівник відповідальний за кадрову роботу та відповідальний працівник.

9.2.3. Всім працівники, що ознайомились з Правилами та Програмою, з метою забезпечення умов конфіденційності, забороняється розголошувати їх зміст ні в межах установи, ні за її межами крім випадків, передбачених чинним законодавством України.

9.2.4. Відповідальний працівник ОП, забезпечує зберігання Правил та Програм. Відповідальний працівник зберігає вказані документи у сейфі, яким обладнано його робоче місце та несе персональну відповідальність за їх збереження та за запобігання несанкціонованому доступу до них будь-яких третіх осіб.

9.2.5. Відповідальний працівник та інші працівники ОП, що відносяться до першої категорії, повинні забезпечувати конфіденційність інформації, яка надається до Держфінмоніторингу, а також факту її надання і не поширювати її ні в межах установи, ні за її межами, в тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких здійснюється повідомлення, крім випадків, передбачених чинним законодавством України. Порядок зберігання зазначеної інформації визначений у Програмі та Правилах.

9.2.6. Відповідальний працівник та інші працівники ОП, що відносяться до першої та другої категорії повинні забезпечувати конфіденційність інформації з питань фінансового моніторингу і не поширювати її ні в межах установи, ні за її межами, крім випадків, передбачених чинним законодавством України. Порядок зберігання зазначеної інформації визначений у Програмі та Правилах.

9.2.7. З метою забезпечення конфіденційності інформації яка надається (одержується від) Держфінмоніторингу та іншим державним установам, та стосується питань проведення фінансового моніторингу:

- реєстрацію кореспонденції з зазначеного питання здійснює відповідальний працівник у окремому електронному журналі до якого мають доступ треті особи виключно за згодою відповідального та за погодженням з керівником установи;

вся вхідна кореспонденція від Держфінмоніторингу, з метою запобігання неконтрольованого доступу, негайно передається у день її одержання без догляду та відкриття безпосередньо від працівника, який її одержав відповідальному працівнику, про що попереджаються у посадових інструкціях всі працівники.

9.3. Випадки надання інформації з питань фінансового моніторингу, передбачені чинним законодавством України.

9.3.1. ОП зобов'язано надавати Держфінмоніторингу наступну інформація у строки та у випадках передбачених чинним законодавством України:

- у разі реєстрації суб'єкта первинного фінансового моніторингу в інформаційно-аналітичній системі Держфінмоніторингу (форма № 1-ФМ);

- у разі подання інформації про відокремлений підрозділ суб'єкта первинного фінансового моніторингу (форма № 1-ФМ);

- у разі призначення (звільнення) відповідального працівника за проведення внутрішнього фінансового моніторингу або особи, що тимчасово виконує його обов'язки в суб'єкті первинного фінансового моніторингу (відокремленому підрозділі) (форма № 1-ФМ);

- при зміні загальних та додаткових відомостей про суб'єкта первинного фінансового моніторингу (форма № 1-ФМ);

- при зміні відомостей про відокремлений підрозділ, у разі його наявності (форма № 1-ФМ);

- при зміні відомостей про відповідального працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу (відокремленого підрозділу) або особи, що тимчасово виконує його обов'язки (форма № 1-ФМ);

- у разі припинення діяльності суб'єкта первинного фінансового моніторингу (відокремленого підрозділу) (форма № 1-ФМ);

- про фінансову операцію, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу (форма № 4-ФМ);

- про фінансову операцію, що підлягає внутрішньому фінансовому моніторингу (форма № 4-ФМ);

- додаткову інформацію на запит Держфінмоніторингу (форма № 6-ФМ), пов'язану з фінансовими операціями, що стали об'єктом фінансового моніторингу;

- на запит Держфінмоніторингу (форма № 6-ФМ) про надання інформації (який містить посилання на номер та дату реєстрації запиту органу іноземної держави у відповідному реєстрі Держфінмоніторингу) інформацію вказану у запиті;
- про фінансову операцію у випадку, коли працівники ОП підозрюють що фінансова операція здійснюється з метою легалізації (відмивання) доходів (форма № 4-ФМ);
- про фінансову операцію у випадку, коли працівники ОП підозрюють або повинні були б підозрювати, що такі фінансові операції пов'язані, мають відношення або призначені для фінансування терористичної діяльності, терористичних актів чи терористичних організацій (форма № 4-ФМ);
- про фінансову операцію учасником або вигодоодержувачем за якою є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності, з повідомленням про її зупинення (форма № 4-ФМ). У разі надання вказаної інформації Держфінмоніторингу на паперових носіях ця інформація також передається Держфінмоніторингу засобами факсимільного зв'язку за телефонним номером та у порядку встановленому Держфінмоніторингом у відповідності до чинного законодавства України.

Обмін вказаною інформацією між суб'єктом первинного фінансового моніторингу (його відокремленим підрозділом) та Держфінмоніторингом може здійснюватись в електронному вигляді за умови засвідчення її електронним цифровим підписом в установленому законодавством порядку та за умови, що захист інформації під час її передачі забезпечується відповідно до законодавства України. При цьому обмін інформацією в електронному вигляді може здійснюватись виключно у вигляді файлів інформаційного обміну у відповідності до наказів Держфінмоніторингу «Про запровадження подання інформації в електронному вигляді суб'єктами первинного фінансового моніторингу, які не є банками», «Про затвердження Порядку доведення до відома суб'єктів первинного фінансового моніторингу переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності», «Про затвердження Порядку прийняття Державним комітетом фінансового моніторингу України рішення про подальше зупинення проведення фінансової операції, якщо її учасником або вигодоодержувачем за нею є особа, яку включено до переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності».

9.3.2. ОП зобов'язано надавати Службі безпеки України наступну інформація:

- про фінансову операцію у випадку, коли працівники КС підозрюють або повинні були б підозрювати, що такі фінансові операції пов'язані, мають відношення або призначені для фінансування терористичної діяльності, терористичних актів чи терористичних організацій (за тел. — —)-

9.3.3. ОП зобов'язано надавати повноважним представникам Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, що діють у відповідності з Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Порядку проведення перевірок з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», будь-яку інформація з питань проведення первинного фінансового моніторингу ОП.

9.3.4. ОП зобов'язана надавати, у разі отримання рішення (ухвали, постанови) суду щодо надання вказаної у ньому інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації), будь-яку інформацію.

9.3.5. Іншим державним органам може надаватись інформації з питань фінансового моніторингу, у випадках та у порядку прямо передбачених законами України, іншими нормативно-правовими актами, що не суперечать Закону.

9.3.6. Прийняття рішення про надання інформації здійснюється у порядку визначеному Програмою та Правилами.

Дана Програма набирає чинності з моменту її затвердження Генеральним директором та є обов'язковою для виконання всіма працівниками ОП, що забезпечують укладання договорів та причетні до проведення фінансових операцій за допомогою ОП, під час надання окремих фінансових послуг (вказати види послуг), у відповідності до їх посадових обов'язків.

Строк, на який складена ця Програма, встановлено до настання змін чинного законодавства, яке стосується вимог до Програми, або до неї можуть уноситися зміни шляхом затвердження Генеральним директором, за поданням відповідального працівника.

**Відповідальний за проведення фінансового моніторингу
ТОВ «ОП»**

* Всі додатки аналогічні наведеним у прикладі Програми для адміністраторів пенсійних фондів